GRATIS

AANGEBODEN DOOR UW FILMTHEATER, NVF & NVB

ROEMEENSE FILMERS IN TOPVORM BACALAUREAT & THE TREASURE ONTTAKELEN CORRUPTIE CHINATOWN
FILM NOIR KLASSIEKER IN LOS ANGELES LO AND BEHOLD WERNER HERZOG ONTDEKT HET INTERNET
CAPTAIN FANTASTIC VIGGO MORTENSEN ALS MAFFE VADER WEINER DE SENATOR EN HET SEKSSCHANDAAL

de FILM KRANT

#390 SEPTEMBER 2016

L'AVENIR

OMARM DE TOEKOMST

GOUDEN LEEUW **BESTE FILM** LA BIENNALE DI VENEZIA 2015

72
MOSTRA INTERNAZIONALE
D'ARTE CINEMATOGRAFICA
la Biennale di Venezia 2015

BEST FILM
THESSALONIKI 2015
BEST ACTOR

THE EUROPEAN DISTRIBUTORS & EXHIBITORS PRIZE
SPECIAL JURY PRIZE
Festival de Cine Latinoamericano de Toulouse 2015

CINÉMA EN CONSTRUCTION
TOULOUSE

desde allá

EEN FILM VAN **LORENZO VIGAS**

ALFREDO **CASTRO** LUIS **SILVA**

CONTACT FILM
WWW.CONTACTFILM.NL

VANAF 15 SEPTEMBER IN DE FILMTHEATERS

grafisch ontwerp: Bart Kaper, Arnhem

REDACTIONEEL

Wat is een film? Je zou denken dat we ons dat bij de Filmkrant niet meer af hoeven te vragen – we schrijven er immers elke maand over! En u in de bioscoopzaal ook niet – u gaat er immers eentje bekijken. Maar het is precies die vraag die filmjournalist Nick Pinkerton afgelopen maand in het Engelse filmblad *Sight & Sound* stelde, onder de nogal breedsprakige titel "The great levelling: 'expanded cinema' and the humbling of the movies". Het is een interessant stuk dat zich afvraagt hoe door de komst van de smartphone onze omgang met filmbeelden is verandert. De auteur geeft toe in zijn eentje in een restaurant wel eens een stukje van Erich von Stroheims *Blind Husbands* op zijn telefoon te hebben bekeken – waarschijnlijk beleeft binnenkort iedere filmliefhebber een dergelijke coming-out: weet je nog welke film je als eerste op je computer, iPad en uiteindelijk telefoonscherm zag?

Is een film nog wel een film als hij niet meer word bekeken zoals hij bedoeld was, namelijk op een filmscherm (tegenwoordig steeds vaker bijgelicht door de schermpjes van mobieltjes uit de zaal)? Is een schilderij nog wel een schilderij als je het in een boek bekijkt?

Het zijn vragen die niet nieuw zijn. Ze plagen de filmwereld al vanaf het begin.

Pinkerton schreef trouwens niet om te somberen. Hij merkt op dat het nu tijd is om je af te vragen of de eisen die we aan films stellen niet veranderen door de omstandigheden waarin ze bekeken worden. En eindigt dan met de observatie dat de opkomst van slimme tv-series misschien iets te maken heeft met de storm van beelden die er dagelijks over het internet raast.

Toen ik de link naar het artikel op Facebook postte ontstond er in de comments een uitdaging om de drie, nou ja, post-cinematische films *Hit 2 Pass*, *88:88* en *I Want a Best Friend* achter elkaar te bekijken alsof het één film is. Dat kan toevallig, want ze staan alle drie online (voor wie het experiment wil herhalen). Het zijn drie films die gebruik makend van pixelated video-esthetiek, gejatte en bij elkaar gejutte beelden, de grens opheffen tussen videospelletjes en zogenaamd realisme, de werkelijkheid veredelen door er de ene na de andere beeldlaag op te plakken, kortom niets nieuws, en tegelijkertijd toch iets nieuws, omdat het een taal in ontwikkeling is. Soms nogal vermoeiend zoals het gebrabbel van een baby, vol accidentele poëzie, in de zin die Pasolini verderop in deze Filmkrant beschrijft: op een andere manier verhalend en gestructureerd dan, nou ja, bijvoorbeeld die babbelzieke tv-series, waar je maar in een heel enkel geval het beeld echt voor nodig hebt.

Was het een film die ik zag? Het was in ieder geval een fascinerende collage, waarin de associatieve stijl van elk werk op zich, nu buiten z'n oevers kon treden en de beelden in de andere films bevruchten.

DANA LINSSEN
@DANALINSSEN

DE LUCHT VERVUILT, DE AARDE BRANDT IN FENOMENAAL DEBUUT

LA TIERRA Y LA SOMBRA 23

STEUN DE FILMKRANT WORD ABONNEE

Word nu abonnee van de Filmkrant en ontvang *The Assassin* op dvd

Word nu abonnee van de Filmkrant en ontvang als welkomstgeschenk Hou Hsiao-hsiens *The Assassin*, winnaar van de Gouden Palm in Cannes. Bent u zelf al abonnee en brengt u een nieuwe abonnee aan? Dan ontvangt u allebei het welkomstgeschenk.*

China, de negende eeuw. Generaalsdochter Nie Yinniang wordt op 10-jarige leeftijd ontvoerd door een Taoïstische non, die haar traint tot een meedogenloze moordenaar om wrede en corrupte lokale bestuurders te elimineren. Dertien jaar later wordt Nie Yinniang door haar meesteres op pad gestuurd om haar voormalige verloofde, een neef die nu als gouverneur een opstandige provincie regeert, te doden.
"The Assassin is zonder twijfel de meest verfijnde en trefzekere film die de Taiwanese regisseur Hou Hsiao-hsien ooit heeft gemaakt", schreef Dana Linssen in *de Filmkrant*. "Maar er zit zoveel meer in deze slow martial-artsfilm dan alleen de schoonheid die het oog kan zien. Het is een epos over de wind. Een liefdesdrama over loyaliteit en wraak."

* Stort €35,- (meer mag ook, dan steunt u de Filmkrant extra als donateur) op rekeningnummer NL28 INGB 0005 3933 95 t.n.v. Stichting Fuurland te Amsterdam, o.v.v. 'nieuwe abonnee' en uw adresgegevens. Deze aanbieding is geldig tot 15 september. Met dank aan Lumière.

#390

DE VOLGENDE FILMKRANT VERSCHIJNT OP **DONDERDAG 15 SEPTEMBER**

CAPTAIN FANTASTIC

Principe-pa → 9

THE TREASURE

Drie mannen en een metaaldetector → 14

Niet te missen

Ga deze maand in ieder geval naar:

1 *Bacalaureat* → 6
2 *L'avenir* → 10
3 *The Treasure* → 14
4 *La tierra y la sombra* → 23
5 *Lo and Behold* → 12

ARTIKELEN

➔ 16 *Chinatown* Slechtheid onder de Californische zon ➔ 36 Opinie San Fu Maltha vroeg zich af hoe het zit met het succes van Hollywood aan de Amstel

ÇHINATOWN ➔ 16

RUBRIEKEN

➔ 3 Redactioneel ➔ 4 Niet te missen ➔ 5 Nieuws ➔ 5 Het nieuwe kijken Ebele Wybenga over in-flight entertainment ➔ 7 Op ooghoogte Marc Cousins over de bruggenbouwers van Fortissimo ➔ 13 Typex tekent Andy ➔ 21 Kort Alle andere films ➔ 26 Agenda ➔ 32 Filmsterren ➔ 33 Boeken Vaarwel en de beste wensen, Pasolini. Poëzie & polemieken ➔ 34 Thuiskijken *Bone Tomahawk*, *The Witch*, *Stuff and Dough*, *Joshua Oppenheimer: Early Works* ➔ 37 World Wide Angle Adrian Martin over roem ➔ 38 Actie! Op de set van *In Blue*

INTERVIEWS

➔ 6 Cristian Mungiu over *Bacalaureat* Beesten tussen de beesten ➔ 10 Mia Hansen-Løve over *L'avenir* Een grote sprong vooruit ➔ 14 Corneliu Porumboiu over *The Treasure* Drie mannen en een metaaldetector ➔ 19 Josh Kriegman over *Weiner* Sexting and the city ➔ 20 Paolo Virzo over *La pazza gioia* 'Alle verhalen zijn een medicijn'

PAOLO VIRZO ➔ 20

RECENSIES

➔ 9 *Captain Fantastic* Principe-pa ➔ 11 *L'avenir* Hart en hoofd ➔ 12 *Lo and Behold* Droomt het internet over zichzelf? ➔ 15 *Mistress America* Hilarisch ongemakkelijk ➔ 21 *Bodkin Ras* Echte rouwdouwers *Desde alla* Op zoek naar een verloren leven ➔ 22 *My Skinny Sister* Alleen op de wereld *Angry Indian Godessess* Bedrieglijke girlpower ➔ 23 *Ma so ha uma/Don't Call Me So* Wie is die vrouw die het vlees snijdt? *La tierra y la sombra* Aan het eind brandt de wereld ➔ 25 *The Daughter* Simon Stone, man van goud *Ma Ma* Aardse charme, magisch denken

filmkrant.nl

➔ Het einde van Fortissimo

Fortissimo Films, de gerenommeerde sales agent met vestigingen in Amsterdam, Londen, New York en Hong Kong, heeft in Nederland uitstel van betaling aangevraagd, meldde het Britse filmindustrievakblad *Screen Daily* onlangs. Daarmee komt een eind aan een uiterst succesvol bedrijf dat 25 jaar lang de Aziatische en Europese onafhankelijke film naar een groot publiek bracht.

"Fortissimo was al lang niet meer het enige bedrijf dat bruggen bouwde", schrijft columnist en filmmaker Marc Cousins op pagina 7. "Andere hebben hun voorbeeld gevolgd. Maar Fortissimo was een van de beste. Het was de Golden Gate. Als zij er niet waren geweest dan is het heel goed denkbaar dat filmliefhebbers in het Westen een blanco gezicht hadden getrokken als ze de naam Wong Kar-wai hadden gehoord."

Een curator is inmiddels aangesteld, schrijft *Screen*, en zal deze week nog gesprekken voeren met het personeel van de Amsterdamse vestiging. Gelijkblijvende kosten, dalende opbrengsten, noemt *Screen* als reden voor Fortissimo's dramatische financiële positie. Maar er is meer. Waar Fortissimo ooit een liaison was tussen Aziatische cinema en een wereldwijd publiek – dankzij Fortissimo kon Europa onder meer kennismaken met Wong Kar-wai – doet een deel van de Aziatische studio's nu zelf de internationale onderhandelingen met distributeurs, die vervolgens onderhandelen met bioscoopexploitanten. Andere filmmakers die via Fortissimo een groot publiek vonden zijn Hal Hartley en Jim Jarmusch. Sinds het overlijden van medeoprichter Wouter Barendrecht in 2009 was het bedrijf op zoek naar een koper of naar nieuwe investeerders, meldt *Screen*.

➔ Groeten uit Erbil, deel 5 (slot)

Filmmaakster Beri Shalmashi keerde terug naar het belegerde Erbil in Iraaks-Koerdistan, waar ze de afgelopen jaren lesgaf, voor de opnamen van haar korte film *Shouted from the Rooftops*. Voor **filmkrant.nl** hield ze een dagboek bij. Dit is een fragment uit het vijfde en laatste deel.

"Kan ik langskomen voor een reportage?" Ik heb Hiwa aan de lijn, een verslaggever van Rudaw, de grootste Koerdische omroep. Het is onze laatste draaidag en als we straks klaar zijn hebben we iets van acht keer tijdens *magic hour* gefilmd. Ik ben kapot. Wanneer ik mijn ogen sluit, krijg ik ze niet meer open en ik heb helemaal geen zin om met dit hoofd op TV te verschijnen. Maar het is goed voor de film. "Natuurlijk, Hiwa, kom maar langs", zeg ik. Ik leid hem en zijn cameraman rond over de set en we lijken tot mijn eigen verbazing een behoorlijk geoliede machine. Ik weet niet of de crew zich zo keurig gedraagt vanwege de TV-mensen, of omdat iedereen eindelijk op elkaar is ingewerkt.

EDO DIJKSTERHUIS

HET NIEUWE KIJKEN

IN-FLIGHT ENTERTAINMENT

Er is een zeldzaam moment waarop het kijken van films min of meer onvermijdelijk is. Op een langere vlucht zit je urenlang ingesnoerd in een stoel met een scherm in je gezicht gedrukt. Er wordt alles aan gedaan om te je laten vergeten dat je tien kilometer boven de aardbodem in een gepopnagelde aluminium buis zit. Je kunt in deze positie bijna niet anders dan je aandacht richten op *American Sniper*, *Zootopia* of die matige Woody Allen van vorig jaar. Druk op play en je hebt niet meer door dat je in een krampachtige, knellende houding zit en je bloedstroom naar je benen op het punt staat te stokken. Misschien herinner je je nog de tijd dat je helemaal niks te kiezen had en er op vluchten langer dan een uur of twee op alle schermen tegelijk één niet-aanstootgevende film voor alle leeftijden vertoond werd. 'In-flight movies' zijn er al vanaf de jaren 20. Er zijn foto's van een filmprojector die aan boord wordt gebracht van een dubbeldekker-passagiersvliegtuig van Imperial Airlines. Op een vlucht van Londen naar Parijs werd de zwart-wit film *The Lost World* vertoond. Het motorlawaai was geen probleem want de film had toch geen geluid.

Nu kun je kiezen uit honderden films. De verleiding is groot om een net uitgekomen goede film te kiezen waar je op hebt verheugd. Doe het niet. Er geen beroerdere plek om een goede film te zien dan in het vliegtuig. Het verhaal is amper te volgen door de oordopjes van weggooiplastic waar het geruis van de vliegtuigmotor doorheen dreunt. Het scherm is bijna altijd te donker en onprettig dichtbij. En dan wordt je kijkervaring ook nog eens onderbroken door de crew die eten voor je neerkwakt of mededelingen van de captain. Je kunt beter een slechte film kiezen. Er is geen betere plek dan in het vliegtuig om films te zien waar je geen verwachtingen van hebt maar toch een beetje nieuwsgierig naar bent. Zo heb ik in de lucht onverwacht genoten van *Joy*, een supersentimentele biopic met Jennifer Lawrence in de hoofdrol over de uitvinding van de zelf-uitwringende dweil.

EBELE WYBENGA

COLOFON DE FILMKRANT IS EEN UITGAVE VAN STICHTING FUURLAND, PRINSENGRACHT 770, 1017 LE AMSTERDAM, 020 623 0121, INFO@FILMKRANT.NL, WWW.FILMKRANT.NL | OPRICHTERS JAN HEIJS & HENK RABBERS | ZAKELIJKE LEIDING & ADVERTENTIE-ACQUISITIE JAN DOENSE, JAN@FILMKRANT.NL | HOOFDREDACTIE DANA LINSSEN | EINDREDACTIE MARISKA GRAVELAND, RONALD ROVERS | REDACTIE JOOST BROEREN, JOS VAN DER BURG, HUGO EMMERZAEL, SACHA GERTSIK, REDACTIE@FILMKRANT.NL | WEBREDACTIE EDO DIJKSTERHUIS (NIEUWS), EVA SANCHO RODRIGUEZ, LAURA VAN ZUYLEN | FILMKRANT.LIVE GERLINDA HEYWEGEN, FILMKRANT.LIVE@GMAIL.COM | BUREAU & AGENDA ILONKA BUNDA, AGENDA@FILMKRANT.NL | VORMGEVING BART OOSTERHOORN, BART@FILMKRANT.NL | BEHEER WEBSITE HENK RABBERS | COVER *L'AVENIR* | FOTOGRAFIE DAN BELEIU, BOB BRONSHOFF, ADI MARINECI | VERDER WERKTEN MEE LEO BANKERSEN, MARK COUSINS, EDO DIJKSTERHUIS, JAN PIETER EKKER, RIK HERDER, SASJA KOETSIER, OMAR LARABI, ADRIAN MARTIN, JANNA REINSMA, TYPEX, BAREND DE VOOGD, ANDRÉ WAARDENBURG, EBELE WYBENGA, LAURA VAN ZUYLEN | DRUK RODI ROTATIEDRUK, DIEMEN | OPLAGE 30.000 | ©2016 STICHTING FUURLAND/DE FILMKRANT, AMSTERDAM | ISSN 0169-8109 | DE FILMKRANT HEEFT GEPROBEERD DE RECHTHEBBENDEN VAN HET GEBRUIKTE BEELDMATERIAAL TE ACHTERHALEN EN IN TE LICHTEN. MOCHT U DESONDANKS MENEN DAT U RECHTEN BEZIT OP EEN VAN DE GEBRUIKTE BEELDEN, DAN KUNT U ALTIJD CONTACT OPNEMEN MET DE UITGEVER VIA INFO@FILMKRANT.NL | DE FILMKRANT WORDT MEDE MOGELIJK GEMAAKT DANKZIJ EEN FINANCIËLE BIJDRAGE VAN DE NEDERLANDSE VERENIGING VAN FILMDISTRIBUTEURS (NVF) EN DE NEDERLANDSE VERENIGING VAN BIOSCOOPEXPLOITANTEN (NVB) | DE FILMKRANT WORDT U MEDE AANGEBODEN DOOR UW FILMTHEATER

Cristian Mungiu over *Bacalaureat*

BEESTEN TUSSEN DE BE

Cristian Mungiu's *Bacalaureat* is een aanklacht tegen de corruptie in Roemenië. Die begint bij mensen zelf.

DOOR RONALD ROVERS

Was dat dan nepotisme, dat Cristian Mungiu (1968) door zijn vier jaar oudere zus Alina bij de krant belandde waar zij als journalist werkte? Of had ze vanwege zijn talent gewoon het beste met de krant voor? Het was ook dankzij Alina dat hij vervolgens naar de Filmacademie ging, al hielp het dat na 25 jaar communistische dictatuur de filmopleiding ook voor gewoon volk toegankelijk was en niet meer alleen voor de kinderen van de partijelite. Gewoon volk betekent in dit geval een vader die hoogleraar Farmacologie was en een moeder die Roemeens doceerde. Zus Alina zou later als politiek analist een bekend publiek figuur worden in Roemenië. De laatste mens die denkt dat ze het land kan veranderen, zei Mungiu een paar jaar terug in een interview. Het was geen grap van de man die in 2005 een Gouden Palm won met *4 maanden, 3 weken, 2 dagen* en samen met Cristi Puiu van *The Death of Mr Lazarescu* (pagina 35) en Corneliu Porumboiu van *The Treasure* (pagina 14) de voorhoede vormt van wat nu de Roemeense Nieuwe Golf heet.

Iedereen spreekt zichzelf wel eens tegen, maar Mungiu klonk toen wel erg bescheiden. Elke film van de Nieuwe Golf lijkt iets over de geest van Roemenië te willen zeggen. De oude geest van het communisme die nog rondwaart of de nieuwe geest van het kapitalisme. In de hoop misschien de Roemenen te laten beseffen dat het land er niet goed voor staat.

Hij wil het land geen democratie noemen, zei Mungiu in mei tijdens het filmfestival van Cannes, waar een dag eerder *Bacalaureat* in première was gegaan. Een film die je kunt bekijken als een aanklacht tegen alledaagse corruptie. Hij noemt Roemenië liever "een nieuwe samenleving die de vrijheid heeft ontdekt". De Roemenen hebben een halve eeuw communisme moeten verdragen, zegt hij, daar kom je niet zomaar overheen. Er is de erfenis van nepotisme en corruptie. De communistische propaganda heeft de geest van de Roemenen aangetast, ook al geven ze dat niet graag toe.

Oude wonden

Mungiu zou het graag anders zien, zegt hij, maar onze films zijn geen medicijn. Het publiek heeft er geen respect meer voor. Films zijn er om te vermaken, zoals in elke spektakelmaatschappij. Toch zijn het heldere diagnoses van onderhuidse spanningen, van de krampen van een te snelle overschakeling naar een nationaal dieet van fastfood, maar ook van de pijn van oude wonden, het doorzieken van het verleden, een van de motieven in Puiu's *Sieranevada*, dat later ook in Nederland te zien is. Niet alles verananderde toen het communisme verdween. Een revolutie brengt soms nieuwe ideeën maar niet per se nieuwe mensen, de premisse van Porumboiu's politieke satire *12:08 Bucharest*. Voormalige agenten van de Securitate en de ooit almachtige bureaucraten doen nog gewoon boodschappen bij de supermarkt.

Koorddansen

Corruptie in Roemenië is niet hetzelfde als corruptie in het westen, ontkracht Mungiu de vooroordelen bij buitenlandse journalisten aan tafel. "We leerden van onze ouders dat de wet niet meer dan een raamwerk was, iets wat de samenleving vaag reguleerde. De letter van de wet bestond niet, mensen handelden in de geest van de wet."

Die geest waart nog steeds rond, laat *Bacalaureat* zien. De film is een bedrieglijk kalm protest tegen de

ESTEN

corruptie in het onderwijs waarmee ouders het beste voor hun kinderen proberen te krijgen. De schaal is klein – een vader, Romeo, die zijn dochter op een Britse universiteit probeert te krijgen – de implicaties groot. Roemenië heeft een structurele oplossing nodig voor de corruptie, zegt Mungiu. Maar het gaat natuurlijk niet alleen om Roemenië. Zou ik zelf zover gaan voor mijn kind als deze Romeo, is de vraag die zich opdringt.

Het venijn zit in de impliciete vergelijking met de aanranding van diezelfde dochter die op klaarlichte dag plaatsvindt, waarbij niemand ingrijpt. Al zijn de daden in zekere zin onvergelijkbaar, toch is het wegkijken van omstanders ergens gelijk aan Romeo's wegkijken bij wetsovertredingen. Moreel gezien weigeren zowel hij als de omstanders verantwoordelijkheid te nemen. Ondertussen creëert de film met minimale middelen een dreigende, nerveuze atmosfeer. Een steen vliegt door de ruit van het appartement, de ruitenwisser van de auto blijkt opzettelijk gebroken, onder het rijden slaat ineens een steen in de voorruit. Zo stapelen de kleine, verontrustende voorvallen zich op. De reden laat de film in het midden maar het zou gezien de opzet wel eens de chaos kunnen zijn die Roemenië over zich afroept als er niks verandert. Als iedereen blijft wegkijken en alleen maar aan zichzelf denkt, aldus Mungiu, dan worden we beesten tussen de beesten.

Hij is niet naïef. "Moreel gezien is het onmogelijk om in deze wereld een zuiver mens te blijven. Je kunt het bestaan beter zien als koorddansen, als een poging een evenwicht te vinden tussen wat acceptabel en onacceptabel is." Een individuele keuze, vindt hij, daarom koos hij in de film voor de intieme verhouding van de relatie tussen vader en kind. De keuze om verantwoordelijk te handelen begint bij het individu.

Manifest

Niet alleen thematisch hebben de films van de Roemenen veel gemeen, stilistisch kiezen ze bijna allemaal voor minimalisme en realisme. Al suggereerde Bogdan Miria's *Dogs* dit jaar in Cannes tot Mungiu's tevredenheid dat een nieuwe lichting makers wel eens meer de genrekant op zou kunnen gaan. Hij wil niet dat het succes van de huidige generatie verstikkend werkt voor nieuwe makers. Die moeten hun eigen ding doen.

Betekent die onderlinge verwantschap met het werk van Puiu, Porumboiu maar ook Radu Muntean dat ze als groep ideeën uitwisselen? Laten ze elkaar ruwe versies van hun films zien? In interviews waren ze daar tot nu toe terughoudend over maar Mungiu knikt ja. "We hebben contact. Als ik iets heb geschreven stuur ik het naar Porumboiu. Soms laten we elkaar een eerste ruwe versie van onze films zien."

Niet dat ze begonnen zijn met een manifest, zegt hij, maar op de een of andere manier is een aantal principes komen bovendrijven die ze allemaal respecteren. Geen muziek, zo weinig mogelijk snijden in de montage. Hij noemt het ethische keuzes. "Lange takes zijn minder manipulatief. Ik probeer alles weg te laten wat niet natuurlijk en organisch uit de situatie volgt. Het leven staat model voor mijn films. Daarom stop ik er dode momenten in. Onze levens zijn ook geen parade van hoogtepunten. Dat is wat mainstream films doen, die snijden alle dode momenten weg."

Zijn films lijken misschien levensecht, ze zijn tot in detail geënsceneerd. Mungiu blijkt een klassieke controlfreak. Hij schrijft scenario's die de acteurs woord voor woord moeten kennen. Er wordt niet van afgeweken, er wordt niet geïmproviseerd. Het ritme moet kloppen, legt hij uit. Het moet realistisch zijn. Eerste criterium bij de casting dus: kan een acteur de woorden natuurlijk uitspreken.

Het is niet toevallig dat *Bacalaureat* eenzelfde *softspokenness* heeft als Mungiu zelf. Personages converseren kalm en respectvol, ook in beladen situaties. "Het heeft inderdaad te maken met hoe ik praat. Met hoe ik ben. Mensen die rustig praten, hebben meer nuances en schakeringen in wat ze zeggen. Hun dialogen zijn gelaagder. Dat vraag ik dus ook van mijn acteurs, die beheersing van subtekst, van de diepere betekenis van de woorden."

Bacalaureat ★★★★½ ROEMENIË/FRANKRIJK/BELGIË, 2016 | REGIE CRISTIAN MUNGIU | 128 MINUTEN | MET ADRIAN TITIENI, MARIA-VICTORIA DRAGUS, RARES ANDRICI | DISTRIBUTIE LUMIÈRE | TE ZIEN VANAF 22 SEPTEMBER

OP OOGHOOGTE

BRUGGENBOUWERS

Mark Cousins (*The Story of Film*, *I Am Belfast*, *Atomic*) schrijft maandelijks over films en beeldassociaties. Deze maand brengt hij een hommage aan de bruggenbouwers van sales agent Fortissimo.

Dit is een verhaal over bruggenbouwen.

Een van de grote vreugdes van het terugzien van films uit de jaren dertig en veertig is om te zien hoe de grote regisseurs – Alfred Hitchcock, Orson Welles, Jean Renoir etc. – het medium wisten te verrijken en van nieuwe ideeën wisten te voorzien. Maar die vreugde gaat altijd gepaard met een gevoel van verdriet, omdat twee van de beste filmmakers uit die periode Yasujiro Ozo en Akira Kurusawa – nooit deel uitmaakten van dat discours. Hun films waren zo goed als onbekend in het Westen. Het duurde tot begin jaren vijftig voordat hun briljante werk dankzij vertoningen op het Filmfestival Venetië bij een westers publiek werd geïntroduceerd. Het festival bouwde een brug van Oost naar West, en als gevolg daarvan werd de wereldcinema beter.

Natuurlijk werden er lessen getrokken uit deze bijziendheid en het veronachtzamen van de filmkunst uit het Oosten, maar de schade was al aangericht. De vertraging die het bouwen van die brug had opgelopen betekende dat filmmakers in Hollywood, Parijs en Tokyo tot dan toe in een relatief isolement hadden gewerkt, onbekend met de stam aan de andere kant van de heuvel, en daardoor niet in staat om van die cultuur en ideeën te profiteren.

IN THE MOOD FOR LOVE

En daar komt de in Nederland en Hong Kong gevestigde sales company Fortissimo om de hoek kijken. Het bedrijf werd in 1991 door Wouter Barendrecht en Helen Loveridge opgericht, en was een van de belangrijkste bruggenbouwers tussen de Aziatische en de Europese cinema van de afgelopen generatie. Ze lieten de rest van de wereld kennismaken met films van Wong Kar-wai, Tsai Ming-liang, Tsui Hark en vele anderen. Wongs films worden vaak de mooiste die er ooit zijn gemaakt genoemd, en Tsai heeft beweging, stasis en tempo geherdefinieerd op een manier zoals heel weinig anderen dat is gelukt. Ze werden gezichtsbepalende figuren in de filmkunst, wiens inzichten en voorbeelden niet zo wijd gedragen en herkend zouden zijn als Fortissimo er niet was geweest.

Het is daarom verschrikkelijk om op te moeten schrijven dat het bedrijf onlangs uitstel van betaling heeft moeten aanvragen. Fortissimo was al lang niet meer het enige bedrijf dat bruggen bouwde, andere hebben hun voorbeeld gevolgd. Maar Fortissimo was een van de beste. Het was de Golden Gate. Als zij er niet waren geweest dan is het heel goed denkbaar dat filmliefhebbers in het Westen een blanco gezicht hadden getrokken als ze de naam Wong Kar-wai hadden gehoord. Het is eenvoudigweg niet waar dat alle films voor iedereen overal beschikbaar zijn en dat geweldige cinema in het digitale tijdperk zonder problemen grenzen kan oversteken, zeeën overvaren en continenten doorkruisen. We hebben afgezanten nodig, smaakmakers en reizigers die contacten leggen en risico's nemen om films van het ene naar het andere continent te brengen. Nu de Golden Gate in de zee is gevallen zal er minder verkeer zijn en dat zal ons verarmen. We moeten in het Westen grootse Aziatische cinema zien, om ons te helpen om wereldburgers te zijn, andermans levens te begrijpen en de geweldige kunstvorm die cinema is te kunnen waarderen. Fortissimo hielp ons al die dingen te doen. De mensen van Fortissimo waren een drijvende kracht achter een groter belang. Het is te hopen dat hun werk, aanpak, passie, internationalisme en moed niet voor altijd verloren is.

MARK COUSINS
@MARKCOUSINSFILM

BUT

B MOVIE UNDERGROUND & TRASH
FILMFESTIVAL

FROM
AUG. 31

UNTIL
SEPT. 4
2016

DON'T MISS OUT ON THIS
CULT ALTERNATIVE
CINEMA & ART EXPERIENCE!

FEATURING:

ENZO G. CASTELLARI
JOHAN VANDEWOESTIJNE
PAUL RUVEN
TEEMU NIKKI

ORGAANKLAP
AESTETIC MEAT FRONT
AND MORE....

11TH EDITION:
'THE CARNEVIL'

NIEUWE VESTE & CHASSÉ CINEMA,
BREDA, NL

BUTFF.NL

---

fortissimo films presents

a film by **maurice dekkers**

★★★★★
"THE BEST FOOD MOVIE THAT I HAVE SEEN"
– SYDNEY SCOOP
Rebecca Varidel

"JUST LIKE THE PERFECT MEAL, ANTS ON A SHRIMP IS THE KIND OF FILM YOU'LL WANT TO SIT THROUGH AGAIN, TO SAVOR EVERY LAST DETAIL"
– THE HUFFINGTON POST

ANTS ON A SHRIMP

NOMA TOKYO **THE CREATION OF FOURTEEN DISHES**

Kulinarisches Kino

OFFICIAL SELECTION
BERLINALE 2016

OFFICIAL SELECTION
hotDOCS 2016
OUTSPOKEN. OUTSTANDING.

rené **redzepi** lars **williams** rosio **sanchez**

thomas **frebel** dan **giusti** kim **mikkola**

VANAF 1 SEPTEMBER IN DE FILMTHEATERS

1200 films cinema delicatessen

Captain Fantastic

PRINCIPE-PA

Matt Ross' tweede speelfilm *Captain Fantastic* draait om radicale personages, maar is als film net iets te conventioneel om ze recht te doen.

DOOR JOOST BROEREN

Is het überhaupt mogelijk om in Hollywood een antikapitalistische film te maken? Kun je binnen dat volledig op consumptie gerichte systeem iets produceren dat zich tegen de consumptiemaatschappij richt? Het valt te betwijfelen.

Niet dat Matt Ross het in zijn tweede speelfilm *Captain Fantastic* echt probeert. Het antikapitalistische gedachtegoed waarover zijn hoofdpersonage Ben Cash te pas en te onpas loopt te oreren in het kader van de opvoeding van zijn zes kinderen, is meer een excentrieke karaktertrek. Het wordt ingezet om op de lach te spelen, in een film die verder braaf de wetten van de dysfunctionele-familiekomedie volgt, zoals gedicteerd door *Little Miss Sunshine* (2006).

Uit evenwicht

Vader Ben (Viggo Mortensen) praat alsof hij een communistische vrijheidsstrijder in de late jaren zestig is en heeft zijn leven ingericht volgens de principes die hij met liefde uiteenzet. Dat kon alleen diep in de bossen, ver weg van de verderfelijke consumptiemaatschappij. Hier bouwden Ben en zijn vrouw Leslie een klein zelfvoorzienend paradijsje, omringd door hun zes kinderen: drie jongens en drie meisjes met 'unieke' namen als Rellian en Kielyr.

Vader Ben legt hun een strikt trainingsregime op en leert ze jagen, rotsklimmen en andere overlevingstechnieken. Ze lezen literaire klassiekers, discussiëren over kwantummechanica en leren om 'onafhankelijk' te denken – al lijkt Ben (en bij vlagen ook regisseur Ross) blind voor de ideologische doctrines die hij daarbij zelf afdwingt.

Als de film begint is dit idyllische bestaan uit evenwicht geslagen. Kort voor de achttiende verjaardag van hun oudste zoon kregen Leslies depressies de overhand en ze vertrok naar de bewoonde wereld voor een behandeling in een psychiatrische instelling. Als zij daar zelfmoord pleegt, dwingt dat Ben en de kinderen terug naar de maatschappij, waar al snel de vraag rijst hoe houdbaar Bens principes zijn.

Ross heeft duidelijk bewondering voor de radicale keuze die Ben heeft gemaakt – zie de titel van de film (die verder in de film niet verklaard wordt). Niet alleen de kinderen maar ook de regisseur slikt klakkeloos de antikapitalistische slogans, die meestal niet dieper gaan dan het mantra 'Power to the people. Stick it to the man'. Doordat Ross in het eerste en laatste deel van de film daar zo in meegaat, slaat het meer genuanceerde middendeel van de film dood – terwijl zich daar dus een veel interessantere invalshoek schuilhoudt.

Clownesk

Ross is in het dagelijks leven acteur, dus het is geen verrassing dat zowel zijn regiedebuut *28 Hotel Rooms* (2012) als *Captain Fantastic* echte acteursfilms zijn. Hoewel er geen juryrapport werd gegeven, is het zeer waarschijnlijk dat de prijs voor beste regie die Ross op het afgelopen filmfestival van Cannes won in het bijprogramma Un Certain Regard vooral een prijs was voor zijn acteursregie. Wat betreft de vorm doet het vakkundig gemaakte *Captain Fantastic* in ieder geval niks uitzonderlijks.

Maar met dat acteerwerk komt de film een eind. Oudgedienden Kathryn Hahn, Steve Zahn en Frank Langella geven genuanceerd vorm aan de 'conventionele' familieleden van de overleden moeder. Nog indrukwekkender zijn de jonge acteurs, alle zeven al verrassend ervaren. Tot aan de jongste telgen toe worden de Cash-kinderen overtuigend neergezet, en George MacKay speelt zichzelf in het bijzonder in de kijker als de in stilte rebellerende oudste zoon Bodevan.

Maar de reddende engel is Viggo Mortensen. In andere handen zou vader Ben een karikatuur kunnen zijn geworden, een clowneske prutser of een harteloze dictator. Mortensen speelt ze allebei: er is zachtheid achter het strenge vaderschap, vertwijfeling achter de ogenschijnlijke bravoure en Bens platte sloganisme krijgt een intelligentie die het scenario misschien niet verdient.

Jammer dat Ross die nuances in de slotakte overboord gooit. Los van de activistische aankleding biedt *Captain Fantastic* een gevoelig portret van rouwverwerking en alternatief ouderschap. Het verhaal is bij vlagen hartverwarmend maar schiet soms door naar plat sentiment. Uiteindelijk ondermijnt de conventionaliteit van de film de radicale potentie van de personages.

Captain Fantastic ★★★½☆ VERENIGDE STATEN, 2016 | REGIE MATT ROSS | 118 MINUTEN | MET VIGGO MORTENSEN | DISTRIBUTIE CINÉART | TE ZIEN VANAF 1 SEPTEMBER

Een Zilveren Beer won Mia Hansen-Løve met *L'avenir* tijdens de Berlinale. De prijs voor de beste regie. Ze had ook een prijs mogen krijgen voor het unieke scenario.

DOOR RONALD ROVERS

Mia Hansen-Løve over *L'avenir*

EINDELIJK DEZE VROUW

Stel: je bent een vrouwelijk personage in een film en je komt er alleen voor te staan. In meer dan honderd jaar filmgeschiedenis konden filmmakers nauwelijks iets anders verzinnen dan dat je a) op zoek gaat naar een nieuwe man of b) sterft. Dat laatste kun je ruim interpreteren. Tot in februari op de Berlinale plotseling boem! Mia Hansen-Løve's *L'avenir* (Engelse titel:) *Things To Come* deed wat al lang had moeten gebeuren.

Nathalie (Isabelle Huppert) is een vrouw van rond de zestig. Kinderen het huis uit, getrouwd, Parisienne in een comfortabel arrondissement, gerespecteerd filosofiedocent en schrijver van succesvolle filosofieboeken. Iemand die het geluk gevonden heeft zou je denken. In een paar weken tijd wordt haar leven overhoop gehaald. Er sterft een dierbare, haar uitgever besluit per direct voor jong en hip te gaan en de man waarnaast ze 25 jaar lang wakker werd, vindt het zo wel mooi geweest. Hij wil ook liever jong en hip. Plotseling is ze vrij.

Wat *L'avenir* niet doet en daarin is de film vrijwel uniek, is Nathalie straffen of belonen voor die vrijheid. Vrouwelijke personages lijken altijd gedefinieerd te moeten worden door hun relatie met anderen. Dat kan een kind zijn, een collega, een ouder of een geliefde. Anders sterven ze, of ze worden depressief of waanzinnig, of rijden à la 'Thelma en Louise' een ravijn in. Zelden verhouden ze zich alleen tot zichzelf, tot een activiteit, of tot de wereld om hen heen, zoals je bij mannelijke personages veel vaker ziet.

In het Berlijnse Adler Hotel, pal naast de Brandenburger Tor, luisteren we met vijf journalisten en een tolk die nauwelijks iets hoeft te doen naar de regisseur met de prachtige naam, van wie we nou eens niet gaan zeggen met wie ze getrouwd is. Mia Hansen-Løve. Schijnbaar zonder na te denken tovert ze de ene na de andere volzin tevoorschijn. Het is duidelijk dat de film vaak door haar gedachten is gegaan. Ze vertelt hoe ze het scenario begon te schrijven toen ze bezig was met de moeizame financiering van haar vorige film *Eden*. Maar voor het eerst kwamen de woorden vanzelf, zegt ze, alsof die er al waren. Ze moesten alleen nog even op papier worden gezet. Terwijl die zinnen uit haar hoofd vielen begon ze aan Isabelle Huppert te denken en snel was duidelijk dat niemand anders de rol kon spelen.

Waarom alleen Huppert? "Als dochter van filosofiedocenten had ik een nauwkeurig idee over de autoriteit, de intelligentie, de taal, de humor en de persoonlijkheid van het personage. Er zijn in Frankrijk meer actrices die een eenzame vrouw kunnen spelen, maar alleen Isabelle kon haar spelen met de nuances en energie die ik in gedachten had."

Hart en hoofd

Wat te doen als je man je in de steek laat? De onzekere toekomst die volgt is juist iets om te omarmen in plaats van te smoren, laat Mia Hansen-Løve zien in haar prachtige *L'avenir*.

Plots wankelt het rustige leven van filosofiedocent Nathalie, even subtiel als krachtig gespeeld door Isabelle Huppert. Ze wordt na een lang huwelijk gedumpt door haar man, die een nieuwe liefde heeft gevonden. Zonder te dramatiseren laat Mia Hansen-Løve heel mooi zien hoe Nathalie zich geleidelijk een ander leven moet gaan voorstellen. Daar neemt Hansen-Løve de tijd voor, net zoals in het echte leven nodig is. *L'avenir* weet hart en hoofd aan te spreken. Juist de momenten voor en na het drama geeft ze aandacht. En dan komt de dag dat Nathalie een lichtpunt ziet: "Man weg, moeder dood, kinderen de deur uit – ik heb nu de totale vrijheid, die heb ik nog nooit ervaren." Een leven zonder partner is niet het einde van de wereld. Ze heeft geen zin om het met een "oude vent" aan te leggen of om opnieuw te beginnen. Haar rijke intellectuele leven is genoeg om gelukkig te zijn. Boeken zijn een volwaardige vervanging. Zo leest ze haar klas voor uit Rousseau's brievenroman *Julie, ou la nouvelle Héloïse*: '[De kracht van de verbeelding] vervangt de afwezigheid van de geliefde en verschaft een genot dat zuiver mentaal is, in zekere zin onwerkelijk maar niettemin doeltreffend.' Liefde kan ook in afwezigheid bestaan.

Zo'n man op afstand is Fabien, de lievelingsstudent van Nathalie, die een ambitieus boek aan het schrijven is over 'het vinden van een uitweg uit de onheilsgedachte' en zich heeft teruggetrokken in een anarchistisch collectief in het bergachtige Vercors. Fabien geeft haar stof tot nadenken, want ze zijn het lang niet altijd met elkaar eens. De radicale Fabien is ervan overtuigd dat woorden en daden samen moeten gaan. Nathalie vindt dat ons leven in harmonie moet zijn met onze ideeën, maar ze wil geen revolutie. Ze is te oud voor radicaliteit, zegt ze, en heeft een bescheidener doel: jongeren zelf leren denken. Zelf moet ze weer leren leven. Terwijl de nieuwe generatie, 'de toekomst' uit de titel, in de startblokken staat, ziet haar toekomst eruit zoals beschreven in *Pensées* van Pascal, een van de vele boeken die ze leest in de film: ze zit in een "situatie, waarin ik niet weet wie ik ben en wat ik moet doen, noch mijn plaats *noch mijn plicht* ken".

Het lukt haar om door te gaan, door haar aandacht op zichzelf te richten en niet op het vinden van een nieuwe man. Ze is als de ontsnapte kat van haar moeder die jarenlang als huiskat binnen lag, maar inmiddels in de wilde natuur rondwaart en weer op haar instincten vertrouwt.

Daartegenover staat de Parijse uitgeverswereld die zijn innerlijke kompas wel kwijt lijkt te zijn en er in een aantal komische scènes flink van langs krijgt. Zo hebben twee redacteuren een snoepkleurige cover gemaakt voor een herdruk van Nathalie's leerboek. Ze willen de ingewikkelde lesstof 'vermenselijken', omdat de toekomst van het boekenvak te riskant is. Voor Nathalie is die riskante toekomst juist iets om te omarmen in plaats van te smoren. In een tijd waarin mensen het steeds moeilijker vinden om met tegenslagen of achteruitgang om te gaan is *L'avenir* een film om te koesteren.

MARISKA GRAVELAND ★★★★½

L'avenir FRANKRIJK/DUITSLAND, 2016 | REGIE MIA HANSEN-LØVE | 100 MINUTEN | MET ISABELLE HUPPERT, ANDRÉ MARCON, ROMAN KOLINK | DISTRIBUTIE CINEMIEN | TE ZIEN VANAF 8 SEPTEMBER

En de zachtheid. "Precies. Wat mij betreft is ze de beste actrice die er in Frankrijk rondloopt, maar ik wilde niet de Isabelle Huppert die je de laatste jaren in films ziet. De Isabelle die iets obsessiefs, iets waanzinnigs heeft. Ik snap wel dat regisseurs die trek willen gebruiken, want het geeft een fantastische intensiteit. Maar ik wilde de Isabelle die je in haar vroegere films ziet. Die was onschuldiger, frisser, meer verbonden met het leven van alledag. Ze begreep meteen wat ik bedoelde. Het enige wat ik expliciet genoemd heb is tederheid."

Hebt u van het personage een filosofiedocent gemaakt omdat u vertrouwd was met die omgeving? "Niet om die reden. Filosofie en het overdragen van kennis is niet alleen maar een achtergrond. De dialoog tussen leven en filosofie is essentieel voor het verhaal. Kan filosofie helpen? Die vraag heb ik mezelf vaak gesteld. Eerst als kind en later op mijn twintigste toen mijn ouders gingen scheiden. Hadden ze iets aan het vak dat ze al zo lang doceerden? Ik voel namelijk wel die constante dialoog tussen mijn films en het leven dat ik leid."

Hoe verhoudt *L'avenir* zich tot *Eden*? "Toen ik er aan begon voelde het als een stap terug. Mijn eerste drie films waren wat mij betreft een trilogie en *Eden* was een nieuwe stap. Minder persoonlijk, weg van familiekwesties. L'avenir kwam juist weer dichterbij. Dat voelde als het laatste portret in een galerij van mensen die belangrijk voor me zijn geweest. Nu ik meer afstand heb genomen voelt de film als een stap vooruit, richting volwassenheid. Niet alleen emotioneel. Ik heb ook de vorm waar ik zo van hou meer leren beheersen, de *flow* die ik in mijn films probeer te stoppen."

Kwamen de woorden zo makkelijk omdat dit verhaal over een vrouw nu eindelijk een keer verteld moest worden? "Dat is waarschijnlijk de reden waarom ik het ging schrijven. Alsof er een soort woede achter zat. Een verhaal over een vrouw die gaat scheiden zonder dat ze een nieuwe man gaat ontmoeten, zonder dat het verhaal daar over gaat, die zich eenzaam voelt zonder dat het een drama wordt, die de vrijheid juist omarmt, dat voelde als een verhaal dat nog niet verteld was en dat gaf me een ongelofelijke energie."

Nathalie zegt ergens dat ze zich voor de eerste keer in haar leven vrij voelt. Ze is geen moeder, geen dochter, geen echtgenote. "Al schrijvende realiseerde ik me dat die plotselinge vrijheid iets heel moois had, ook al verliest ze mensen. Toen mijn ouders gingen scheiden zat ik met een heleboel vragen over de verhouding tussen mannen en vrouwen. Ik vond het best eng allemaal maar mijn moeder is er nooit aan onderdoor gegaan. Ik heb me altijd afgevraagd hoe ze dat voor elkaar kreeg. Misschien probeert de film daar een antwoord op te vinden."

Het is al vaker gezegd, maar de souplesse waarmee u over complexe thema's vertelt doet aan Eric Rohmer denken. "Ik ben een enorme fan van Rohmers films dus dat kan ik niet zeggen. Ik zal nooit kunnen schrijven zoals hij. Hij was niet alleen een fantastische filmmaker, hij was ook een fantastisch theoreticus. Zijn films zijn me heel dierbaar. Die van hem, van Truffaut en van Bresson. Dat is mijn wereld."

Lo and Behold: Reveries of the Connected World

DROOMT HET INTERNET OVER ZICHZELF?

Werner Herzog heeft de virtuele wereld ontdekt. Hij maakte een documentaire over het internet, deed een live commentaar bij de Kanye West-clip *Famous* en ontdekte de diepere betekenis achter Pokémon Go.

DOOR DANA LINSSEN

Zelf heeft hij niet eens een smartphone. Nou ja. Eentje voor noodgevallen dan, vertelde hij onlangs in een interview met *The Verge*. Maar Werner Herzog (*Fitzcarraldo*, *Grizzly Man*, *Into the Abyss*) heeft zich de afgelopen jaren met een in opdracht van telecombedrijf AT&T gemaakte webdocu tegen 'texting while driving', een film over het internet, een online masterclass, een live commentaar bij de Kanye West-clip *Famous*; en enkele diepe gedachten over Pokémon Go ("Vloeit er bloed? Nee? Dan is het niet echt?") ontpopt tot de Slavoj Žižek van de virtuele wereld. Zijn fascinatie voor de pioniers en de entrepreneurs van het virtuele is niet wezenlijk anders dan die voor de maniakale avonturiers en obsessieve gelukszoekers die hij graag in zijn speelfilms en documentaires ten tonele voert. Hij laat zich verbazen.

Hij had over ieder van de personen die hij in zijn in tien hoofdstukken opgedeelde internet- en tech-film *Lo and Behold: Reveries of the Connected World* aan het woord laat zo een hele film kunnen maken. Het schijnt dat financier Netscout, een cybersecurity-bedrijf, trouwens meer plannen met de film heeft. Dus misschien komen die langere portretten er nog wel. Want zijn we niet allemaal benieuwd wat Herzog nog meer aan ruimtevaartingenieur en -ondernemer Elon Musk wil vragen, behalve of hij mee mag met diens aanstaande bemande Mars-missie? En is Tim Berners-Lee, een van de mensen die aan de wieg stond van het World Wide Web, die vrije toegang en informatie-uitwisseling een mensenrecht noemt en het web nu terug wil claimen op de bedrijven die zijn utopie van een domein zonder grenzen, patenten, merken en copyright hebben gekaapt, niet ook een hele film waard? Net als techpionier en filosoof Ted Nelson, wiens new age-achtige ideeën over water als model voor interconnectiviteit met de komst van quantumcomputers misschien wel een stuk concreter blijken te zijn dan hij ze weet te verwoorden.

Twitterende monniken

Dat hap-snap-karakter van de film is er meteen het grootste bezwaar tegen. Hoe kun je internetgoeroes, internetpiraten, internetverslaafden, internetontwijkers en internetslachtoffers allemaal recht doen in een film van honderd minuten en ook nog ruimte overhouden voor typische Herzog-scènes van twitterende monniken? Hij stelt zich op als de typische outsider, die zonder gêne aan twee hersenonderzoekers de Philip K. Dick-achtige vraag kan stellen: "Droomt het internet eigenlijk van zichzelf?" Maar tijd voor echte bespiegelingen over de vraag of het wereldwijde web een nieuw bewustzijn is, met dezelfde eigenschappen die we aan het menselijk bewustzijn toekennen, zoals creativiteit, empathie, en dromen, is er niet. Terwijl daar juist de "abyss" ligt waar hij in zijn andere werk zo graag in afdaalt. Of, met een verwijzing naar zijn speleologische 3D-film: is het web de "cave of forgotten dreams" van de toekomst?

Parallelle wereld

Voor Herzog is het internet op z'n best een parallelle wereld naast de werkelijke, waar we ons niet te veel aan moeten uitleveren. Techniek is voor hem iets wat menselijke eigenschappen versterkt, zoals elk gereedschap dat mensen hebben voortgebracht. Hij heeft er een geruststellend ouderwetse kijk op: hij wil niet alarmistisch zijn, want je kunt niet zeggen dat techniek goed of slecht is. Alles wat er online en als gevolg van de technologisering van onze wereld gebeurt, is het resultaat van menselijk handelen. Hij is de man van de menselijke maat. Als hij met wetenschappers praat over de mogelijkheid dat in de toekomst alles virtueel wordt, of misschien wel de mensheid vervangen wordt door robots, dan stuit hij op de grenzen van zijn eigen verbeelding. Ergens *deep down there* kan hij zich een wereld zonder tastzin en gevoel voor ruimte en tijd niet voorstellen.

Het lijkt alsof de mensen die nu opgroeien en die zich niet kunnen indenken hoe de wereld eruitzag voordat we allemaal via het internet verbonden waren, nog vreemdere wezens voor hem zijn dan de mannen die een schip over een berg proberen te tillen of een luchtballon over een vulkaan willen vliegen.

Lo and Behold: Reveries of the Connected World ★★★½☆ VERENIGDE STATEN, 2016 | REGIE WERNER HERZOG | MET ELON MUSK, KEVIN MITNICK, LAWRENCE KRAUSS, LUCIANNE WALKOWICZ | 98 MINUTEN | DISTRIBUTIE PERISCOOP | TE ZIEN VANAF 15 SEPTEMBER, OOK BIJ **filmthuis.nl**

Andy at the Movies

INTERMISSION

HET ZOU ZOMAAR KUNNEN DAT JE DEZE KRANT OP 1 SEPTEMBER LEEST... VANDAAG OVER TWEE JAAR VERSCHIJNT MYN STRIPBOEK OVER **ANDY WARHOL** EN VANDAAG BEGIN IK MET TEKENEN ~ TOCH BEN IK AL 3 JAAR BEZIG! HOE KRIJG JE DAT VOOR MEKAAR?" ZUL JE ZEGGEN → LATEN WE EEN KORTE PAUZE NEMEN VAN MYN SCHETSBOEK-VERSLAG 'ANDY AT THE MOVIES' VOOR EEN KIJKJE ACHTER DE SCHERMEN...

LOOP JE EVEN MEE NAAR HET ANDERE UELLETJE?

BOE! AFTAAIEN, GEEN GEWL WE WILLEN EEN STRIPPIE!

DANA!

TYPEX

IK HEB AL EEN STRIPBOEK OVER EEN ANDERE KONSTENAAR GEMAAKT MAAR DAAR WAREN MAAR WEINIG FEITEN OVER ZYN LEVEN VAN BEKEND, OVER ANDY IS ONEINDIG VEEL GESCHREVEN EN VAAK UIT DE EERSTE HAND ~ EN DAN HEEFT IE ZELF OOK NOG IEDERE SCHEET VAN HEM ZELF EN IEDEREEN OM HEM HEEN VASTGELEGD OP FILM, BAND EN FOTO...!

EEN ABSOLUTE OVERKILL AAN INFORMATIE ~ EN WORDT ALLEEN MAAR **MEER**...!!!

OM GILLEND **GEK** VAN TE WORDEN!

KORT GELEDEN BEN IK NAAR ANDY'S GEBOORTEPLAATS, PITTSBURGH, GEWEEST EN VERVOLGENS OOK NAAR NEW YORK, IK HEB DAAR ALLE LOKATIES BEZOCHT DIE EEN ROL SPEELDEN IN ANDY'S LEVEN EN VEEL MENSEN GESPROKEN

MYN VRIEND THOMAS LEGDE ALLES VAST OP FOTO

ORDE TE SCHEPPEN IN DIE CHAOS WAS EN ER EEN LEESBAAR VERHAAL WAS GEEN KATTENPIS, MAAR NU IS ER EEN DUMMY GEMAAKT VAN DE VOLLEDIGE GESCHETSTE VERSIE VAN ZO'N... EH... 538 PAGINA'S

LEKKER BONDIG!

SEPT 1

VANAF VANDAAG MOET IK IEDERE WEEK 7 PAGINA'S AF HEBBEN ZODAT OP 1 MAART 2018 DE HELE MIK NAAR DE DRUKKER KAN

~ DUS GELUKKIG 2017 EN 2018, EN ZIE JULLIE OVER ANDERHALF JAAR... AJU

ZIELUG LOPEN DOEN OP KOSTEN VAN FILMKRANT?? VOLGENDE MAAND EEN NIEUWE 'ANDY AT THE MOVIES' OF JE VLIEGT ERUIT!

live from the notepad VIII-11-2016

Corneliu Porumboiu over *The Treasure*

DRIE MANNEN EN EEN METAALDETECTOR

Tien jaar na dato is de Roemeense New Wave nog springlevend. Van elk van de grote drie, Cristian Mungiu, Cristi Puiu en Corneliu Porumboiu, zal komend najaar een nieuwe film in Nederland te zien zijn. De laatste schat in het Previously Unreleased-programma van EYE is van Porumboiu: 'Na de bankencrisis is mijn film actueel in de hele wereld…' DOOR DANA LINSSEN

Drie mannen en een metaaldetecor. Meer heeft de Roemeense regisseur Corneliu Porumboiu (*Politist, adjevtiv*; *The Second Game*) niet nodig om in de tonen van een absurd sprookje te schetsen hoe Roemenië ruim vijftien jaar na de val van dictator Nicola Ceaucescu nog steeds worstelt met de gevolgen van het communisme. Natuurlijk. Er zijn nieuwe rijken. Maar dezelfde arme sloebers die het slachtoffer waren van het communisme, vallen nu ten prooi aan het kapitalisme.

Tien jaar na dato is de Roemeense New Wave nog springlevend. Van elk van de grote drie, Cristian Mungiu (pagina 6), Cristi Puiu (pagina 35) en Corneliu Porumboiu, is dit najaar een nieuwe film in Nederland te zien. Porumboiu's zwarte komedie *The Treasure,* de laatste schat uit het Previously Unreleased-programma van EYE, bijt het spits af. Porumboiu's films zijn kettingreacties van grimmige dilemma's: als dit, dan dat. In dit geval: wat als er op een avond een buurman op je stoep staat die vraagt of je mee gaat om een schat op te graven? Is er wel een schat? Heeft hij er wel recht op? Stapje voor stapje ontrafelt *The Treasure* de menselijke hebzucht. En als de mens aan de beurt is geweest, de hebzucht van de staat. We spraken Porumboiu vorig jaar tijdens het Weense filmfestival de Viennale.

Het verhaal achter *The Treasure* begon als een documentaire. Hoe zat dat? "Acteur Adrian Purcărescu, die de buurman speelt, was bezig met een eigen speelfilm, een liefdesgeschiedenis tegen de achtergrond van de revolutie. Hij financierde alles zelf, draaide een paar dagen per jaar, maar hij kwam er niet uit. Hij vroeg me om hulp, maar we moesten het project laten varen. Om toch met hem te kunnen werken stelde ik voor om een documentaire te maken over een overlevering die sinds een paar decennia in zijn familie wordt doorverteld: dat zijn overgrootvader bij de komst van het communisme ergens een schat begraven zou hebben. Dus huurde ik een man met een metaaldetector, wij naar de desbetreffende plek toe, maar er bleek niets te liggen. We zaten opgesloten in onze eigen film. Toen heb ik voorgesteld om er een speelfilm van te maken.

"Deze legende is typisch voor Roemenië. Iedere familie kent wel iemand die ergens een schat begraven heeft, en die talloze redenen heeft om hem nu even niet op te graven. De wet en de belasting zijn vaak de belangrijkste: wat wiens eigendom is, nadat zo lang alles genationaliseerd en gecollectiviseerd is geweest, is in postcommunistisch Roemenië nog steeds niet voor iedereen duidelijk. De verhalen hebben te maken met ons verlangen naar wonderen en dat moeten we niet in religieuze zin opvatten. Het zegt iets over de absurde tijden waar mijn land mee te maken heeft gehad. De opkomst van dit soort mythen diende een tweeledig doel. Het was een vorm van verzet, want ergens had iemand dan nog geld liggen om te kunnen ontsnappen, mocht de nood aan de man komen. Maar het was ook een verdachtmaking, om een bepaalde familie in een kwaad daglicht te stellen en te zeggen dat ze iets achterhielden. Er zijn twee verklaringen: de ene is corruptie, en de andere de gedachte dat kapitalisme nooit zal sterven."

Corruptie is een terugkerend thema in uw werk, en ook in de Roemeense film. "Ook voor het communisme was Roemenië een behoorlijk arm, onderontwikkeld land. Bezit was voor mensen niet per se de accumulatie van goederen en middelen om er rijk mee te worden. Het ging om kleine schatten die mensen een gevoel van eigenwaarde en bestaanszekerheid gaven. Ik denk dat het van het land, van de cultuur, van het ontwikkelingsniveau afhangt in hoeverre mensen in staat zijn dat bezit op te geven. Of beter gezegd de *angst* kwijt te raken dat anderen meer zullen hebben dan zij, dat ze tekort worden gedaan, dat ze het weinige wat ze hebben ook nog zullen verliezen. In de noordelijke landen zijn jullie heel goed in staat om te begrijpen dat het delen van welvaart belangrijk is voor een maatschappij. Omdat het gemeenschapszin creëert, wat weer belangrijk is voor het voortbestaan van een samenleving. In andere systemen, zoals waar ik uit kom, dat in naam gelijk voor iedereen was maar in werkelijkheid een kleine elite had die het er

goed van nam en de rest de bevolking arm en dom hield en tegen elkaar opzette, kunnen geld en privileges net het gevoel geven dat je in staat bent te overleven. In ons geval creëerde de ideologie de corruptie, in andere samenlevingen lag de oorzaak juist in het ontbreken van een ideologie."

Maar als ik een schat in mijn achtertuin vond, zou ik die ook graag willen houden. "Dat wil iedereen. Dat is ons geleerd in sprookjes, dat er overal ter wereld schatten begraven liggen, een pot met goud aan het einde van de regenboog. Ik heb er lang over nagedacht wat voor soort schat het zou moeten zijn. Ik wilde niet dat het kunst- of cultuurschatten zouden zijn, of religieuze artefacten, allemaal veel te beladen. Dus kwam ik uiteindelijk uit op aandelen Mercedes. Omdat het papier is, dat in zichzelf geen waarde heeft. En het is iets buitenlands, uit de jaren zestig. Dat vergroot het raadsel."

Uw hoofdpersoon is een werkloze drukker, wat heeft dat met de keuze voor waardepapieren te maken? "Ik denk dat we iets verliezen, ook een waarde, nu we geen papier meer hebben. We gaan van een tactiele naar een virtuele wereld. We lezen geen sprookjes meer in een boek, maar krijgen de moraal van de Disney-sprookjes mee op televisie. En het zegt iets heel actueels over hoe we nu omgaan met het begrip "waarde". We kennen waarde toe aan een stuk papier, aan een afspraak, tot iemand besluit er een andere waarde aan toe te kennen. In die zin is de film na de bankencrisis actueel in de hele wereld."

De wet en de regels van de staat spelen in al uw films een belangrijke rol. "Er zijn verschillende manieren om naar een situatie te kijken, Van boven, van middenin, met een wijd perspectief. Ik hou er van om de kleinste microkosmos helemaal te belichten, alsof dat analytische 'inzoomen', het doordrijven van actie en reactie, van oorzaak en gevolg, ons in staat stelt om juist het grotere beeld, de achterliggende structuur beter te begrijpen."

Op een bepaalde manier is uw film ook een pervers sprookje: drie mannen en een metaaldetector gaan op weg om een schat te vinden, en aan het einde... "Wordt duidelijk dat ze het echte goud nooit zullen vinden. Natuurlijk."

Heeft uw film ook de morele dimensie die veel sprookjes hebben? "Eh... Ik weet het niet. Ik ben niet echt een morele filmmaker. Maar ja. Eigenlijk wel."

En dan knalt 'Life is Life' van Laibach uit de speakers... "Anti-Disney... Dat is ironisch bedoeld natuurlijk. Ik had dat nummer in mijn hoofd toen ik aan het schrijven was, het is energiek, militant. Het onderstreept de absurditeit van de situatie. Van het leven."

The Treasure (Comoara) ★★★★☆ ROEMENIË, 2015 | REGIE CORNELIU PORUMBOIU | MET TOMA CUZIN, ADRIAN PURCARESCU, CORNELIU COZMEI | 89 MINUTEN | DISTRIBUTIE EYE PREVIOUSLY UNRELEASED | TE ZIEN VANAF 25 AUGUSTUS

Hilarisch ongemakkelijk

Iedereen is uit op eigen gewin in de sociale chaos van Noah Baumbachs *Mistress America*. Samen met Greta Gerwig schetst hij een hilarisch ongemakkelijk New York waarin iedereen bikkelhard wordt.

Columnist Mary Schmich schreef ooit een advies op voor de Amerikaanse jeugd: 'Woon eens in New York, maar ga er weg voor het je te hard maakt.' Het is een levensles die zeker van toepassing is op het zachtgekookte eitje Tracy die naar de grote stad komt om literatuurwetenschappen te studeren. De universiteit trekt haar alleen niet zo. "Het is als zo'n feestje waar je niemand kent, maar dat dan de hele tijd", klaagt ze tegen haar moeder aan de telefoon.

Uitweg is Brooke, Tracy's potentiële stiefzus. Zij is een personage dat er haast om vraagt om in een boek gevangen te worden, zoveel *quotables* komen er uit haar. Alsof zij de zon is cirkelt Tracy om haar heen voor literair materiaal. Coscenarist Greta Gerwig speelt Brooke met klasse. Zij is altijd het middelpunt van de belangstelling. En als ze dat niet is, dan zorgt ze er wel voor dat daar verandering in komt. Het moge duidelijk zijn: iedereen is uit op eigen gewin in het hilarisch ongemakkelijk *Mistress America* van Noah Baumbach (*While We're Young*, *Greenberg*, *The Squid and the Whale*). Een studievriend van Tracy vangt het sentiment van de New Yorker goed samen: "Ik voel me een genie en ik zou willen doorspoelen naar het moment dat iedereen dat ook ziet." Deze mensen zijn duidelijk te lang in New York gebleven.

HUGO EMMERZAEL ★★★★☆

Mistress America VERENIGDE STATEN, 2016 | REGIE NOAH BAUMBACH | 84 MINUTEN | DISTRIBUTIE EYE | TE ZIEN VANAF 1 SEPTEMBER

FK.LIVE FILMKRANT.LIVE VERZORGT IN SEPTEMBER IN HET KADER VAN PREVIOUSLY UNRELEASED EEN INTRODUCTIE BIJ **Mistress America** | EYE AMSTERDAM, 1 SEPTEMBER 21.00 UUR | DOOR HUGO EMMERZAEL

Chinatown SLECHTHEID ONDER DE C

Los Angeles is het ultieme toneel van de film noir. Het misdaadgenre is vergroeid met de stad. Het onbetwiste hoogtepunt van deze opmerkelijke wisselwerking tussen cinema en architectuur is *Chinatown* (1974). Roman Polanski's klassieker is nu digitaal gerestaureerd.

DOOR OMAR LARABI

Ongeveer honderd jaar geleden vestigde de filmindustrie zich in Los Angeles. Sindsdien zijn de meeste Amerikaanse films mede uit het oogpunt van kostenbesparing hier opgenomen. Het beeld dat de meeste mensen hebben van Los Angeles komt dan ook voor een groot deel uit films. Dat beeld dat zich in ons collectieve geheugen heeft genesteld is natuurlijk een cliché: vermogende stedelingen die zich hebben teruggetrokken aan de kust en in de heuvels; de tussenliggende verpauperde wijken in valleien die dienen als reservoir waarin de corruptie in kan worden afgevoerd. In noirfilms bewegen personages zich voortdurend tussen deze twee milieus.

Roman Polanski speelt hier opzichtig mee in *Chinatown*, zijn portret van Los Angeles in het Interbellum. In 1937 neemt de klungelige privédetective Jake Gittes (Jack Nicholson) het op tegen de rijke, oppermachtige Noah Cross (John Huston), die heerst vanuit zijn landgoed, ver van het geraas van de stad. Tijdens een routineonderzoek naar overspel ontdekt Gittes per ongeluk dat er op gezette tijden zoetwater wordt geloosd in de Grote Oceaan, terwijl Los Angeles en de omliggende gemeenten kampen met een watertekort. Politie en politici blijken betrokken bij het complot.

Zelfspot

Polanski wist met *Chinatown* het klassieke genre van de film noir te vernieuwen, met een overigens nog altijd relevante boodschap over de Californische waterproblematiek. Producent Robert Evans (*The Godfather*) en acteur Nicholson spoorden de Poolse cineast aan om de film te regisseren. Volgens de overlevering werd het script van Robert Towne (*Mission: Impossible*) nog flink bewerkt. Het eindresultaat is virtuoos, met een scherp contrast tussen de zonrijke buitenscènes en de subtiele belichting van de schimmige interieurs. De eenkleurige camerazetting – een beige waas – versterkt de morele ambiguïteit van de personages en de stad. De mise-en-scène lijkt te worden verzwolgen door de kleur van de woestijn. Deze zorgvuldig vervaardigde sfeer van cynisme wordt nog versterkt door de verfijnde pianopartijen van componist Jerry Goldsmith.

Ook het acteerwerk is uitzonderlijk: Faye Dunaway vertolkt op memorabele wijze femme fatale Evelyn Mulwray. Nicholsons spel – de helft van de film met een verband op zijn neus – is onovertroffen. In uitspraken als "I don't want your last dime" vindt hij de perfecte bijbehorende mimiek en cadans. Nicholsons Jake Gittes verlangt niet letterlijk je laatste dubbeltje, maar veel zal het niet schelen, zoveel wordt duidelijk. Zijn personage combineert een zeldzame mengeling van cynisme en zelfspot en parodieert de traditionele film noir-protagonist, die in de jaren veertig en vijftig al zinspeelde op het (morele) verval van Los Angeles. Billy Wilder regisseerde *Double Indemnity* (1944) en *Sunset Boulevard* (1950), waarin mannen als Walter Neff en Joe Gillis de

CALIFORNISCHE ZON

grootstedelijke neergang belichamen. Auteur Raymond Chandler – die meeschreef aan het scenario van *Double Indemnity* – behandelt in zijn misdaadromans soortgelijke kwesties. Onder meer *The Big Sleep* (1939) en *The Long Goodbye* (1953) werden later verfilmd.

Samenzweringen

Chinatown en *The Long Goodbye* – eveneens over een dwalende privédetective – zorgden voor een opleving van het film noir-genre in de jaren zeventig. Er kwam een einde aan de subversieve tegencultuur, de linkse idealen en de kunstmatige voorspoed. De excentrieke inwoners van Los Angeles die lijken te worden bezongen in *People Are Strange* van The Doors, verloren hun onschuld. Volgelingen van sekteleider Charles Manson vermoordden Roman Polanski's echtgenote Sharon Tate in 1969 op brute wijze. De rechtszaak tegen de Manson Family markeerde hoezeer de hoop in rook was opgegaan. In de jaren daarna smolt Polanski zijn bittere wereldbeeld samen met dat van *Chinatown*.

Het is veelzeggend dat Ronald Reagan destijds gouverneur was van Californië. De acteur die een decennium later opklom tot president, werd met zijn *Reaganomics* – laissez-faire-politiek – in kunstenaarskringen persoonlijk verantwoordelijk gehouden voor het wijdverbreide culturele pessimisme van die tijd. Los Angeles leek wederom gedoemd te mislukken, en dat is in beginsel de perfecte voedingsbodem voor film noir.

Deze keer gingen films de actualiteiten voor. Het aftreden van president Richard Nixon op 9 augustus 1974 naar aanleiding van het Watergateschandaal gebeurde een kleine twee maanden nadat *Chinatown* in première was gegaan. Buiten Los Angeles was er eveneens aandacht voor samenzweringen. In juni verscheen *The Parallax View*, als onderdeel van Alan J. Pakula's paranoiatrilogie. Een maand eerder won thriller *The Conversation* de Gouden Palm in Cannes.

Desalniettemin kwamen films waarin het maatschappelijk wantrouwen wordt verbeeld het beste tot hun recht in Los Angeles. In de jaren negentig speelde de stad wederom uiteenlopende rollen. De inherente slechtheid van Los Angeles werd nu stellig verbeeld zonder visuele metaforen. Zoals in de openingsscène van *L.A. Confidential* (1997) – een parodie op een parodie. Misdaadjournalist Sid Hudgens (Danny De Vito) vertelt hoe de Californische zonneschijn de diepgewortelde slechtheid verbloemt: "We are selling an image."

Vervoering

Talloze filmmakers lieten zich inspireren door film noir. In *Heat* (1995) gebruikt Michael Mann de meest verpauperde straten van Los Angeles als achtergrond voor actiescènes. Met luchthaven LAX als vervreemdend eindstation. De gebroeders Coen laten hun hoofdpersonage dwalen door de stad in *The Big Lebowski* (1998). Quentin Tarantino laat zijn *Pulp Fiction* (1994) zich afspelen in de afzichtelijke buitenwijken van Los Angeles.

Het film noir-genre is nog steeds springlevend. In 2011 maakte de Deense regisseur Nicolas Winding Refn het serieuze *Drive* en recenter de minder serieuze persiflage *The Neon Demon* (2016). Winding Refn is net als Polanski een buitenstaander die door te parodiëren de excessen van Los Angeles onder een vergrootglas legt.

In het lichtvoetiger *The Nice Guys* (2016) van Shane Black wordt op soortgelijke wijze geflirt met clichés uit de film noir. Acteurs Russell Crowe en Kim Basinger verwijzen in hun samenspel naar hun eerdere samenwerking in *L.A. Confidential*. Zulke referenties zijn dan ook onlosmakelijk verbonden met film noir. In *Chinatown* verwijst de aanwezigheid van cineast John Huston met zijn personage Noah Cross naar de klassieke periode van het genre. Huston is immers de regisseur van *The Maltese Falcon* (1941), een film noir-meesterwerk dat werd opgenomen in dezelfde periode waarin *Chinatown* zich afspeelt.

Noah Cross is de sleutelfiguur in *Chinatown*. Cross en zijn zakenpartner Hollis Mulwray zijn gebaseerd op William Mulholland, ooit de architect van het aquaduct van Los Angeles. Mulholland stond aan het hoofd van het departement van water en energie, en zag in 1913 toe op de bouw van het waterreservoir. Dankzij deze infrastructurele projecten kon Los Angeles uitgroeien tot een metropool. De keerzijde was echter dat de verderop gelegen agrarische gebieden droog kwamen te liggen. De schimmige wijze waarop de waterwinning werd geëxploiteerd leidde in de jaren twintig tot protesten onder de boerenbevolking. Precies deze geschiedenis is de inspiratie voor *Chinatown*.

Polanski visualiseert deze onbestemdheid onder meer via de zoutwatervijver die Mulwray heeft in zijn achtertuin. Het gras sterft telkens af. David Lynch gebruikt een soortgelijke visuele metafoor in *Blue Velvet* (1986) waarin een keurig gemaaid grasperk wordt bezoedeld door een afgesneden oor. In 2001 maakte Lynch *Mulholland Drive*. De titel verwijst naar de geraffineerde ingenieur en de weg in de heuvels van Los Angeles die naar hem is vernoemd. Daar strandt zijn personage Rita na een aanrijding. Mulholland Drive verwijst naar een plek die overloopt van corruptie en verval. In *Sunset Boulevard* weerklinkt de promenade waar ooit de puissant rijke sterren van de zwijgende film flaneerden in hun mondaine voertuigen. En Chinatown? Chinatown is de Chinese wijk waar Gittes terechtkomt in zijn zoektocht naar de waarheid – een plek van moord en incest. Chinatown is het bastion van cynisme. Het bekendste citaat uit de film spreekt boekdelen: "Forget it Jake. It's Chinatown."

Stuurloos schip

Waarom is Los Angeles zo'n moedeloze plek? Zo'n plek waar complotten kunnen worden gesmeed? Zijn het de schaduwrijke rijbanen die een bepaalde onrust uitstralen? Zit er onder het wegoppervlak een groot abces verscholen? Een andere verklaring is dat Los Angeles een stuurloos schip is – een stad zonder centrum. Bunker Hill, de voormalige toegangspoort tot de binnenstad, werd in de jaren vijftig platgelegd. Grootschalige suburbanisatie had in het gebied gettovorming tot gevolg. Het stadsbestuur zag zich genoodzaakt de wijk om te vormen tot het zakelijke district dat het nu is.

Los Angeles werd lelijker en lelijker. Daar kwamen later nog de snelwegen en de smog bij. Fiorello LaGuardia, toenmalig burgemeester van New York, voorzag al voor de Tweede Wereldoorlog de betonnen jungle die Los Angeles zou worden. Dit uiteindelijke wanproduct – een wirwar aan verkeersaders – wordt treffend verbeeld in *Paris, Texas* (1984). De droom die Los Angeles kan zijn, verandert in een nachtmerrie. Polanski speelt met deze eindeloze transformatie. De scène waarin Gittes Mulwray schaduwt in een roeiboot, filmde hij in Echo Park, het vroegere Edendale waar studiofilms werden opgenomen voordat Hollywood bestond. Toen werden daar dromen waargemaakt, nu kuieren mannen hier met hun maîtresses.

In de *Chinatown* van deze generatie, *Inherent Vice* (2014), wordt eveneens de nadruk gelegd op de gedaantewisselingen van Los Angeles. In zijn boekverfilming brengt regisseur Paul Thomas Anderson het einde van de tegencultuur aan het begin van de jaren zeventig in beeld. Dit is grofweg dezelfde periode waarin Polanski *Chinatown* filmde. Beide hoofdpersonen zijn detectives. Doc Sportello (Joaquin Phoenix) en Gittes zijn allebei in de ban van een samenzwering en worden gemanipuleerd door machtige mannen. De achterliggende boodschap lijkt eveneens hetzelfde: de strijd tegen het establishment is zinloos.

Noir-films als *Chinatown* en *Inherent Vice* dragen met hun clichés zelf bij aan het misantropische beeld dat er bestaat van Los Angeles. Ze pareren met hun maatschappijkritiek daarentegen wel de valse politieke realiteit die veel Hollywood-scenaristen het publiek voorschotelen.

Noir-films insinueren dat verandering mogelijk is, en dat verandering noodzakelijk is. In het licht van de aankomende Amerikaanse presidentsverkiezingen is *Chinatown* nog steeds actueel, met zijn rijke mannen zoals Noah Cross die overal mee wegkomen. Gittes begrijpt niets van zijn machtswellustige tegenstander: "What can you buy that you can't already afford?" Dit is het moment in de film waarop een regenbui de zonden van Los Angeles zou moeten wegspoelen. Zo'n scène ontbreekt echter in *Chinatown*. Het is tekenend voor het meesterwerk dat de film is. In de cynische wereld van Roman Polanski's Los Angeles zal het nooit meer gaan regenen. "Forget it Jake. It's Chinatown."

Chinatown ★★★★★ VERENIGDE STATEN, 1974 | REGIE ROMAN POLANSKI | MET JACK NICHOLSON, FAYE DUNAWAY EN JOHN HUSTON | 130 MINUTEN | DISTRIBUTIE EYE | TE ZIEN VANAF 15 SEPTEMBER

FK.LIVE FILMKRANT.LIVE VERZORGT IN SEPTEMBER EEN LEZING BIJ **Chinatown** | GRONINGERFORUM GRONINGEN, 20 SEPTEMBER 16.30 UUR | DOOR JOOST BROEREN

ISABELLE HUPPERT
L'AVENIR
EEN FILM VAN
MIA HANSEN- LØVE
Silver Bear
66 Internationale Filmfestspiele Berlin
Best Director
VANAF 8 SEPTEMBER
IN DE BIOSCOOP
CINEMIEN
www.cinemien.nl
facebook.com/Cinemien
@Cinemien
@Cinemien

'HEARTWARMING, BEAUTIFULLY PERFORMED,FUNNY... A TOTAL ORIGINAL' DEADLINE
VIGGO MORTENSEN
CAPTAIN FANTASTIC
He Prepared Them For Everything Except The Outside World
OFFICIAL SELECTION
UN CERTAIN REGARD
FESTIVAL DE CANNES
Directing Prize
Steve
STOP
THE NEW YORK POST
THE TELEGRAPH
THE GUARDIAN
VANAF 1 SEPTEMBER IN DE BIOSCOOP
/CINEARTNL /CINEARTNL WWW.CINEART.NL /CINEARTNEDERLAND

AMSTERDAM
shortcutz
the most gezellige way to interact with Dutch cinema.
Tuesdays | 8 pm | de kring
Kleine-Gartmanplantsoen 7, 1017 RP Amsterdam
/shortcutzamsterdam
#ShortcutzAMS

MrMOVIE EN DE FILMKRANT PRESENTEREN
DE COMPLETE FILMAGENDA VAN NEDERLAND
NU DIRECT TOEGANKELIJK VIA FILMKRANT.NL EN MrMOVIE.NL

Josh Kriegman over *Weiner*

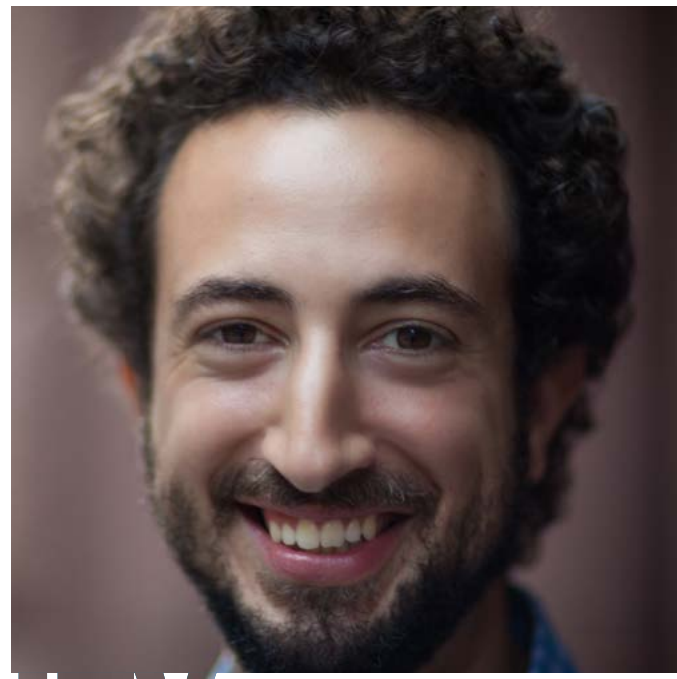

SEXTING AND THE CITY

Een paar weken voor de Amerikaanse presidentsverkiezingen komt *Weiner* uit, een documentaire over politicus Anthony Weiner die ondanks een sexting-schandaal alsnog burgemeester van New York hoopt te worden.

DOOR HUGO EMMERZAEL

'De naam van een man is een verlammende klap waarvan hij nooit zal herstellen.' Dat schreef mediatheoreticus Marshall McLuhan in *Understanding Media*. McLuhan was geobsedeerd door de oorsprong van woorden, en was er van overtuigd dat iemands lot besloten lag in diens naam.
Met goede reden openen Josh Kriegman en Elyse Steinberg hun eerste lange documentaire met McLuhans citaat. Hun film gaat over een politicus wiens achternaam in het Engels geassocieerd wordt met de penis. Een man die internationaal bekend werd door een sexting-schandaal in 2011: hij had een *dick pic* verstuurd aan een van zijn vrouwelijke Twittervolgers. Zoek op internet naar Weiner of #weinergate en de grappen vliegen om je oren.

Het leek het einde van Anthony Weiners politieke carrière. Twee jaar later plande hij echter zijn rentree ten tijde van de burgemeestersverkiezingen van New York. Toen werden Kriegman en Steinberg gevraagd om filmmateriaal te schieten voor een documentaire over de man achter de naam. Even leken zij een grootse comeback te filmen, maar *Weiner* sloeg een nieuwe richting in toen na zes weken campagne een tweede schandaal losbarstte. Opnieuw vanwege door hem verstuurde 'explicit pictures'.

U heeft lang gewerkt in Weiners politieke team, maar u was daar al weg toen het eerste schandaal ontstond. Toen Weiner in 2013 aankondigde dat hij burgemeester van New York wilde worden, vroeg hij u om een film over hem te maken. Waarom toen pas? "Ik denk dat hij gezien wilde worden als meer dan het karikatuur dat hij door dat schandaal is geworden. Hij wilde een andere versie van het verhaal vertellen, die dieper ging dan de man die de media van hem maakten."

Wie het verhaal kent, weet dat een tweede schandaal zal volgen. Je ziet het zwaard van Damokles al hangen. Zagen jullie dat tijdens het filmen ook aankomen? "Toen we dit verhaal indoken wisten wij van niets. De hele wereld keek mee en wist van niets. Hij begon aan deze campagne na een enorm schandaal. Veel mensen schreven hem bij voorbaat af. Maar toen, heel vroeg al in de campagne, schoot hij omhoog in de peilingen. Mensen waren verbaasd dat Weiner misschien wel burgemeester van New York zou kunnen worden. We dachten dat we een van de grootste comebackverhalen in de geschiedenis van de Amerikaanse politiek aan het filmen waren. Toen verschenen natuurlijk die nieuwe aantijgingen en ging de documentaire een andere kant op. Dit is een sterk staaltje van een documentaire maken waarin je denkt te weten wat er gebeurt, tot er precies het tegenovergestelde gebeurt."

Maakte het tweede schandaal het moeilijker voor jullie om Weiner te filmen? "Nou, de campagne was al zes weken bezig. Als *flies on the wall* waren we volledig geaccepteerd, dus het voelde voor ons niet onnatuurlijk aan om door te filmen. Bovendien: de oorspronkelijke motivatie van Weiner om het menselijke verhaal achter de krantenkoppen te vertellen werd versterkt door alle negatieve aandacht die hij opnieuw kreeg. Misschien werd de film wel de laatste kans om een meer genuanceerde versie van het verhaal te vangen."

De materie klinkt zwaar, maar *Weiner* is vaak ook grappig. Hoe heeft u die humor in de film gekregen? "Anthony Weiner is een van de grappigste personen die ik ooit heb ontmoet. Hij is ontzettend slim, gewiekst en hij heeft een buitengewoon gevoel voor humor. Dat wilden we laten zien. We wilden ook laten zien dat komieken en media veel lol hadden met dit verhaal. Maar we wilden niet een extra grap in de moppentrommel worden. We wilden verder kijken en de mens achter de grappen laten zien."

Weiners carrière is beschadigd door een schandaal. Daartegenover staat Trump die schandalen juist gebruikt om stemmen te winnen. Wat is er in Amerika aan de hand? "We zien momenteel hoe sterk het politieke discours wordt gedreven door spektakel en de zucht naar entertainment. Dat werkt in het voordeel van Trump, omdat hij misschien beter dan wie dan ook begrijpt dat als je een stem in de politiek wil hebben, je eerst een show neer moet zetten. Ik hoop dat mensen na het kijken van de film zullen beseffen dat je bij politieke schandalen of inzinkingen van beroemdheden meteen geneigd bent om te oordelen, maar dat er achter de krantenkop altijd een meer genuanceerd verhaal schuilt."

Weiner ★★★★½ VERENIGDE STATEN, 2016 | REGIE JOSH KRIEGMAN, ELYSE STEINBERG | 96 MINUTEN | DISTRIBUTIE CINEMA DELICATESSEN | TE ZIEN VANAF 29 SEPTEMBER

Paolo Virzi over *La pazza gioia*

‘ALLE VERHALEN ZIJN EEN MEDICIJN’

In *La pazza gioia* ontsnappen twee vrouwen uit een psychiatrische kliniek in Toscane. Regisseur Paolo Virzi: ‘In de cast zaten veel echte patiënten. Als iedereen in de rij stond voor een pilletje of een druppel sloot ik ook wel eens aan.’

DOOR HUGO EMMERZAEL

Twee vrouwen in een rode auto, klaar met de mannen in hun leven, op de vlucht voor de autoriteiten. Het klinkt verdacht veel als de escapades van Susan Sarandon en Geena Davis in *Thelma & Louise*, maar regisseur Paolo Virzi is ervan overtuigd dat hij voor *La pazza gioia* niet door Ridley Scotts film is geïnspireerd. “Ik weet dat jullie allemaal op Amerika georiënteerd zijn, maar *Thelma & Louise* is juist een film waar ik niet aan gedacht heb.” Paolo Virzi lacht nog als een journalist op het festival van Cannes naar de film verwijst, maar het lijkt erop alsof hij er een beetje klaar mee is. De laatste paar dagen is de vergelijking vaker gevallen in artikelen en interviews en hij is het er simpelweg niet mee eens. “Waarom die film? Omdat er twee vrouwen in een auto rijden? Ik zal het zien als een compliment, maar ik dacht niet aan deze film. Ik hou van *Thelma & Louise*, maar het einde is voor mij ondragelijk. Een typische film met een mannenmentaliteit: er is geen lot voor twee vrouwen, behalve de dood.”

Mentale kortsluiting

Zijn nieuwe film *La pazza gioia*, over twee vrouwen die uit een zonnige psychiatrische kliniek in Toscane ontsnappen, zou dus een vrouwenmentaliteit hebben? Volgens Virzi wel: “Het oorspronkelijke idee kwam van een kort verhaal dat ik tijdens het filmen van mijn vorige film *Il capitale umano* schreef. Al maakte ik het uiteindelijke scenario met filmmaker en scenarioschrijver Francesca Archibugi. Ik ben al sinds de filmacademie bevriend met Francesca. Bovendien heeft zij eerder geschreven over vrouwen en kwesties rondom geestelijke gezondheid. Ik schrijf mijn verhalen graag eerst alleen en daarna hou ik van werken in gezelschap. Ik vind dat films maken en schrijven er is om mensen te verbinden.”

In *Il capitale umano* onderzocht Virzi de vraag wat een mens waard is, uitgedrukt in harde euro’s. Die film ging over de malaise die mensen kunnen ondervinden in een nog steeds op klasse gerichte maatschappij. Depressie, angstaanvallen en mentale kortsluitingen liggen al snel op de loer. “Het is het grote probleem van onze tijd, voornamelijk van de rijke wereld. In *Il capitale umano* speelt Valeria Bruni Tedeschi een psychiater die jonge mensen met een depressie helpt, maar zelf een volstrekt ongelukkige vrouw uit de bourgeoisie is. Ze verbergt zich achter een hypocriet masker.”

Angst

In *La pazza gioia* (vrij vertaald: dolle vreugde) speelt Bruni Tedeschi ditmaal Beatrice, een energieke, vrolijke en schijnbaar normale vrouw in een kliniek die volgens de meeste mensen om haar heen net te veel praat. Ze is nieuwsgierig, brutaal en een tikje theatraal, maar vol goede bedoelingen. Vergezeld van de wat stille (en duidelijk getroebleerde) Donatella laten de artsen haar toe om buiten de kliniek te werken bij een kleine plantage. Beatrice, een ras-opportunist, maakt samen met Donatella ten volste gebruik van haar nieuw gevonden (semi-)vrijheid. Voor je het weet zijn de twee patiënten op de vlucht.

La pazza gioia wordt vooral spannend als twee werelden, die van de ‘normale’ en de ‘gekke’ mensen, met elkaar botsen. Zo zijn er ex-vriendjes om te bezoeken, ouders om geld van te stelen en zoontjes om van een afstandje te bekijken. Vooral dat laatste wekt argwaan. Want wie laat zijn kind nou in de buurt van een geestelijk onwel mens, moeder of geen moeder? “In de westerse wereld is het gewoon om bang of paranoïde te worden van mensen met een geestelijke aandoening”, zegt Virzi erover. “Ze moeten maar worden geïnstitutionaliseerd of in een gesticht gestopt worden of in zo’n vrolijke plek als in de film. Als ze maar ver weg zijn. Ikzelf heb juist een angst voor mensen die bang zijn voor mentale patiënten. Dát beangstigt mij.”

Pilletje

“Ik heb in mijn familie mensen gehad met geestelijke problemen. Ik schuw ze niet. In mijn cast zaten dan ook veel echte patiënten. Soms kon ik niet eens onderscheiden wie speelde of wie echt mentaal niet helemaal gezond was. Dat gaf mij veel inspiratie en vrijheid, ook al waren er dokters en zusters op de set om de boel in de gaten te houden.” Virzi lacht ineens. “Als iedereen in de rij stond voor een pilletje of een druppel sloot ik ook wel eens aan. Films maken is zo makkelijk nog niet.”

Waarom is hij dan films gaan maken? “Verhalen vertellen is een vorm van therapie. Mijn moeder had vroeger problemen met medicijnen. Ze wilde dat ik dokter zou worden zodat ik elk mogelijk recept voor haar uit zou kunnen schrijven. Ik werd uiteindelijk verhalenverteller en filmmaker en ik probeer haar daar niet in teleur te stellen door uit te leggen dat ik hetzelfde werk doe als een dokter. Mensen hebben verhalen nodig. James Hillman, een geweldig psycholoog en schrijver, heeft een boek geschreven dat *Healing Fiction* heet. We hebben verhalen nodig om een beter begrip van het leven te krijgen, want alle verhalen zijn een medicijn.”

FK.LIVE FILMKRANT.LIVE VERZORGT IN SEPTEMBER INTRODUCTIES BIJ **La pazza gioia** | FILMHUIS ALKMAAR, 6 SEPTEMBER AVOND | GIGANT APELDOORN, 13 SEPTEMBER 20.00 UUR

La pazza gioia ★★★½☆ ITALIË/FRANKRIJK, 2016 | REGIE PAOLO VIRZI | 118 MINUTEN | DISTRIBUTIE IMAGINE | TE ZIEN VANAF 25 AUGUSTUS

BODKIN RAS

Bodkin Ras
Echte rouwdouwers

Bodkin Ras arriveert in een dorp in het verre noordoosten van Schotland dat voornamelijk wordt bevolkt door dronkaards. Een ietwat overambitieuze combinatie van documentaire en fictie die niettemin lof verdient.

Bodkin Ras is op het eerste gezicht een doodeenvoudige vreemdeling die zijn heil zoekt op een nieuwe plek. In het pittoreske Schotse dorp Forres is hij met zijn donkere huidskleur niet overal welkom, hoewel de stamgasten van een lokale pub hem enthousiast onthalen. Waar komt Ras vandaan? "Uit de woestijn", zo meldt hij. De oorzaak van zijn zorgelijke gelaat blijft nog even onduidelijk. Buiten kijf staat dat hij niet de enige is met rottigheid. In de gemeenschap gaat het weekgeld op aan alcohol.

Gaandeweg ontstaat er een interactie tussen dit fictieve personage Bodkin Ras en de dorpelingen die zichzelf spelen, en wordt duidelijk dat Ras een schimmig verleden heeft. Acteur Sohrab Bayat speelt deze onbestemdheid overtuigend. Wanneer Ras een baan krijgt aangeboden in een Indiaas restaurant oogt hij apathisch. Alsof gevoelens als blijdschap en dankbaarheid even uit het systeem zijn verdwenen. Deze raadselachtigheid leidt ertoe dat je als kijker zelf gaat fantaseren over de motivaties van de hoofdpersoon. Totdat ineens op krampachtige wijze uit niets verhullende telefoongesprekken wordt prijsgegeven waarom Ras doet wat hij doet.

Hiermee komt het ambitieuze concept van regisseur Kaweh Modiri in het gedrang. De onnodige context ondermijnt de wijze waarop Ras zich juist probeert af te zetten van zijn verleden. Ook esthetische clichés maken het drama onevenwichtig. Sigarettenrook dient slechts als aanleiding voor dialoogscènes. Een close-up van een gebalde vuist is een weinig virtuoze opmaat naar een woede-uitbarsting. De opgebloeide relatie tussen Ras en de blonde Lily oogt eveneens geforceerd. Samen verheerlijken ze hun wezenloosheid wel heel opzichtig.

Toch is het knap hoe Modiri weet te laveren tussen Ras en de ontzaglijk bereidwillige dorpelingen. Mannen als Eddie delen op intieme wijze hun ruige en indringende levensverhaal met Ras en de camera. Het geheel is fijn gemonteerd door Jan de Coster en gefilmd door Daan Nieuwenhuis. Beelden van het naburige landschap benadrukken hoezeer de bewoners in hun treurnis worden omringd door schoonheid.

Op het afgelopen Filmfestival Rotterdam won Modiri de FIPRESCI-prijs voor de internationale filmkritiek met zijn speelfilmdebuut. Deze keuze is begrijpelijk. De experimenterende filmmaker verdient lof. Dat hij niet de juiste verhouding tussen documentaire en fictie weet te vinden, ligt niet aan zijn regisseerwerk. Toch valt op dat de dorpelingen uiteindelijk veel interessanter zijn dan de protagonist. De voice-over van een echte rouwdouwer is veelzeggend: deze dichter is de held, want die vertelt zijn zwaarmoedige verhaal. Ras zou de dichter moeten zijn, maar die eer komt toe aan de dorpelingen.

OMAR LARABI ★★★☆☆

Bodkin Ras NEDERLAND, 2016 | REGIE KAWEH MODIRI | MET SOHRAB BAYAT | 79 MINUTEN | DISTRIBUTIE HERRIE FILM | TE ZIEN VANAF 8 SEPTEMBER, OOK BIJ **filmthuis.nl**

Desde allá
Op zoek naar een verloren leven

Seks als surrogaat voor iets dat veel ongrijpbaarder is. We zagen het vaker, maar zelden zo indringend als in deze Venezolaanse tragedie over beschadigde mannen.

Je zou dit opvallend zelfverzekerde, vorig jaar in Venetië met een Gouden Leeuw onderscheiden debuut van de Venezolaanse regisseur Lorenzo Vigas een liefdesgeschiedenis kunnen noemen. Maar dan wel één waarin radicaal wordt afgerekend met de romantische betekenis die aan dit begrip kleeft. Telkens wanneer seks of het verlangen naar intimiteit opduiken, voel je dat er eigenlijk heel andere en gevaarlijker zaken schuilgaan in dit drama, waarin ook de hand van coscenarist Guillermo Arriaga (*21 Grams*, *Babel*) te herkennen is.

Je ziet het direct al aan de bijna griezelig stoïcijnse manier waarop de Chileense acteur Alfredo Castro de vijftigjarige tandtechnicus Armando neerzet. Dit is een man dit zich stevig heeft verschanst. Ongetrouwd gebleven, zoekt hij in de straten van Caracas naar jongemannen die hij goed betaalt om als lustobject te dienen bij het masturberen. Maar wanneer hij op een dag de ongedurige kleine crimineel Elder meeneemt, gaat het plotseling anders. Elder, met brutale verve gespeeld door overtuigende nieuwkomer Luis Silva, noemt hem zomaar 'flikker'. Er vallen klappen en Armando wordt bestolen. Toch, of juist daardoor, gaat hij Elder volgen, alsof er iets wakker is geschud. Met horten en stoten ontstaat er toenadering, zelfs iets wat je een soort vertrouwen zou kunnen noemen. Halverwege de film permitteert Armando zich een vage glimlach.

Maar liefde? Uit een korte scène met Armando en zijn zuster maken we op dat hun vader na een lange afwezigheid is teruggekeerd. Ooit zijn er traumatische zaken voorgevallen, iets dat Armando nog altijd met zich meedraagt. Wat precies wordt nooit onthuld, maar we hebben onze vermoedens. "Sloeg je vader je", zal Elder later vragen. Armando schudt van nee, maar zijn aarzeling is veelbetekenend. Zelf is Elder wel geslagen, en hij zou zijn eigen kinderen niet sparen, verzekert hij. "Om ze te leren hoe het leven is."

De rol van vaders, gewelddadige vaders, afwezige vaders, krijgt geleidelijk een steeds belangrijker plaats in deze geschiedenis die Vigas met kalme precisie voor ons uittekent. Expliciete verklaringen of psychologisering ontbreken grotendeels. Dialogen zijn bondig en schaars, iedere vorm van opsmuk ontbreekt, maar dat maakt het alleen maar sterker en overtuigender. Een korte verwijzing naar homofobie in de straten van Caracas fungeert daarbij als opmaat naar de grimmige ontknoping.

Daarvoor is het idee van liefde als helende kracht al grondig om zeep geholpen, in ieder geval waar het om deze beschadigde levens gaat. Wat zich tussen Armando en anderen afspeelt heeft vaak de vorm van een transactie. Bij een eerste onbesuisde zoen van Elder houdt Armando zijn mond stijf gesloten. In bed zegt hij: "Kom niet te dichtbij." Als hij over straat loopt krijgen we steeds sterker de indruk dat hij op zoek is naar zijn verloren leven. *Desde allá* is een ontnuchterende tragedie over eenzaamheid.

LEO BANKERSEN ★★★★½

Desde allá VENEZUELA/MEXICO, 2015 | REGIE LORENZO VIGAS | 93 MINUTEN | MET ALFREDO CASTRO, LUIS SILVA | DISTRIBUTIE CONTACT FILM | TE ZIEN VANAF 15 SEPTEMBER

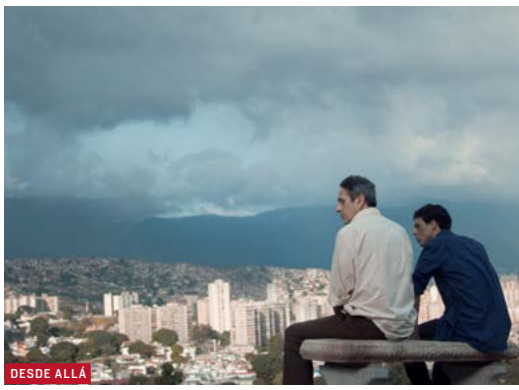
DESDE ALLÁ

KORT

DE NOODKREET IN DE FLES

Kubo en het magische zwaard
Travis Knight | Animatie met in de Engelstalige versie stemmen van onder meer Charlize Theron en Matthew McConaughey over de jonge Kubo die het magische harnas van zijn overleden vader moet vinden om een wraakzuchtige geest te verslaan. TE ZIEN VANAF 24 AUGUSTUS

De noodkreet in de fles
Hans Peter Moland | *Nordic crime drama* heet dit tegenwoordig. Een briefje met een acht jaar oude noodkreet van een jongetje spoelt aan op een strand in Jutland. De tekst is nauwelijks te lezen, maar gelukkig hebben de Deense rechercheurs van de Q Sectie genoeg bizarre karaktertrekken om er toch sporen in te ontdekken. Op hetzelfde moment verdwijnen twee kinderen, Samuel en Magdalena, uit een besloten religieuze gemeenschap. Inspecteur Mørck ziet een verband. TE ZIEN VANAF 25 AUGUSTUS

BEN-HUR

Ben-Hur
Timur Bekmambetov | Bij een macho-filmer als Bekmambetov, die de evolutie eerder verrijkte met *Wanted* en *Abraham Lincoln: Vampire Hunter*, weet je dat een nieuwe *Ben-Hur* geen contemplatieve religieuze bespiegeling zal zijn, maar *Jason Bourne* op sandalen. Logisch dus dat de hele film naar de beroemde trolleyrace toewerkt, want dat is waar de actie plaatsvindt. Verder wordt er behoorlijk veel gebabbeld want alle plotontwikkelingen uit de 3,5 uur durende versie uit 1959 komen langs in deze compacte 2 uur durende versie. Net als de tv-serie *The Bible* is *Ben-Hur* geproduceerd door het echtpaar Mark Burnett (mediatycoon) en Roma Downey (een

Angry Indian Goddesses
Bedrieglijke girlpower

Een frisse, aanstekelijke buddyfilm met uitsluitend vrouwen in de hoofdrol: dat is nog eens nieuws uit India. Je zou langer naar dit vriendenclubje willen kijken dan de film je gunt. Maar dat is precies de crux.

Modefotograaf Frieda nodigt in de week voor haar bruiloft zes vriendinnen uit in een groot koloniaal huis in Goa, waar ze samen een week doorbrengen, nieuwe vriendschappen smeden, en onverwachte persoonlijke onthullingen doen. Dynamisch gefilmd en natuurel gespeeld door een sterrencast met onder meer Tannishtha Chatterjee (*Brick Lane*) en zangeres Anushka Manchanda, breekt *Angry Indian Goddesses* met de theatrale stijl van de meeste Indiase films.

Het is nog maar twee maanden geleden dat een andere Indiase *female buddy movie* in de bioscoop kwam, *Parched*. Die draaide om vier ongeschoolde plattelandsvrouwen die uiteindelijk het juk van mannelijke onderdrukking van zich afwerpen – ze verlaten hun gewelddadige man, hun pooier, de benauwende dorpsgemeenschap. *Angry Indian Goddesses* laat zien dat daarmee het nirvana nog lang niet is bereikt. De film opent met een snel gemonteerde collage van scènes waarin elk van de vriendinnen zelfbewust afrekent met mannen die hen niet op waarde weten te schatten. De confrontaties spelen zich niet af in de intieme sfeer, maar tijdens hun werk, op straat, of in de fitnessclub.

Dat milieu van slimme, ambitieuze en goedgebekte vrouwen en de plek waar ze elkaar ontmoeten – het Europees georiënteerde Goa – maken identificatie gemakkelijk voor een internationaal publiek. Het maakt ook elke confrontatie met het dominante wereldbeeld, dat bepaalt dat ze klein gehouden moeten worden, extra schrijnend. Daarom is het goed dat de film niet alleen daarover gaat: de vrouwen hebben het liever over de dingen die hen écht bezig houden. Mannen spelen daarin lang niet altijd een rol; voor de Bechdel-test slaagt de film glansrijk.

Filmmaker Pan Nalin maakte naam met films waarin spiritualiteit centraal staat: *Samsara*, *Ayurveda: The Art of Being* en *Faith Connections*. Religie is in *Angry Indian Goddesses* hooguit een bijzaak, hoewel de hindoeïstische wraakgodin Kali door de vriendinnen tot rolmodel wordt uitgeroepen. Hun *girl power attitude* overtuigt, maar is in de geïsoleerde setting waarin het samenzijn zich afspeelt ook bedrieglijk. Zíj mogen dan klaarstaan om de wereld te veroveren, de wereld om hen heen is daar nog lang niet aan toe. *Angry Indian Goddesses* brengt die boodschap op overrompelende wijze onder de aandacht.

SASJA KOETSIER ★★★★☆

Angry Indian Goddesses INDIA, 2015 | REGIE PAN NALIN | 115 MINUTEN | MET TANNISHTHA CHATTERJEE, SARAH-JANE DIAS, AMRIT MAGHERA, ANUSHKA MANCHANDA | DISTRIBUTIE CINEMIEN | TE ZIEN VANAF 25 AUGUSTUS

ANGRY INDIAN GODDESSES

MY SKINNY SISTER

My Skinny Sister
Alleen op de wereld

Sanna Lenkens subtiele speelfilmdebuut *My Skinny Sister*, over de eetstoornis van een tienermeisje, legt het perspectief bij haar jongere zusje, innemend gespeeld door de piepjonge Rebecka Josephson.

Stella is eerder een kind dan een meisje, laat staan een vrouw. Toch wil ze graag in de voetsporen van haar oudere zus Katya treden. De beeldschone Katya is een rijzende ster in het kunstschaatsen en dus staat de wat mollige Stella ook regelmatig op de ijzers. Met weinig succes, maar dat belet haar niet om een bakvissenverliefdheid te ontwikkelen voor Katya's buitenlandse coach. Daarbij neemt ze op de koop toe dat hun ouders meer aandacht voor Katya's successen hebben dan voor hun jongere telg.

Maar dan verandert er iets. Katya trekt zich terug en de vertrouwde plagerigheid tussen de twee zussen maakt plaats voor iets wat Stella echt pijn doet. Haar zus heeft anorexia, en de combinatie van weinig eten en een intensief trainingsschema eisen hun tol.

Na een aantal korte film- en tv-producties maakt de Zweedse regisseur Sanna Lenken haar speelfilmdebuut met *My Skinny Sister* (*Min lilla syster*). Ze baseerde het verhaal deels op ervaringen met een eetstoornis in haar eigen jeugd, maar legt het perspectief van de film bij de jongere zus, die langzaam maar zeker buitengesloten raakt. Lenken beschouwt de wereld door Stella's ogen en in die wereld staat ze er grotendeels alleen voor, met de ouders onwetend op de achtergrond.

Die aanpak staat of valt bij de twee jonge actrices in de hoofdrollen, en daar heeft Lenken raak geschoten. Amy Deasismont, die Katya speelt, is in Zweden beter bekend als popster Amy Diamond en maakt met deze film haar filmdebuut. Voor Zweedse kijkers zal dat een extra gelaagdheid aan de rol geven en voor haar jonge fans wellicht een reden zijn om over de netelige en relevante thematiek van de film na te denken. Maar ook zonder die voorkennis is Deasismont perfect voor de rol: ze weet de redeloze hormonenbom die haar personage op papier is in veel scènes onverwachte diepgang te geven, in ieder geval tot het scenario in de slotakte vereist dat hysterie de overhand neemt.

Maar de echte ontdekking is Rebecka Josephson, die Stella speelt. Het acteren zal haar met de paplepel zijn ingegoten: grootvader Erland Josephson speelde in films van Ingmar Bergman en Andrei Tarkovsky, haar vader Ludvig is theaterregisseur. Waar Deasismont zich kan uitleven in grote gebaren, vereist *My Skinny Sister* dat de jongere actrice de emotie van de toeschouwer stuurt met blikken en kleine gebaren. Lenken loodst de piepjonge Josephson door een gevoelige, dragende rol, die maakt dat ze vrijwel elke scène in beeld is. *My Skinny Sister* is Stella's film.

JOOST BROEREN ★★★½☆

My Skinny Sister ZWEDEN, 2016 | REGIE SANNA LENKEN | 95 MINUTEN | MET REBECKA JOSEPHSON, AMY DEASISMONT | DISTRIBUTIE EYE | TE ZIEN VANAF 25 AUGUSTUS

actrice die onder meer haar stem verleende aan de audio-cd bij het boek *Practical Praying: Using The Rosary To Enhance Your Life*). Liefhebbers van de boodschap dus. TE ZIEN VANAF 25 AUGUSTUS

ANTS ON A SHRIMP

Criminal
Ariel Vromen | Kevin Coster is lekker knettergek als de sociopaat Jericho Stewart die in kettingen hangend op de doodstraf wacht, tot de CIA komt vragen of hij misschien kan helpen. Het zit namelijk zo, dat een van hun agenten (Ryan Reynolds) helaas gesneuveld is bij het verhinderen van een diabolische samenzwering en is het dan ok dat hij zeg maar via een neurologisch implantaat hun dode collega in z'n hoofd krijgt? Dus dat. TE ZIEN VANAF 25 AUGUSTUS

Ants on a Shrimp
Maurice Dekkers | Documentaire van *Keuringsdienst van Waarde*-maker Maurice Dekkers over het vermaarde Deense restaurant MOMA en chefkok René Redzepi die het eetpaleis plus het voltallige personeel naar Tokyo verhuist om te kijken of hij daar net zo goed kan koken, dat wil zeggen met ingrediënten die hij niet kent.

TE ZIEN VANAF 1 SEPTEMBER

The Mechanic: Resurrection
Dennis Gansel | Arthur Bishop dacht dat zijn verleden als huurmoordenaar een afgesloten hoofdstuk was, *nevermind* die tientallen families die hij rouwend had achtergelaten, dus als plotseling de liefde van z'n leven (Jessica Alba, van de succesvolle kledinglijn) wordt ontvoerd, baalt-ie flink. TE ZIEN VANAF 1 SEPTEMBER

Free State of Jones
Gary Ross | Newton Knight (Matthew McConaughey) vecht voor de Zuidelijke Amerikaanse staten maar deserteert om thuis in Jones County, Mississippi zijn neefje te kunnen begraven. Om zich heen ziet hij hoe kleine boeren failliet gaan omdat hun oogst in beslag wordt genomen om het leger te voeden, terwijl rijke plantagebezitters zich buiten schot weten te houden. Dat irriteert al enigszins, maar wan-

THE MECHANIC: RESURRECTION

Mãe só há uma

Wie is die vrouw die het vlees snijdt?

Geen alledaags puberleed: Pierre heet helemaal geen Pierre, zijn moeder is niet zijn biologische moeder en hij heeft geen zus, maar een jongere broer.

MÃE SÓ HÁ UMA

Eigenlijk is Pierre's fluïde seksualiteit de enige constante in het leven van de zeventienjarige. De mooie, langharige tiener zoent met jongens en meisjes en draagt soms lippenstift en vrouwenkleren. Op school ligt hij te suffen. Seks, wiet en de band waarin hij speelt interesseren hem veel meer. Wanneer de politie Doña Aracy komt arresteren en een DNA-test bewijst dat zij niet zijn echte moeder is, verandert alles. Hij is als kind gestolen. Hij heet eigenlijk Felipe, hij is de zoon van Glória en Matheus, en de broer van Joca. Zeventien jaar hebben ze gezocht. Nu moet hij z'n plek zien te vinden in een nieuw gezin. Dat valt iedereen zwaar.

De titel laat zich nog het best vertalen als 'Er is maar één moeder'(Engelstalige titel *Don't Call me Son*). Toch is overduidelijk dat de Braziliaanse regisseur Anna Muylaert die stelling op verschillende manieren kritisch tegen het licht wil houden. De geblondeerde Doña Aracy en biologische moeder Glória zijn totaal verschillende vrouwen, maar ze worden wel door dezelfde actrice gespeeld, Dani Nefusi. In interviews legt Muylaert uit dat ze met die castingkeuze iets wil zeggen over de verschillende rollen die een moeder speelt tijdens het opgroeien van haar kind. Dat idee van meerdere moeders en meerdere moederrollen stond uiteraard ook aan de basis van Muylaert grootste filmsucces tot nu toe, *Que Horas Ela Volta?* Regina Casé speelde daarin een prachtige rol als nanny en surrogaatmoeder van de puber Fabinho aan de ene kant, en als van haar dochter Jessica vervreemde biologische moeder aan de andere.

Mãe só há uma is in vergelijking daarmee minder gelaagd, minder aangrijpend en ook wat rommeliger. De film moet het stellen zonder een hypnotiserende centrale rol, zoals die van Casé destijds, en bevat nogal wat onafgemaakte ideeën. Zo hangt het feit dat ook Pierre's 'zus' Jacqueline ontvoerd is er maar een beetje bij en blijven Aracy's motieven, de evidente klassenverschillen en personages als de sociaal werkster die de overgang naar het nieuwe gezin begeleidt tamelijk onuitgewerkt. Muylaert laat debuterend hoofdrolspeler Naomi Nero een keer uitbarsten tegen zijn biologische ouders ('Ik ben twee keer gestolen! Jullie stelen mijn leven!') maar laat hem nog veel vaker passief afwachten. Een puber eigen misschien, maar daardoor blijft veel onontgonnen. We zien Pierre nooit meer praten met de vrouw die hem ontvoerd heeft. Wat vindt hij van alle persaandacht? Waarom wordt er op school of tijdens de oefensessies van zijn band niet gepraat? Grootste vraag: wat ís nou eigenlijk het verband tussen afkomst en (seksuele) identiteit? Muylaert verbindt de twee expliciet, maar maakt niet erg duidelijk hoe zij het ziet. Zou Pierre anders reageren als hij geen *cross dresser* was geweest?

Al die losse eindjes maken *Mãe só há uma* een beetje frustrerend, maar Muylaert - die hier voor een veel lossere, rauwere camera-avoering kiest dan in haar eerdere films - weet nog altijd prachtige, uniek menselijke momenten te vangen. Zoals het moment waarop Glória en Matheus fluisterend voor de paskamer besluiten dat de broek die hun zoon gekozen heeft niet geschikt is. Of de scène waar tante Yara de jongen uitnodigt een paar borden kapot te smijten. Of het prachtige eindshot dat met een klein gebaar bijna alle weeffoutjes en rafelrandjes gladstrijkt.

BAREND DE VOOGD ★★★½☆

Mãe só há uma BRAZILIË, 2016 | REGIE ANNA MUYLAERT | 82 MINUTEN | MET NAOMI NERO, DANI NEFUSI | DISTRIBUTIE SEPTEMBER FILM | TE ZIEN VANAF 1 SEPTEMBER

La tierra y la sombra

Aan het eind brandt de wereld

Het eerste half uur weet César Acevedo's debuut knap te verbergen hoe goed de film is. *La tierra y la sombra* won in mei de Camera d' Or op het filmfestival van Cannes.

Soms denk je alles wel gezien te hebben en dan maakt César Acevedo, waarvan je nog nooit gehoord hebt, *La tierra y la sombra*. Voor Acevedo zelf is dit verhaal over een familie van dagloners in de Colombiaanse Valle del Cauca regio, waarvan de man ziek op bed ligt en moeder en grootmoeder elke ochtend op pad gaan om suikerriet te kappen heel persoonlijk, schrijft hij in een emotionele motivatie bij de film. Het brengt zijn gescheiden ouders samen, wat in realiteit nooit is gebeurd.
Maar het verhaal is groter. Eerst lijkt het te gaan over mensen die wegwerpartikelen zijn geworden. De landarbeiders die niet bij naam maar bij nummer worden genoemd, weten nooit of ze 's avonds betaald krijgen. Inmiddels is dat al weken niet het geval, maar niemand protesteert. Anders kunnen ze meteen vertrekken. Recht op hulp bij ziekte hebben ze al helemaal niet. Alleen de rijken hebben rechten. Daarom keert grootvader Alfonso op verzoek terug naar het huis waaruit hij zeventien jaar geleden vertrok. Waarom hij weg ging, wordt niet uitgelegd. Oma wil niets met 'm te maken hebben. Hij komt zorgen voor zijn zieke zoon Gerardo en spelen met de kleinzoon die hij nog nooit heeft gezien. Samen proberen ze een vlieger op te laten.

Het eerste half uur lijkt *La tierra y la sombra* op iets wat je vaker hebt gezien. Slow cinema. Degelijk, niet bijzonder. Maar de onder meer door het Nederlandse Topkapi geproduceerde film blijft groeien. Moeiteloos schuift het verhaal over onrecht naar de zijlijn en verschijnt een film over de passerende tijd, over de keuzes die mensen maken, over hoe levens ten koste van anderen kunnen lopen.

Zonder grote woorden te gebruiken. Als oma tegen Gerardo zegt dat hij hier weg moet met vrouw en kleinzoon omdat het geen plek is voor een kind, begrijp je dat ze eigenlijk zegt dat geen mens dit bestaan zou moeten leiden. Als haar kleinzoon vraagt waarom ze niet van opa houdt, hoor je in de manier waarop ze 'tuurlijk wel, hij is een goeie man' zegt, een leven voorbijtrekken. Ze kan onmogelijk aan de kleine jongen uitleggen waarom dingen lopen zoals ze lopen. Zo voel je voortdurend wat er niet gezegd wordt. Deze mensen hebben het niet zo op woorden. Bovendien is alles al gezegd.

Het portret dat door Acevedo's regie en Mateo Guzmans prachtige beelden ontstaat, laat de machteloosheid en tijdelijkheid van de mens zien. De grote oude boom naast het huis is een misschien een iets te voor de hand liggend beeld voor de verstrijkende tijd maar verder zijn de metaforen treffend en bescheiden. Aan het eind brandt de wereld. Een fantastisch debuut.

RONALD ROVERS★★★★☆

La tierra y la sombra COLOMBIA/FRANKRIJK/NEDERLAND/CHILI/BRAZILIË, 2016 | REGIE CÉSAR ACEVEDO | 97 MINUTEN | MET JOSÉ FELIPE CÁRDENAS HAIMER LEAL EDISON RAIGOSA | DISTRIBUTIE AMSTEL FILM | TE ZIEN VANAF 29 SEPTEMBER

LA TIERRA Y LA SOMBRA

neer zijn kind door Rachel ("huisneger" op een plantage) met een "Creools medicijn" wordt genezen, komt hij in opstand.

TE ZIEN VANAF 1 SEPTEMBER

ADIOS AMIGOS

The General

Buster Keaton | Bij de herdenking van het vijftigste sterfjaar van Buster Keaton brengt EYE een nieuwe kopie van *The General* uit. Keatons achtervolging van een gestolen trein met een andere trein is een 'spectaculaire reconstructie van een bewogen episode uit de Amerikaanse Burgeroorlog, bekend als "The Great Locomotive Chase'". TE ZIEN VANAF 1 SEPTEMBER

Adios Amigos

Albert Jan van Rees | Remake van het Belgische *Hasta la vista!* waarin drie gehandicapte jongens naar Salou willen voor seks en drank. Ze strikken een verzorgster om hen naar Spanje te rijden, maar ontdekken daar dat ze minder onafhankelijk zijn dan ze hadden gehoopt.

TE ZIEN VANAF 8 SEPTEMBER

Blood Father

Jean-François Richet | Mel Gibson in de hoofdrol en *Mesrine*-regisseur Richet achter het stuur, dat zou iets interessants kunnen opleveren. Gibsons personage Link is net twee jaar van de drank en een jaar uit de gevangenis en hoopt een rustig leven te leiden. Als zijn zestienjarige dochter opduikt bij de caravan waarin hij z'n tatoeagestudio runt, is het gedaan met de rust.

TE ZIEN VANAF 8 SEPTEMBER

Sausage Party

Greg Tiernan, Conrad Vernon | Grof gescheld en gevloek in deze animatie over de existentiële beslommeringen van Frank de Worst en zijn vriend Barry maar ook een vegetarische orgie en filosofische reflecties op de goden, i.e. de klanten van de lokale supermarkt. Geschreven onder meer door Seth Rogen en Evan Goldberg, het duo dat ook de bezopen tv-serie *The Preacher* en stonerkomedie *This Is the End* schreef.

TE ZIEN VANAF 8 SEPTEMBER

BLOOD FATHER

De Filmkrant steunt het

Bio Vakantieoord

sms **BIO** naar **4333** en doneer 2 euro

In het Bio Vakantieoord kunnen gezinnen met kinderen met een complexe handicap onbeperkt genieten.

Jouw hulp is onmisbaar!

www.stichtingbio.nl

Eenmalig 2,00 €/donatie

mania 329

NU IN ONZE WINKELS

www.platomania.eu • www.sounds-venlo.nl
www.kroese-online.nl • www.platenhuis-het-oor.nl
www.velvetmusic.nl • www.waterput.nl
www.de-drvkkery.nl

INTERNATIONAL THEATRE & FILM BOOKSHOP

International Theatre & Film Books
Leidseplein 26 ★ 1017 PT Amsterdam
Nederland / The Netherlands
T +31 (0)20 – 622 64 89 ★ F +31 (0)20 – 627 21 48
info@theatreandfilmbooks.com
www.theatreandfilmbooks.com

THE DAUGHTER

The Daughter
Simon Stone, man van goud

De Australische theatermaker Simon Stone maakt internationaal furore met theaterbewerkingen van klassiekers. Hij regisseerde ook een vlekkeloos speelfilmdebuut met de Ibsenbewerking *The Daughter*.

Simon Stone is 32 jaar maar zijn cv doet een veel oudere theatermaker vermoeden. Het toneelwonderkind zit meer in vliegtuigen dan thuis, want Stone doet overal gastregies. Het afgelopen Holland Festival regisseerde hij Woody Allens *Husbands and Wives* bij Toneelgroep Amsterdam. Het werd zijn zoveelste zegetocht. Alles wat Stone aanraakt, verandert in goud. In Australië wisten ze dat al een tijdje, maar internationaal kreeg men het door in 2013, toen Stone met het Australische Belvoir Theatre de wereld over trok met Henrik Ibsens *De wilde eend*. Het stuk was ook in Amsterdam te zien, waar het zoals overal veel indruk maakte. Stones kracht zit in zijn talent om acteurs niet met oppervlakkigheden te laten wegkomen, maar hen te dwingen tot ingeleefd, vaak aangrijpend spel. Een ideale regisseur dus ook voor filmdrama, want dat drijft op krachtige emoties. Stones speelfilmdebuut *The Daughter* is dan ook een logische stap in zijn ontwikkeling. Hij bevindt zich met de film op vertrouwd terrein, want het drama is een bewerking van Stones regie van *De wilde eend*. Inderdaad: *The Daughter* is een filmbewerking van een toneelbewerking, maar toch voelt de film niet als een afgeleid, maar als een op zichzelf staand werk. Dat is knap.

Zoals altijd in het werk van Ibsen gaat het in *The Daughter* om de werkelijkheid achter de schone (familie)schijn. Familiepatriarch Henry (fraaie rol van Geoffrey Rush) is als rijke Australische houthandelaar een gerespecteerde burger in de lokale gemeenschap. Dat zijn vrouw in het verleden zelfmoord pleegde, maakt hem in de ogen van zijn dorpsgenoten tot een tragische figuur. Iedereen gunt het hem dat hij na jaren nieuw geluk vindt bij zijn veel jongere huishoudster. Als voor het huwelijk zijn zoon uit Amerika overkomt, ontdekt deze een familiegeheim dat een ander licht op zijn vader werpt.

The Daughter moet het niet hebben van een origineel onderwerp – er zijn ontelbaar veel films over familiegeheimen – maar van de vlekkeloze uitvoering, waarin de emotionele duimschroeven als de slagen in een precisie-uurwerk onverbiddelijk worden aangedraaid. Net als in zijn toneelbewerkingen bewijst Stone zich een geweldige acteursregisseur, die het uiterste uit de cast weet te halen. Het beheerste en degelijke vakmanschap dat *The Daughter* uitstraalt doet geen debutant vermoeden, maar een ervaren regisseur. Teleurstellend misschien voor wie van Stone een experimentelere en orginelere filmbenadering verwacht, maar niet voor liefhebbers van perfect conventioneel filmdrama. Met *The Daughter* geeft Stone zijn filmvisitekaartje af. Je hoeft geen profeet te zijn om te voorspellen dat het niet bij deze film blijft.

JOS VAN DER BURG ★★★★☆

The Daughter AUSTRALIË, 2015 | REGIE SIMON STONE | 96 MINUTEN | MET GEOFFREY RUSH, PAUL SCHNEIDER | DISTRIBUTIE CHERRY PICKERS | TE ZIEN VANAF 1 SEPTEMBER

Ma Ma
Aardse charme, magisch denken

In de nieuwste film van Julio Medem is Penelope Cruz een werkloze onderwijzeres die ontdekt dat ze borstkanker heeft en besluit het leven nog eenmaal een flinke slinger te geven.

Op de televisie wordt Charlton Heston in maliënkolder op een paard gezet, om levenloos maar met geheven hoofd de vijand tegemoet te rijden – en te verslaan.

Deze scène uit het heldenepos *El Cid* komt niet toevallig voorbij in *Ma Ma*. Borstkankerpatiënt Magda mag dan ten dode opgeschreven zijn, de strijd opgeven is er niet bij. En net als Spanjes nationale held Don Quichot ontwikkelt ze zich via een serie wonderlijke gebeurtenissen tot een quasi-heilige. Een waardig onderwerp voor een loflied op het leven, dat in de film meerdere keren wordt aangeheven door een zingende gynaecoloog.

Ook al zou je de Baskische regisseur niet direct met zulk onvervalst melodrama associëren, toch is *Ma Ma* een echte Medem-film en Magda een typisch Medem-personage: iemand die uit haar/zijn wensdromen een eigen werkelijkheid schept. Denk aan het hoofdpersonage uit *La ardilla roja* (1993), dat een vrouw met geheugenverlies wijsmaakt dat hij haar vriend is, en zo een relatie begint die hem helpt zijn suïcidale wanhoop te verdrijven. Vluchten in een fantasie is bij Medem een productief proces; wanen en leugens plaatsen de personages niet op afstand van de werkelijkheid, maar creëren simpelweg een nieuwe. Het is een vorm van magisch denken waar je je maar beter gedachteloos aan over kunt geven. Toen Medem afgelopen mei zijn film presenteerde op het Amsterdam Spanish Film Festival, vroeg hij het publiek dan ook het denken op te schorten en het gevoel open te zetten. Goed advies, want in contact met het kleinste beetje cynisme treedt snel jeuk of irritatie op.

Penelope Cruz, die de film ook produceerde en samen met Medem nog flink sleutelde aan haar rol, weet die valkuil kundig te ontwijken. De film dankt veel aan de aardse charme waarmee zij het onverwoestbare optimisme van haar personage doorspekt. Medem koos voor een bijzondere montage waarin chronologisch opeenvolgende scènes door elkaar heen zijn gesneden, waardoor we tussen alle blijmoedigheid door óók lijken te delen in de onrust en dissociatie die horen bij het leven met een dodelijke ziekte.

Jammer genoeg krijgt de film in de slecht uitgediepte bijrollen dan toch weer een bij vlagen ondraaglijk weeë smaak. In de warme gloed van Magda's moederhart verdampt elk conflict nog voordat het is uitgesproken,

MA MA

waarna iedereen de lof zingt – hier en daar dus letterlijk – van haar voortreffelijkheid. Een icoon van liefde, dat is hoe Magda eindigt. Het maakt de film uiteindelijk steriel.

SASJA KOETSIER ★★★☆☆

Ma Ma SPANJE 2015 | REGIE JULIO MEDEM | 110 MINUTEN | MET PENELOPE CRUZ, LUIS TOSAR, ASIER ETXEANDIA | DISTRIBUTIE CINÉART | TE ZIEN VANAF 15 SEPTEMBER

Sully
Clint Eastwood | Het gefictionaliseerde verhaal van Chesley Sullenberger (Tom Hanks), de piloot die een held werd toen hij met zijn defecte toestel landde door over het water van de Hudson River te glijden en zo de levens van 155 mensen redde. Gelukkig was Sullenberger al op leeftijd want een piloot uit de watjesgeneratie had het toestel meteen frontaal in een wolkenkrabber gecrasht.

TE ZIEN VANAF 8 SEPTEMBER

SULLY

The 9th Life of Louis Drax
Alexandre Aja | Thriller over een psycholoog die een jongetje behandelt dat bijna stierf door een val en zo een bizar mysterie ontdekt.

TE ZIEN VANAF 15 SEPTEMBER

The Infiltrator
Brad Furman | Een agent van de Amerikaanse douane komt een witwasoperatie op het spoor waarbij de Colombiaanse drugskoning Pablo Escobar betrokken is.

TE ZIEN VANAF 15 SEPTEMBER

Blair Witch
Adam Wingard | Nadat hij een film ontdekt die de gebeurtenissen rond het verdwijnen van zijn zus in de vervloekte bossen van de Blair Witch lijkt te tonen, keert James met een groep vrienden terug om haar te zoeken. Dat moet zo ongeveer het slechtste idee van de eeuw zijn.

TE ZIEN VANAF 15 SEPTEMBER

BRIDGET JONES'S BABY

The Beatles: Eight Days a Week
Ron Howard | Compilatie van *found footage* van de 250 concerten die The Beatles gaven tussen 1963 en 1966. Inclusief muziek, interviews en anekdotes.

TE ZIEN VANAF 15 SEPTEMBER

Bridget Jones's Baby
Sharon Maguire | Ze is terug! En deze keer is ze 40! Of ouder. Het volgende hoofdstuk in de avonturen van de Britse marketingmanager.

TE ZIEN VANAF 15 SEPTEMBER

RONALD ROVERS
@RONALDROVERS

Agenda

Programmagegevens voor de volgende Filmkrant moeten vóór vrijdag 2 september (schriftelijk of per e-mail agenda@filmkrant.nl) bij de redactie zijn ingeleverd. De Filmkrant is niet verantwoordelijk voor onjuiste vermeldingen of programmawijzigingen. De volgende Filmkrant verschijnt op donderdag 15 september.

Alkmaar

Filmhuis Alkmaar
Pettemerstraat 3 | 072-520 2022 | filmhuisalkmaar.nl | Raadpleeg de website voor het actuele programma

Almelo

Filmhuis Almelo
Elisabethhof 4 | Informatie/reserveren 0546-850 264 | filmhuisalmelo.nl | Raadpleeg de website vanaf do 9 september voor het Nieuwe programma

Almere

Het nieuwe filmhuis/De nieuwe bibliotheek
Stadhuisplein 101 | 036-548 6000 | denieuwebibliotheek.nl/hetnieuwefilmhuis
De GVR (3D) za 10 sep, 13.00 | di 13 en wo 14 sep, 15.30 | ***Manglehorn*** vr 9 en di 13 sep, 19.30 | wo 14 sep, 11.00 | ***Race*** vr 26 en di 30 aug, 19.30 | wo 31 aug 11.00 | ***The Red Turtle*** vr 2 en di 6 sep, 19.30 | za 3 sep, 13.00 | wo 7 sep, 11.00

Almere Haven

Corrosia Theater, Expo & Film
Markt 43 | 036-521 5929 | corrosia.nl
Beyond Sleep vr 2 sep, 11.00 en 20.00 | ***La isla minima*** vr 26 aug, 20.00 | ***Ixcanul*** vr 9 sep, 11.00 en 20.00

Alphen a/d Rijn

Parkfilmhuis
Cornelis Geellaan 2 (Park Rijnstroom) | 0172-493 737 | parkfilmhuis.nl
Compostella do 29 sep, 20.30 | vr 30 sep, 21.30 | ***Freeheld*** vr 23 sep, 19.30 | za 24 en di 27 sep, 20.30 | ***A Heavy Heart*** ma 26 sep, 20.30 | vr 30 sep, 21.30 | ***Un homme a la hauteur*** do 22, zo 25 en wo 28 sep, 20.30 | vr 23 sep, 21.30 | di 27 sep, 13.30 | ***Knielen op een bed violen*** vr 2 sep, 21.30 | zo 4 en di 6 sep, 20.30 | ***Love & Friendship*** wo 7 en zo 11 sep, 20.30 | vr 9 sep, 19.30 | di 13 sep, 13.30 | ***Neon Bull*** ma 12 en di 13 sep, 20.30 | vr 16 sep, 19.30 | ***Les ogres*** do 15, za 17, ma 19 en di 20 sep, 20.30 | zo 18 sep, 14.30 | ***Remember*** vr 16 sep, 21.30 | zo 18 en wo 21 sep, 20.30 | di 20 sep, 13.30 | ***Der Staat gegen Fritz Bauer*** do 1, za 3 en ma 5 sep, 20.30 | vr 2 sep, 19.30 | di 6 sep, 13.30 | ***Truman*** do 8 en za 10 sep, 20.30 | vr 9 sep, 21.30 | za 10 sep, 14.00

Amersfoort

Filmtheater De Lieve Vrouw
Lieve Vrouwestraat 13 | 033-422 6555 | lievevrouw.nl | Programma wordt wekelijks aangevuld, zie website
Premières ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 5 sep | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Baclalaureat*** vanaf do 22 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***The Daughter*** vanaf do 1 sep | ***Desde allá*** vanaf do 15 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | CineSingle ***Captain Fantastic*** zo 4 sep | Gay & Lesbian Film Summer ***All About E*** di 13 sep, 19.15 | ***Departure*** di 6 sep, 21.00 | ***Girls Lost*** ma 5 sep, 19.00 | ***Inside the Chinese Closet*** di 6 sep, 21.00 | ***Theo & Hugo*** ma 12 sep, 21.15 | Uitweekend Amersfoort ***Bittersweet*** zo 11 sep, 13.30 | ***De boer die zou gaan emigreren*** zo 11 sep 14.00 | ***Bodkin Ras*** (o.a.) zo 11 sep, 15.45 | ***Lejo filmpjes*** zo 11 sep, 13.00 en 15.15

Amsterdam

Cinema De Balie
Kleine-Gartmanplantsoen 10 | Informatie: 020-553 5151 | Reservering: 020-553 5100 | debalie.nl
Verwachte premières ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep | ***Lo and Behold*** vanaf do 15 sep | ***Weiner*** vanaf do 29 sep | World Cinema Amsterdam ***Aquarius*** do 25 aug, 21.20 | ***The Bacchus Lady*** wo 24 aug, 21.10 | ***Hedi*** wo 24 aug, 19.00 | ***In the Last Days of the City*** do 25 aug, 18.45 | ***The Treasure*** do 25 aug

Filmhuis Cavia
Van Hallstraat 52-1 | 020-681 1419 | filmhuiscavia.nl | Aanvang: 20.30
Classics ***Carnival of Souls*** do 15 en vr 16 sep | ***Wan Pipel*** do 8 en vr 9 sep

Cinecenter
Lijnbaansgracht 236 | 020-623 6615 (vanaf 15.45) | cinecenter.nl | Programmering is onder voorbehoud
Verwachte premières ***Angry Indian Goddesses*** vanaf do 25 aug | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***The Daughter*** vanaf do 1 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | ***Mãe só há uma*** vanaf do 31 aug | Opening Cine-Expat ***Belgica*** vanaf zo 11 sep

Eye Filmmuseum
IJpromenade 1 | 020-589 1400 | eyefilm.nl | Raadpleeg de website voor het volledige programma
Verwachte premières ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Bacalaureat*** vanaf do 22 sep | ***Bodkin Ras*** vanaf do 8 sep | ***Desde allá*** vanaf do 15 sep | ***Een echte Vermeer*** vanaf do 29 sep | ***Mistress America*** vanaf do 1 sep (do 1 sep met inleiding) | ***Riphagen*** vanaf do 22 sep | ***La tierra y la sombra*** vanaf do 29 sep | Robby Müller Filmprogramma ***Until the End of the World*** (Director's Cut) zo 4 sep, 13.00 (met 'mystery guest') | Roberto Minervini Filmprogramma ***The Other Side*** do 29 sep | Cinema Concert: Cello Biënnale ***Bauhaus: avant-gardefilms met live cellobegeleiding*** di 20 sep, 19.30 | ***Hamlet*** zo 18 sep, 16.00 | ***Il maestro e Margherita*** wo 21 sep, 20.00 | ***Metropolis*** zo 25 sep, 16.00 | ***Typhoontschik*** za 24 sep, 16.00 | Cinema Egzotik: Buddy Night ***48 Hrs. + Midnight Run*** vr 23 sep, 20.00 | EYE on Art ***The Incredible Shrinking Man*** di 6 sep, 19.15 | ***The Migrant: deel 1: Departure: Harraga*** wo 7 sep, 19.15 | ***The Migrant: deel 2: Transit*** di 13 sep, 19.15 | An Evening with Toer van Schayk met ***Live-pas-de-deux***, ***Ik ben de enige*** en ***Viool in de nacht*** di 27 sep, 19.15 | Film NL met ***Aaah... Tamara***, ***Blind kind*** en ***De Brug*** vr 2 sep, 15.30 | Boek & Film ***Shepherds and Butchers*** za 17 sep, 16.00 | ***Lost in La Mancha*** za 17 sep, 19.00 | Klassieker ***Chinatown*** 15 sept | ***The General*** (zie website voor datum)

Het Ketelhuis
Westergasfabriekterrein | Pazzanistraat 4 | 020-684 0090 | ketelhuis.nl | Raadpleeg de website voor het volledige programma
Premières ***Angry Indian Goddesses*** vanaf do 25 aug | ***Bodkin Ras*** vanaf do 8 sep | ***De Held*** vanaf do 29 sep | ***Light Years*** vanaf do 22 sep | ***Riphagen*** vanaf do 22 sep | 25 Jaar Michiel van Erp ***Angst*** vanaf za 3 sep | ***Beatrix, Majesteit*** vanaf za 3 sep | ***Het defilé*** & ***De koningin komt er aan*** vanaf za 3 sep | ***De dingen die voorbij gaan*** & ***Erwin Olaf: On Beauty and Fall*** vanaf vr 2 sep | ***I Am a Woman Now*** vanaf do 1 sep | ***Lang Leve... Hennie, Kitty en Juul*** & ***Op avontuur: de Homo*** vanaf do 1 sep | ***Lange Leve... De Homo*** & ***Een leven met Rini*** vanaf do 1 sep | ***Michiel van Erp: De Bonte Middag*** vanaf zo 4 sep | ***Pretpark Nederland*** vanaf vr 2 sep | ***Prins Claus: Op handen gedragen*** vanaf 3 za sep | ***Ramses Marathon: afleveringen 1 & 2*** vanaf zo 4 sep | ***Ramses Marathon: afleveringen 3 & 4*** vanaf zo 4 sep | ***Sylvia Kristel: Nu*** & ***De Zangeres Zonder Naam: Vergeet mij niet*** vanaf vr 2 sep | ***Een verloren hart*** & ***MH17: Het verdriet van Nederland*** vanaf za 3 sep | Openluchtvoorstellingen ***Happy Go Lucky*** za 3 sep | ***In Bruges*** za 27 aug

Kriterion
Roetersstraat 170 | 020-623 1709 | kriterion.nl | Raadpleeg de website voor het reguliere programma
Verwachte premières ***Bodkin Ras*** vanaf do 8 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***The Daughter*** vanaf do 1 sep | ***Weiner*** vanaf do 29 sep | Hip Hop Klassiekers ***Beats, Rhymes & Life: The Travels of A Tribe Called Quest*** ma 29 aug, 22.00 | ***Stretch and Bobbito: Radio That Changed Lives // Feat. Sef & Vic Crezee*** zo 28 aug, 21.30

Lab111
Arie Biemondstraat 111 | 020-616 9994 | info@lab111.nl | lab111.nl | Raadpleeg de website voor het programma

The Movies
Haarlemmerdijk 161 | 020-638 6016 | themovies.nl | Raadpleeg de website voor het volledige programma
Verwachte premières ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Bridget Jones's Baby*** vanaf do 15 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | The Royal Opera Live ***Norma*** ma 26 sep, 20.00

Rialto
Ceintuurbaan 338 | 020-676 8700 | rialtofilm.nl
Premières ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Bacalaureat*** vanaf do 22 sep | ***Desde allá*** vanaf do 15 sep | ***Lo and Behold, Reveries of the Connected World*** vanaf do 15 sep | ***Mãe só ha uma*** vanaf do 1 sep | ***La tierra y la sombra*** vanaf do 29 sep | Docu Podium ***De man die de wereld wilde veranderen*** za 3 sep, 16.00 (regisseur aanwezig en na afloop interview) | Klassieker ***The 39 Steps*** di 6, di 13 en zo 18 sep | ***Chinatown*** di 20 en di 27 sep | Cracking the Frame ***Eva Hess*** wo 21 sep | 24H Zuid ***West Side Story*** za 24 sep (gratis voorstelling)

Studio/K
Timorplein 62 | 020-692 0422 | studio-k.nu | Raadpleeg de website voor het reguliere programma

Filmtheater De Uitkijk
Prinsengracht 452 | 020-223 2416 | uitkijk.nl | Raadpleeg de website voor het complete programma
Muziekfilm ***Pink Floyd: The Wall*** vr 26 aug, 23.00 | Zomergasten Live ***Andrea Maier*** zo 28 aug, 20.15–23.15

Apeldoorn

Filmtheater/Podium Gigant
Nieuwstraat 377 | 055-521 6346 | gigant.nl
Absolutely Fabulous do1 t/m wo 28 sep | ***Angry Indian Goddesses*** do 25 aug t/m wo 7 sep | ***Ants on a Shrimp*** zo 25, do 29 en vr 30 sep | ***L'Avenir*** vanaf do 8 sep | ***Bacalaureat*** vanaf do 22 sep | ***Bodkin Ras*** vanaf do 29 sep | ***Café Society*** do 8 t/m wo 28 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 15 sep | ***Les chevaliers blancs*** do 25

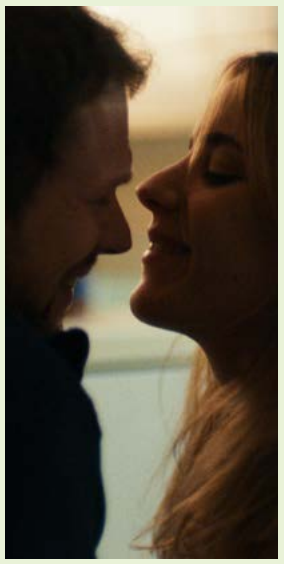

Dankzij de twee hoofdrolspelers blijven de personages ondanks hun misdragingen altijd magnetisch om naar te kijken. Zo voelen we de aantrekkingskracht die de twee op elkaar blijven hebben, ondanks het destructieve karakter van hun relatie.

★★★★½

Joost Broeren over ***Out of Love*** in de Filmkrant

Goed doorbloed vlees

Het **B-movie Underground & Trash Film Festival (BUTFF)** zal ook in zijn elfde editie bewijzen dat het aan culturele correctheid een broertje dood heeft. Het festival, dat van 31 augustus t/m 4 september in Breda plaatsvindt in Kunstencentrum de Nieuwe Veste en voor het eerst ook in Chassé Cinema, houdt meer van wansmaak dan goede smaak. De organisatoren noemen BUTFF 'een festival dat bekend staat om zijn open sfeer, unieke karakter en een flinke laag 'weirdness'. Aan de bezoekers de kunst om in de vijftig speelfilms en tientallen korte films interessante, bizarre mafheid en krankzinnigheid te ontdekken. Misschien zit in het programma een nieuwe *Eraserhead* verborgen.

Het festival staat onder de titel CarnEvil in het teken van de horrorcombinatie mensenvlees en het kwaad. In *The Evil in Us* (Jason William Lee, 2016) gaan vakantievierende jongeren zich op een eiland te buiten aan drank, drugs en seks. Als ze wel eens een horrorfilm hadden gezien, hadden ze kunnen weten hoe dit afloopt. In *Flowers* (Phil Stevens, 2015) ontwaken zes vermoorde vrouwen in het huis van een seriemoordenaar, met als resultaat 'poëtische schoonheid van ingewanden en rottend vlees.' In *Peelers* breekt de pleuris uit in een stripclub als een groep dodelijk geïnfecteerde mijnwerkers binnenvalt. De galspuwende geïnfecteerden willen niet vrijwillig vertrekken. Wie dat allemaal nog aan de softe kant vindt, kan terecht bij het programma Midnight Extreme. Daarin films als *Beyond Madness* ("Alsof een stel maniakken niet naar de sekshop is geweest voor hun fetisjweekend, maar naar het slachthuis") en *Death-Scort Service* ("Low budget-cinema waarvan je weet dat al het geld opging aan nepbloed en goedkoop gehuurde meisjes.").

KEOMA

Eregast op het festival is de 78-jarige Italiaanse regisseur Enzo G. Castellari, die zeven jaar geleden volop in de belangstelling stond, omdat Tarantino zich voor *Inglourious Basterds* had laten inspireren door zijn oorlogsfilm *The Inglorious Bastards* (1978). Daarin zijn vijf soldaten in 1944 in Frankrijk op een zelfmoordmissie achter Duitse vijandelijke linies. Dat is vragen om bloedbaden en die komen er dan ook. De film is te zien op het festival, evenals vier andere films van Castellari: *Keoma* (1976), *Eagles over London* (1969), *The Bronx Warriors* (1990) en *Cold Eyes of Fear* (1971). De maker zal op het festival in gesprek gaan over zijn films en geeft een signeersessie. Zoals altijd is er een randprogrammering van absurde acts en shows op het plein voor de Nieuwe Veste. En er is een muziekprogramma met onder andere de bands Orgaanklap, Jedenktzekerdatjehardcoreband en het Duitse Easthetic Meat Front. Laatstgenoemde band zal zich met 'zeer vleeselijke muziekperformances' prima thuis voelen op het festival.

BUTFF.NL

Onbekende Russen

Sovjetkunst wordt vaak geassocieerd met films, foto's en schilderijen van gespierd lachende arbeiders en boeren, want in de socialistische heilstaat was het altijd feest. Maar voordat het sociaal-realisme in 1932 tot de enige ware kunststijl werd uitgeroepen, was de Sovjet-Unie op kunstgebied misschien wel het interessantste land ter wereld. Zeker: in Parijs gebeurden ook interessante dingen, maar in de Sovjet-Unie borrelde en bruiste het na de revolutie nog meer. Kunstenaars experimenteerden er op los. Hoe inspirerend de eerste periode na de revolutie was, is tot 27 november te zien in het Joods Historisch Museum in Amsterdam. Onder de titel **De macht van foto's en films in de vroege Sovjet-Unie** zijn foto's, films en filmaffiches te zien van de avant-garde. Filmliefhebbers kunnen hun hart ophalen aan het twaalf films tellende filmprogramma. Dat bevat klassiekers als Eisensteins *Potemkin* en Poedovkins *Moeder*, maar ook films die zelden of nooit te zien zijn. Alle films worden vertoond in een vast weekschema, zodat wie alles wil zien zich een week in het museum moet opsluiten. Elke maandag zijn bekende klassiekers, waaronder uiteraard *Potemkin*, te zien. Dinsdags staan naast klassiekers de onbekende films *Het huis aan de Troebnajastraat* (Boris Barnet, 1928) en de Gogolverfilming *De mantel* (Grigori Kozintsev, 1926) op het programma. Woensdag kunnen we kijken naar onder meer *Het zout van Svanetië* (Michail Kalatozov, 1930) en *Aelita* (Jakov Protanazov, 1927). Donderdags trekken we tijd uit voor onder andere *Toerksib* (Victor Toerin, 1929) en *Storm over Azië* (Poedovkin, 1928). Op vrijdagen kunnen we onder meer naar *Volgens de wet* (Lev Koelejov, 1926). Op zaterdag en zondag staan films op het programma die eerder in de week te zien waren, zodat we dan naar huis mogen. Het revolutionaire enthousiasme in veel films roept gemengde gevoelens op: ontroerend hoe deze filmmakers geloofden in de revolutie en een bijdrage wilden leveren aan een betere wereld, maar tragisch dat zij uiteindelijk werden misbruikt door een wreed politiek systeem en een gruweldictator.

JHM.NL

AELITA

t/m zo 28 en wo 31 aug | ***Chronic*** do 1 t/m wo 7 sep | ***Compostella*** do 29 sep | ***The Daughter*** do 22 t/m do 29 sep | ***In Utero*** di 30 aug | ***Julieta*** do 1 t/m wo 14 sep | ***Liza, the Fox-Fairy*** wo 24 t/m wo 31 aug | ***The Neon Demon*** do 29 sep | ***One Floor Below*** zo 28 t/m wo 31 aug | ***Out of Love*** do 25 t/m wo 31 aug | ***La pazza gioia*** do 8 t/m wo 21 sep | ***Les premiers les derniers*** do 25 t/m wo 31 aug | Film gemist ***The Red Turtle*** zo 4 t/m ma 26 sep | Filmkrant.Live ***La pazza gioia*** di 13 sep | Boek & Film ***De noodkreet in de fles*** vr 16, zo 18 sep en di 20 sep | Eénmalige vertoning ***Samuel in the Clouds*** zo 18 sep | Wereld Alzheimer dag ***Still Alice*** wo 21 sep | Ontbijt & Film Op zo 28 aug, 10.00 ontbijt en 11.00 film met: ***La pazza gioia***, ***Captain Fantastic*** en ***L'Avenir***

Arnhem

Focus Filmtheater
Korenmarkt 42 | 026-442 4283 | focusarnhem.nl
Premières ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Bacalauareat*** vanaf do 22 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***The Daughter*** vanaf do 1 sep | ***Desde allá*** vanaf do 15 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | ***Les saisons*** vanaf do 22 sep | Bugs & Ants Twee documentaires, een proeverij en een ontmoeting met een filmmaker: ***Ants on a Shrimp*** zo 11 sep, 16.00 (met Q&A met de maker) | ***Bugs*** zo 11 sep, 14.00 | Proeverij van 15.15 – 16.00 | Openluchtcinema ***Joy*** za 3 sep, 20.45 | ***While We're Young*** vr 2 sep, 20.45 (locatie Kerkplein, naast de Eusebiuskerk, gratis)
Stadsbioscoop Rembrandt
Velperplein 10 | 026-303 2600 | stadsbioscooprembrandt.nl/
O.a. verwacht ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***Riphagen*** vanaf do 22 sep | ***You'll Never Be Alone*** vanaf zo 4 sep | Royal Opera House Live ***Norma*** ma 26 sep, 20.00

Assen

Bioscoop De Nieuwe Kolk
Weiersstraat 1 | 088-012 8560 | asserfilmliga.nl | Aanvang: 20.30
Anomalisa 29 en 30 aug | ***Elle*** 12 en 13 sep | ***The High Sun*** 19 en 20 sep | ***The Idol*** 26 en 27 sep | ***Truman*** 5 en 6 sep

Bergen

Fth CineBergen/Zwarte Schuur
Eeuwigelaan 7 | 072-589 6310 | cinebergen.nl
Absolutely Fabulous: The Movie za 3 sep, 20.30 | zo 4 en di 6 sep, 20.00 | ***Angry Indian Goddesses*** zo 25 en di 27 sep, 20.00 | ***L'avenir*** do 29 en vr 30 sep, 20.00 | ***Café Society*** vr 16 en wo 28 sep, 20.00 | za 17 sep, 16.30 | zo 18 sep, 11.00 | za 24 sep, 20.30 | ***Captain Fantastic*** vr 30, 14.30 | ***Les chevaliers blancs*** ma 19 en wo 21 sep, 20.00 | ***Chronic*** do 1 en ma 5 sep, 20.00 | ***Elle*** wo 7 en vr 9 sep, 20.00 | ***Florence Foster Jenkins*** za 17 sep, 20.30 (voorpremière) | ***Heaven on Earth*** vr 9 sep, 14.30 | zo 11 sep, 11.00 | ***Julieta*** do 8, ma 12 en wo 14 sep, 20.00 | za 10 sep, 20.30 | ***Kollektivet*** vr 16 sep, 14.30 | ***The Lady in the Van*** di 13 sep, 20.00 | ***Neon Bull*** zo 18 en di 20 sep, 20.00 | ***De noodkreet in de fles*** vr 23 sep, 20.00 | za 24 sep, 16.30 | ***La pazza gioia*** vr 23 sep, 14.30 | zo 25 sep, 11.00 | ma 26 sep, 20.00 | ***The Red Turtle*** vr 2 sep, 14.30 | zo 4 sep, 11.00 | zo 11 sep, 20.00 | ***Samuel in the Clouds*** do 15 sep, 20.00 | Jazz & Sail ***Ultimo Tango*** vr 2 sep, 20.00 | zo 3 sep, 16.30 | Klassieker ***The General*** do 22 sep, 20.00

ADVERTORIAL

Rialto in september

World Cinema

In september zijn drie bijzondere films uit Latijns-Amerika de eerste première-oogst van het in augustus door Rialto gepresenteerde **World Cinema Amsterdam festival**: *Mãe só há uma* van Anna Muylaert (Brazilië) vanaf 01/09; *Desde allá* van Lorenzo Vigas (Venezuela) vanaf 15/09; en *La tierra y la sombra* van César Acevedo (Colombia) vanaf 29/09.

Specials

In september start Rialto ook weer met de maandelijkse Specials: **Docupodium** met *De man die de wereld wilde veranderen* (03/09); **Cracking the Frame** met *Eva Hesse* (21/09); en **DeBalie@Rialto** met *Fuocoammare* (29/09).

Zie voor uitgebreide informatie en aanvangstijden

RIALTOFILM.NL

MÃE SÓ HÁ UMA

Borne

Filmhuis Borne
Marktstraat 23 | Informatie/reserveren 074-265 7200 | kulturhusborne.nl/Organisaties/Filmhuis | Raadpleeg de website voor het programma

Breda

Chassé Cinema
Claudius Prinsenlaan 8 | 076-530 3131 | chasse.nl
Premières ***24 Wochen*** vanaf do 29 sep | ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Bacalaureat*** vanaf do 22 sep | ***Bodkin Ras*** vanaf do 8 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***The Beatles: Eight Days a Week – The Touring Years*** vanaf do 15 sep | ***Desde allá (From Afar)*** vanaf do 8 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | ***John Jansen*** vanaf do 22 sep | ***Weiner*** vanaf do 29 sep | Nog te zien ***Café Society*** | ***Julieta*** | ***Out of Love*** | ***Les premiers les derniers*** | Special ***Children's Tears*** di 6 sep, 19.30 | Film for Foodies ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep (met inleiding) | Cracking the Frame ***I don't Belong Anywhere: The Cinema of Chantal Akerman*** ma 19 sep, 19.20 | Gay Film Night ***You' ll Never Be Alone*** di 20 sep, 19.20 | OntbijtFilm zo 25 sep, 10.45 | Boek in Beeld ma 26 sep, 19.30 | Royal Opera & Ballet Live ***Norma*** ma 26 sep, 20.00 | BUT Filmfestival ***1000 Eyes of Dr. Maddin*** zo 4 sep, 18.15 | ***Balada triste de trompeta*** za 3 sep, 16.15 | ***Dellamorte dellamorte*** vr 2 sep, 23.00 | ***Eagles over London*** vr 2 sep, 20.30 (met interview) | ***Eaten Alive*** (Double Bill – film en docu) do 1 sep, 20.30 | ***Emmanuelle and the Last Cannibals*** za 3 sep, 22.30 | ***Evolution*** vr 2 sep, 16.15 | ***The Forbidden Room*** zo 4 sep, 20.30 | ***God Loves the Fighter*** zo 4 sep, 16.15 | ***Hardcore Henry*** za 3 sep, 20.30 | ***Inglorious Bastards*** do 1 sep, 18.15 | ***Keoma*** za 3 sep, 18.15 | Shorts vr 2 sep, 18.15 | Buitenfilm ***Wild Tales*** vr 2 sep, 21.00 | Maandagavondklassieker ***The General*** ma 19 sep, 19.20 | Nationale Vredesweek ***Dukhtar*** di 20 sep, 19.15 (met inleiding) | Korte Film Festival za 17 sep, 10.00 – 23.00

Bussum

Filmhuis Bussum
Brediusweg 1 | 035-693 8694 | filmhuisbussum.nl
Compostella wo 24 aug, 14.45 | vr 26 aug, 13.30 | vr 26 aug, 21.30 | za 27 aug, 18.45 | zo 28 aug, 16.00 | wo 31 aug, 20.30 | ***Heaven on Earth*** do 25, zo 28 en ma 29 aug, 20.00 | vr 26 aug, 18.45 | za 27 aug, 16.00 | wo 31 aug, 14.45 | ***Knielen op een bed violen*** wo 24 aug, 20.00 | ***Liza, the Fox-Fairy*** do 25 aug, 20.30 | vr 26 aug, 13.00 | za 27 aug, 19.00 | zo 28 aug, 15.30 | ***Neon Bull*** wo 24 en ma 29 aug, 20.30 | vr 26 aug, 19.00 | za 27 aug, 21.30 | ***Suburra*** vr 26 en za 27 aug, 21.15 | zo 28 aug, 20.30 | di 30 aug, 20.00 | ***Youth*** vr 26 aug, 16.00 | za 27 aug, 15.30 | wo 31 aug, 20.00 | Sneak Preview di 30 aug, 20.30 | Verder verwacht ***Absolutely Fabulous: The Movie*** | ***Café Society*** | ***Captain Fantastic*** | ***Les chevaliers blancs*** | ***De GVR 3D*** | ***Finding Dory*** | ***Heimat 1*** | ***The Here After*** | ***Julieta***

In zijn tweede regieklus na het halfslachtige komediedebuut *Bad Words* maakt Jason Bateman behendig gebruik van verschillende vertelperspectieven. In flashbacks ligt de nadruk op de spanning die Annie en haar jongere broertje Baxter ervaren als ze door hun ouders betrokken worden bij een bloederige nepoverval op een bank, of in scène gezette opstootjes in een park.

★★★★½

Fritz de Jong over ***The Family Fang*** in de Filmkrant

Capelle a/d IJssel

Isalatheater
Stadsplein 5 | 010-458 6300 | isalatheater.nl
Elle za 10 sep, 20.00 | ***Eye in the Sky*** di 20 sep, 20.00 | ***The Idol*** di 27 sep, 20.00 | ***Love & Friendship*** vr 30 sep, 20.00 | ***Money Monster*** zo 11 sep, 15.15

Delft

Filmhuis Lumen
Doelenplein 5 | 015-214 0226 | filmhuis-lumen.nl | Raadpleeg de website voor het programma

Den Bosch

Verkadefabriek
Boschdijkstraat 45 | 073-681 8160 | verkadefabriek.nl
Premières ***24 Wochen*** vanaf do 29 sep | ***Angry Indian Goddesses*** vanaf do 1 sep | ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Bacalaureat*** vanaf do 22 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***The Daughter*** vanaf do 1 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | ***John Jansen*** vanaf do 22 sep | ***Ma Ma*** vanaf do 15 sep | Theater op het grote doek ***Romeo & Juliet*** do 1 sep, 19.30 | Docwerk De vierde lichting jonge Brabantse filmmakers toont hun werk op het grote doek vr 2 sep, 19.00 | Artibosch ***All You Need is Me*** (met Q&A) + ***Kiki el amor se hace*** za 3 sep, 15.30 | Sneak Preview elke di, 21.15 | FilmOntbijt zo 11.00 uur (ontbijt) en 12.00 uur (film) | Special ***Ants on a Shrimp*** (met Q&A) zo 4 sep, 16.30 | Filmcursus Déja Vu do 1, do 15 en do 29 sep, 19.30 | Filmcursus Film & Filosofie wo 21 sep, 19.30

Den Haag

Filmhuis Den Haag
Spui 191 | 070-365 6030/345 9900 | filmhuisdenhaag.nl | Raadpleeg de website voor het programma
Nutshuis
Riviervismarkt 5 | 070-345 9090 | nutshuis.nl | Raadpleeg verder de website voor het programma
Openluchtbios ***The Lunchbox*** za 27 aug, 21.30

Den Helder

Cinema Zevenskoop
Julianaplein 43 | 0223-610 941 | http://cinemazevenskoop.wix.com/recent | Aanvang: 20.30
Café Society do 22 t/m ma 26 sep | ***Les chevaliers blanc*** do 1 t/m ma 5 sep | ***Chronic*** do 8 t/m ma 12 sep | ***Compostella*** di 6 sep | ***The Family Fang*** do 15 t/m ma 19 sep | ***Julieta*** do 29 sep t/m ma 3 okt

Deventer

Filmhuis De Keizer
Keizerstraat 78 | 0570-618 822 | filmhuisdekeizer.nl
Premières ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep | ***L'Avenir*** vanaf do 8 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***La Pazza Gioia*** vanaf do 25 aug | Nog te zien ***Café Society*** | ***Julieta*** | ***Les premiers Les derniers*** | Speelweek van 1 sep ***The Here After*** | ***Of ik gek ben***

FK.LIVE

Nog meer over film weten? De Filmkrant komt live in de filmtheaters bij u in de buurt. Filmkrantmedewerkers verzorgen elke maand Intro's bij speciaal geselecteerde films en daarnaast inleidingen, lezingen, Q&A's en workshops bij andere films uit het actuele aanbod en filmprogramma's.

Alkmaar | Filmhuis
► *La pazza gioia*
6 september avond | Intro
Amsterdam | Cinecenter
► *La danseuse*
9 september 21.00 uur | Intro ihkv Cinemore
Amsterdam | EYE
► *Mistress America*
1 september 21.00 uur | Intro ihkv Previously Unreleased door Hugo Emmerzael
Apeldoorn | Gigant
► *La pazza gioia*
13 september 20.00 uur | Intro
Delft | Lumen
► *The Neon Demon*
1 september avond | Intro door Ronald Rovers
Groningen | GroningerForum
► *Chinatown*
20 september 16.30 uur | Lezing door Joost Broeren
Haarlem | Filmschuur
► *Fuocoammare*
11 september 13.30 uur | Intro door Sasja Koetsier
Rijswijk | Filmhuis
► *Publieke werken*
17 september 13.00 uur | Lezing door Jos van der Burg
Zoetermeer | Filmhuis Cameo
► *The High Sun*
13 september 20.00 uur | Intro door Sasja Koetsier

Raadpleeg ook de agenda van uw filmtheater | Voor meer informatie en boekingen
FILMKRANT.NL/FILMKRANTLIVE

(di 6 sep hoofdrolspeler Mike Weerts aanwezig) | Gay & Lesbian Summer Festival 2016 ***Holding The Man*** di 30 aug | Klassieker ***Late Spring (Banshun)*** ma 5 en ma 12 sep

Diemen

Filmtheater De Omval
Ouddiemerlaan 104 | 020-600 1897 | theaterdeomval.nl | Aanvang: 20.00
Ants on a Shrimp do 29 sep, 20.00 | ***Café Society*** do 15 sep, 20.00

Doesburg

Filmhuis Doesburg
Het Arsenaal 1309, Kloosterstraat 15 | 0313-482 336 | filmhuis-doesburg.nl
Les choses de la vie vr 2 sep, 20.00 | ***In grazia di Dio*** zo 28 en wo 31 aug, 20.00 | ***Knielen op een bed violen*** zo 4 en wo 7 sep, 20.00 | ***Pawn Sacrifice*** vr 9 sep, 20.00 | Buitenfilm ***De marathon*** vr 26 aug, 21.30 (gratis, in de tuin van het Arsenaal, Kloosterstraat 15)

Doetinchem

Filmhuis/Gruitpoort
Hofstraat 2 | 0314-340 943 | gruitpoort.nl
Compostella do 8, za 10, di 13, vr 16, ma 19 en zo 25 sep, 20.30 | di 13 sep, 14.00 | vr 23 sep, 15.00 | ***The Idol*** vr 2, ma 5 en zo 11 sep, 20.30 | za 3 en vr 9 sep, 15.00 | ***Een man die Ove heet*** do 1, za 3, di 6, vr 9, ma 12 en zo 18 sep, 20.30 | di 6 sep, 14.00 | vr 16 sep, 15.00 | ***El olivo*** do 29 sep, 20.30 | ***The red Turtle*** do 22, za 24, di 27 en vr 30 sep, 20.30 | di 27 sep, 14.00 | ***Remember*** do 15, di 20, vr 23 en ma 26 sep, 20.30 | di 20 sep, 14.00 | za 24 sep, 15.00

Dordrecht

Cinema The Movies
Nieuwstraat 60-62 | Info & reserveren: 078-720 0777 (vanaf 11.00) | themoviesdordrecht.nl | Raadpleeg de website voor het programma

Drachten

Schouwburg De Lawei
Burgemeester Wuiteweg 24 | lawei.nl/film | Reserveer via de website of bel 0512 335 050
Café Society do 22 t/m za 24 sep, 20.30 | ***Chef*** za 17 sep, 19.30 | ***Een man die Ove heet*** do 29 sep t/m za 1 okt, 20.30 | ***Pina Bausch (3D)*** wo 21 sep, 20.30

Eindhoven

Plaza Futura/Natlab
Kastanjelaan 500 | 040-294 6848 | natlab.nl | Raadpleeg de website voor het volledige programma
Verwachte premières ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | Buitenfilm ***Amy*** vr 26 aug, 21.00 | Int. Dag van de Vrede ***A Haunting History*** wo 21 sep, 19.30 | Live Theater ***Shakespeare – Romeo and Juliet*** do 1 sep, 20.15 | Live Opera ***Norma*** ma 26 sep, 20.00 | Film & Architectuur ***Betoog en beton*** zo 11 sep, 16.00 | Gay Film Night ***You'll Never Be Alone*** vr 30 sep, 19.30
Filmhuis De Zwarte Doos
TU/e terrein | 040-247 5348 of 040-2474900 (di t/m do) | dezwartedoos.nl
El Clan ma 19 t/m wo 21 sep, 20.00 | ***Experimenter*** ma 27 t/m wo 29 sep, 20.00 | ***Hardcore Henry*** ma 12 t/m wo 14 sep, 20.00 | Buitenfilm ***Dope*** wo 7 sep, 21.00

Emmen

Filmhuis Emmen
Westeinde 70 | 0591-668 250 | filmhuisemmen.nl
El abrazo de la serpiente ma 29 aug, 20.15 | wo 31 aug, 19.00 | ***Elle*** ma 12 sep, 20.15 | wo 14 sep, 19.00 | ***Men & Chicken*** ma 5 sep, 20.15 | wo 7 sep, 19.00 | Openluchtfilm ***Le tout nouveau testament*** do 1 sep, 21.00

Enschede

Concordia Film Theater Expositie
Oude Markt 15 | 053-430 0999 | concordia.nl | Raadpleeg de website voor het volledige programma
Ontbijt & Film ***L'avenir*** zo 4 sep, 11.00 |

Goes

't Beest
Beestenmarkt 3 | 0113-228 142 | tbeest.nl | Aanvang: 20.30 | Raadpleeg de website voor het programma

Gouda

Filmhuis
Lethmaetstraat 45 | 0182-522 200 | filmhuisgouda.nl
Brooklyn za 3 sep, 18.30 | zo 4 en di 13 sep, 20.30 | vr 9 sep, 19.00 | ***Café Society*** do 15 en zo 25 sep, 20.30 | vr 16 sep, 21.45 | za 17 sep, 18.30 | zo 18 sep, 16.00 | di 20 sep, 14.00 | vr 23 sep, 19.00 | za 24 sep, 21.15 | ***The Daughter*** vr 23 sep, 15.30 | zo 25 sep, 11.00 | di 27 sep, 14.00 | vr 30 sep, 21.45 | ***Dukhtar*** do 22, ma 26 en wo 28 sep, 20.30 | za 24 sep, 18.30 | vr 30 seo, 15.30 | ***Julieta*** vr 16 sep, 19.00 | zo 18 sep, 11.00 | ma 19 en wo 21 seo, 20.30 | vr 23 sep. 21.45 | zo 25 sep, 16.00 | ***Een man die Ove heet*** vr 2 sep, 15.30 | zo 4 sep, 11.00 | di 6 sep, 14.00 | za 10 sep, 18.30 | zo 11 sep, 11.00 | ***El olivio*** do 1 en ma 5 sep, 20.30 | za 3 sep, 21.15 | vr 9 sep, 15.30 | di 13 sep, 14.00 | ***La pazza gioia*** do 8, ma 12, wo 14, zo 18 en di 20 sep, 20.30 | vr 9 sep, 21.45 | vr 16 sep, 15.30 | za 17 sep, 21.15 | ***The Red Turtle*** do 29 sep, 20.30 | vr 30 sep, 19.00 | ***Room*** vr 2 sep, 21.45 | di 6 en zo 11 sep, 20.30 | za 10 sep, 21.15 | ***Samuel in the Clouds*** vr 2 sep, 19.00 | zo 4 sep, 16.00 | wo 7 sep, 20.30 | zo 11 sep, 11.00

Lang leve... Michiel van Erp

Dat het leven geen rechte weg is maar een kronkelig pad, weet ook de in 1963 in Eindhoven geboren **Michiel van Erp**. Dat hij dit jaar vijfentwintig jaar tv- en documentairemaker is, had hij in zijn jeugd niet kunnen bedenken. Van Erp wilde toneelspeler worden, maar werd afgewezen op de toneelschool omdat de theatergoeroes hem met zijn achttien jaar te jong vonden. Hij koos voor een studie industrieel ontwerpen. Omdat acteren bleef trekken, speelde hij na zijn studie een tijdje bij theatergezelschappen. Van het een kwam het ander en vier jaar later maakte hij voor de VPRO zijn eerste tv-werk. Bekend werd hij vijf jaar later met de serie *Lang leve...*, waarin hij als een nieuwe Bert Haanstra met een ironische blik het alledaagse Nederlandse leven vastlegde, van de sfeer in verenigingen tot de mores in de liefde. De zeven (!) jaar lopende serie (26 afleveringen) leverde hem een eervolle vermelding op van de jury van de Nipkow Schijf. Daarna bouwde Van Erp in razend tempo een omvangrijk oeuvre op van tv-series en documentaires. Ook zat hij in de artistieke leiding van toneelgroep Mug met de gouden tand en regisseerde daar ook stukken.
Het Ketelhuis staat van 1 t/m 4 september stil bij Van Erps werk en vertoont hoogtepunten. Het programma kent drie categorieën. Portretten bevat films over al dan niet bekende Nederlanders, onder wie Sylvia Kristel (*Sylvia Kristel: Nu*) en de Zangeres zonder Naam, (*Vergeet mij niet*). In LGBT draait het om films over homo's, lesbiennes, transgenders en biseksuelen, zoals *Op avontuur: de homo* en *I'm a Woman Now*. Dat Van Erp gefascineerd is door het koningshuis is te zien in *Het defilé: de koningin komt er aan* en *Prins Claus: op handen gedragen*. Ook te zien is de door van Erp geregisseerde, uitstekende ontvangen vierdelige fictieserie *Ramses*, over het leven van Ramses Shaffy. Van Erp is aanwezig om over zijn werk te praten. Ook leidt hij discussies over seksuele identiteit, roem en het koningshuis. Paul de Leeuw is gastheer op de 'bonte zondagmiddag'. Ook wordt op het festival een door filmjournalist Floortje Smit geschreven monografie over Van Erp gepresenteerd. KETELHUIS.NL

Les premiers les derniers is een rauwe film met een zachtmoedige kern waarin de hoofdpersonen bij elkaar de kracht en troost vinden die zo broodnodig is. Het zoeken naar kameraadschap en geborgenheid in een soms bizarre en ongastvrije wereld.

★★★★½

Leo Bankersen in de Filmkrant

Groningen

Groninger Forum
Hereplein 73 | 050-312 0433 | groningerforum.nl | Raadpleeg de website voor exacte data en aanvangstijden
Verwachte premières ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***The Beatles: Eight Days a Week – The Touring Years*** vanaf do 15 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***Een echte Vermeer*** vanaf do 29 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | Docs ***Ants on a Shrimp*** do 1 sep | ***The Beatles: Eight Days a Week – The Touring Years*** do 15 sep | ***Kriterion sinds '45*** wo 7 sep, 20.00 | ***Lo and Behold*** wo 21 sep, 20.00 | ***Weiner*** do 29 sep | Royal Opera House Live ***Norma*** ma 26 sep, 20.15 | ***La Traviata*** ma 29 sep, 19.45 | Ciné-club ***L'homme de Rio*** ma 5 sep, 19.30 | ***les premiers les derniers*** ma 19 sep | CinemaDiner ***A Bigger Splash*** di 27 sep, 18.30 | Gay Film Night ***You'll Never Be Alone*** di 6 sep, 21.30
RKZ Bios
Emmastraat 15-s101 | 050-526 2482 | rkzbios.nl | Aanvang: 20.30 | Raadpleeg de website voor het programma
Vera Zienema
Oosterstraat 44 | 050-313 4681 | vera-groningen.nl | Aanvang: 21.00
The Neon Demon di 20 sep | ***Next to Her*** di 27 sep | ***Una noche sin luna*** di 13 sep | ***Short Skin*** di 6 sep | Buitenfilm: Zienemaan & Sterren ***B-Movie*** za 3 sep | ***Green Room*** vr 2 sep | ***Me and Earl and the Dying Girl*** zo 4 sep

Haarlem

Filmschuur
Lange Begijnestraat 9 | 023-517 3910 | filmschuur.nl
Verwacht ***Angry Indian Goddesses*** vanaf do 25 aug | ***Ants on a Shrimp*** za 3 sep, 16.30 | wo 7 sep, 17.00 | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***Desde allá*** vanaf do 15 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | ***My Skinny Sister*** zo 28 aug | ***La pazza gioia*** vanaf do 25 aug | Previously Unreleased ***The Treasure*** ma 29 aug, 19.30 | Film & Live Muziek ***The General*** ma 5 sep, 19.30 | Eenmalig op Maandag ***Bodkin Ras*** ma 12 sep, 19.15 | Documentaire ***Lo and Behold*** za 17 en di 20 sep, 17.00

Hardenberg

Filmhuis Hardenberg
Badhuisplein 3 | 0523-280 353 | filmhuishardenberg.nl | Aanvang: 20.00
O.a. verwacht ***The Danish Girl*** di 20 sep | ***Room*** di 6 en wo 7 sep

Harderwijk

Filmhuis Harderwijk/ Catharinakapel
Klooster 1 | 0341-419 500 | filmhuisharderwijk.nl
Elle za 10 en ma 12 sep, 20.15 | di 13 sep, 14.00 | ***De Helleveeg*** do 15 sep, 20.15 | di 20 sep, 14.00 | ***Love & Friendship*** za 25 en ma 27 sep, 20.15 | di 28 sep, 14.00 | ***Een man die Ove heet*** zo 4 en ma 5 sep, 20.15 | ***Monsieur Chocolat*** za 3 sep, 20.15 | di 6 sep, 14.00 | ***The Red Turtle*** ma 19 sep, 20.15 | Jubileum: Drive-in op de Stille Wei ***Belgica*** za 17 sep, 20.15

Heemskerk

Fh Heemskerk/Gebouw de Cirkel
Cirkel 1 | 0251-214 720 | filmhuis-heemskerk.nl | Aanvang: 20.30
El Clan zo 18 sep | ***Elle*** zo 25 sep | ***The Jungle Book*** za 17 sep | ***Kollektivet*** zo 11 sep

Heerlen

Filmhuis De Spiegel
De Bongerd 18 | 5e verdieping Glaspaleis | 045-577 2209 | filmhuisdespiegel.nl | Raadpleeg de website voor het volledige programma
In 7 dagen de wereld rond ***Live in a Day*** za 3 sep, 22.00 | ***Rio I Love You*** vr 2 sep, 22.00 |
Wild Tales do 1 sep, 22.00 | Arabian Nights ***vol.2: The Desolate One*** za 3 sep, 20.00 | zo 4 sep, 14.00 | ***vol.3: The Enchanted One*** ma 5 sep, 20.00 | Specials ***Compostella*** do 22 t/m za 24 sep, 20.00 | zo 25 sep, 14.00 | ***Foucoammare*** za 17 sep, 20.00

Helmond

De Cacaofabriek
Cacaokade 1 | 0492-529 009 (di t/m do van 9.00 tot 17.00) | cacaofabriek.nl/film | Raadpleeg de website voor het programma

Hengelo

Filmhuis Hengelo
Beursstr 44 | 074-255 6789 | filmhuishengelo.nl
La famille Bélier do 17, vr 18 en wo 23 sep, 20.15 | ***Schneider vs Bax*** za 26 en wo 30 sep, 20.15 | ***Still Alice*** vr 18 sep, 16.00 | za 19, do 24 en vr 25 sep, 20.15 | Buitenfilm ***Hasta la Vista*** za 12 sep, 21.00 (gratis) | Music & Movies ***James Brown*** do 24 sep, 19.30

Hilversum

Filmtheater
Herenplein 5 | 035-623 5466 | filmtheaterhilversum.nl | Raadpleeg de website voor het programma

Nick Cave

Goed nieuws voor de fans van **Nick Cave**. Nadat ze vorig jaar in de bioscoop werden getrakteerd op de documentaire *20.000 Days on Earth* over de Australische levende legende, kunnen ze op 8 september in 26 bioscopen van Pathé, CineMec (Ede, Nijmegen en Utrecht) en Foroxity (Roermond en Sittard) naar de documentaire *One More Time with Feeling* kijken. Zo kan iedereen één dag voor de release al het nieuwe album Skeleton Tree van Nick Cave and the Bad Seeds horen. In de 3D zwartwitfilm spelen Cave en zijn band de nummers van het nieuwe album, maar de film bevat ook interviewfragmenten met Cave over de dood van zijn vijftienjarige zoon Arthur vorig jaar. De jongen maakte in Brighton een dodelijke val van een klif nadat hij met een vriendje LSD had gebruikt. Wie 8 september toevallig niet in Nederland is: geen nood, want *One More Time with Feeling*, dat is geregisseerd door Andrew Dominik (*The Assassination of Jesse James by the Coward Robert Ford*), is niet alleen in Nederlandse bioscopen, maar wereldwijd in 650 bioscopen te zien.

PATHE.NL
CINEMEC.NL
FOROXITY.NL

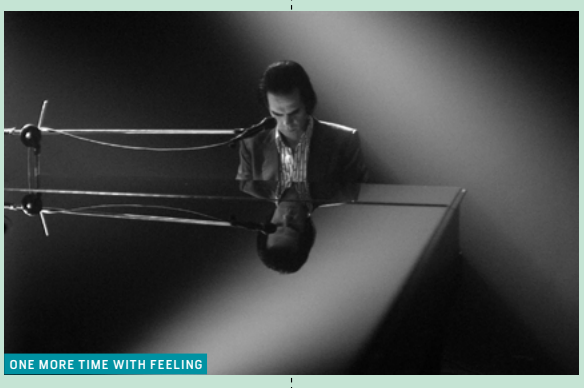
ONE MORE TIME WITH FEELING

Hoogeveen

Luxor-Theater
JT Hoogeveen, van Echtenplein | 0528-234 000 | filmhuishoogeveen.nl | Raadpleeg de website voor het programma

Hoorn

Cinema Oostereiland
Krententuin 25 | 0229-232 296 | cinemaoostereiland.nl | Aanvang: 20.30
Verwacht ***De 100-jarige man die uit het raam klom en verdween*** zo 4 sep, 10.00 | ***Amour*** zo 4 sep, 16.30 | ***Ants on a Shrimp*** do 1, di 6 en wo 7 sep, 20.00 | za 3 sep, 21.00 | ***L'avenir*** za 3 sep, 14.30 | do 6, vr 9 t/m ma 12 sep, 14.00 | do 8 t/m ma 12 sep, 20.00 | ***Bugs*** za 3 sep, 17.30 | ***Florence Foster Jenkins*** vr 2 sep, 21.00 | ***La grande bellezza*** zo 4 sep, 17.00 | ***Intouchables*** zo 4 sep, 10.30 | ***Jagten*** zo 4 sep, 13.30 | ***Julieta*** do 1 sep, 15.00 | ***Knielen op een bed violen*** za 3 sep, 14.00 | ***Philomena*** zo 4 sep, 11.00 | ***Still Alice*** za 3 sep, 16.30 | ***Volgspot The Movie*** zo 11 sep, 19.30 | Klassieker ***Chinatown*** za 3 sep, 17.00

Houten

Film Aan de Slinger
De Slinger 40 | 030-635 1024 | filmaandeslinger.nl | Aanvang: 20.30
Elle do 8 sep, 20.00

Disney recyclet

In sprookjes zijn dieren en mensen makkelijk weer tot leven te wekken. Of dat ook met films in de bioscoop kan, gaat **Disney** deze maand uitproberen. In de bioscopen van Pathé, CineMec, Foroxity en Movie Unlimited zijn de Disneyklassiekers *Frozen*, *The Lion King*, *Toy Story* en *Monster Inc* te zien. Voor sommigen betekent dat nostalgie, voor kleine kinderen en mensen die de laatste decennia op een andere planeet hebben geleefd een nieuwe ervaring. De films worden zowel in Engelstalige als Nederlandstalige versie vertoond. De oudste Disney is *The Lion King* (1994), waarbij hele volksstammen kinderen en stiekem ook volwassenen huilden om de dood van de leeuw Musafa en de vergeefse poging van Simba om hem tot leven te wekken. Een jaar later zorgde Pixar met *Toy Story* voor een animatierevolutie. Vergeleken met de inventieve, niet-sentimentele computerfilms van Pixar waren Disneyfilms plotseling kinderachtige moralistische lesjes. "If you can't beat them, buy them", dachten ze bij Disney, dat Pixar in 2006 voor 7,6 miljard dollar kocht. Ze kochten er creatief talent mee, maar ook de rechten op de Pixarcatalogus. Daardoor kan Disney naast *Toy Story* ook de Pixarfilm *Monsters, Inc.* (2001) laten zien. Het gegeven dat monsters misschien banger zijn voor kinderen dan kinderen voor monsters was weer zo'n typisch briljant Pixaridee. Dat Disney eeuwig Disney blijft en zweert bij klassieke sprookjes bewees het drie jaar geleden met *Frozen*, een op Hans Andersons Sneeuwkoningin geïnspireerd sprookje.

PATHE.NL
CINEMEC.NL
FOROXITY.NL
MOVIEUNLIMITEDBIOSCOPEN.NL

THE LION KING

Kampen

Filmhuis
Burgwal 84 | Reserveren via website | filmhuiskampen.nl | Aanvang: 20.30
Elle vr 23 en za 24 sep | ***Een man die Ove heet*** vr 16 en za 17 sep | ***El olivo*** vr 30 sep een za 1 okt

Leeuwarden

Slieker Film
Wilhelminaplein 92 | Reserveringen 058-205 0320 (tijdens kassa-uren) | sliekerfilm.nl | Raadpleeg de website voor het volledige programma

Lelystad

Filmtheater/Agora
Agorabaan 12 | 0320-239 239 | agora-lelystad.nl
De 100-jarige man die uit het raam klom en verdween zo 18 sep, 14.00 | ***Elle*** di 27 sep, 20.00 | ***Eye in the Sky*** di 6 sep, 20.00 | ***Michael Bublé: Tour Stop 148*** zo 25 sep, 20.00 | ***The Rolling Stones: Havana Moon*** vr 23 sep, 19.30 | ***Strike a Pose*** di 20 sep, 20.00 | ***The Wave*** di 13 sep, 20.00 | Ladies Night ***Bridget Jones's Baby*** wo 14 sep, 20.00

Leusden

De Filmtuin
De Smidse 1b | 033-495 3107 | detuininleusden.nl | Vertoning van sept t/m mei
45 Years ma 19 en di 20 sep, 20.00 | ***Publieke Werken*** zo 25 sep, 15.30

Lisse

Filmhuis/Cultureel Centrum 't Poelhuys
Vivaldistraat 4 | 0252-213 458 | filmhuis-lisse.nl | Aanvang: 20.00
El abrazo de la serpiente di 20 sep | ***The Idol*** di 13 sep | ***Krigen*** di 6 sep | ***Miss You Already*** di 30 aug | ***Race*** di 27 sep

Maastricht

Lumière
Bogaardenstraat 40b | 043-321 4080 | lumiere.nl
O.a. verwacht ***Ants on a shrimp*** vanaf do 1 sep | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***The Daughter*** vanaf do 1 sep

Middelburg

Cinema Middelburg
Achter de Houttuinen 30 | 0118-613 482 | cinemamiddelburg.nl
Absolutely Fabulous: The Movie do 22 en zo 25 sep, 15.30 | vr 23 sep, 21.30 | ***Café Society*** do 29 sep, 20.00 | ***Chinatown*** wo 21 sep, 20.00 | ***Heaven on Earth*** do 1, do 8, zo 11 en di 13 sep, 20.00 | za 3 sep, 18.30 | zo 4 sep, 15.30 | ***The Here After*** vr 16 sep, 19.00 | za 17 sep, 21.30 | zo 18 sep, 15.30 | ma 19 sep, 18.30 | ***Kiki, el amor se hace*** vr 9 en za 10 sep, 19.00 | wo 14 sep, 20.00 | ***Neon Bull*** vr 30 sep, 15.00 | ***The Neon Demon*** vr 2 en za 3 sep, 21.30 | zo 4 en di 6 sep, 20.00 | ***Les Ogres*** do 29 sep, 15.30 | vr 30 dep, 18.30 | ***El Olivo*** vr 23 sep, 15.00 | za 24 sep, 19.00 | ma 26 sep, 18.30 | ***La Pazza Gioia*** do 22, zo 25 en di 27 sep, 20.00 | vr 23 sep, 19.00 | za 24 sep, 21.30 | ***Les premiers les derniers*** do 15, zo 18 en di 20 sep, 20.00 | vr 16 sep, 21.30 | za 17 sep, 19.00 | ***The Red Turtle*** do 1 sep, 15.30 | vr 2 sep, 19.00 | za 3 sep, 15.30 | zo 4 serp, 13.30 | ma 5 sep, 18.30 | wo 7 sep, 14.00 en 20.00 | ***Samuel in the Clouds*** vr 9 en za 10 sep, 21.30 | ma 12 sep, 18.30 | Avond van de Franse Film ***Dégradé*** wo 28 sep, 20.00

De levensechtheid die de film uitstraalt, leidt tot sublieme beelden waarbij personage en kijker samensmelten. We leven het leven van de personages, een leven dat een onduidelijke afbakening kent, een leven dat nauwelijks na te vertellen is.

★★★★½
Omar Larabi over ***Neon Bull*** in de Filmkrant

Middelharnis

Fh Middelharnis (Het Diekhuus)
Beneden Zandpad 7 | 0187-482 400 | Aanvang: 20.00 | hetdiekhuus.nl
Knielen op een bed violen ma 5 en do 8 sep | ***The Lobster*** do 29 sep | ***Mia madre*** do 15 sep |
Neighbors wo 21 sep | ***Pawn Sacrifice*** wo 21 sep | ***Trainwreck*** wo 28 sep | ***Youth*** do 1 sep (ook lunchvoorstelling op ma 26 sep, 11.00)

Neerijnen

Stroomhuis Neerijnen
Van Pallandtweg 1 | 06-1347 3992 | stroomhuisneerijnen.nl | Aanvang: 19.30/20.00
Levende rivier do 29 sep, 20.00 (met inleiding om 19.30) | ***Norwegian Wood*** do 8 sep, 20.00 (met inleiding om 19.30)

Nieuwegein

FTN/Wolff Nieuwegein
Passage 102 | 030-604 5678 | filmtheaternieuwegein.tk | Aanvang: 20.15 | Raadpleeg de website voor de data
Verwacht ***Les chevaliers blancs*** | ***Elle*** | ***The Man Who Knew Infinity***

Nijmegen

Lux
Mariënburg 38-39 | 024-381 6859 | lux-nijmegen.nl
Premières ***24 Wochen*** vanaf do 29 sep | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Bacalaureat*** vanaf do 22 sep | ***Bodkin Ras*** vanaf do 8 sep | ***Captain Fantastic*** vanaf do 1 sep | ***The Daughter*** vanaf do 1 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | ***Lo and Behold*** vanaf do 15 sep | ***Mãe só há uma*** vanaf do 1 sep | ***Riphagen*** vanaf do 22 sep | Filmkring ***Captain Fantastic*** do 1 en di 6 sep, 12.00 (met inleiding) | ***Florence Foster Jenkins*** do 15 en di 20 sep, 12.00 | Filmontbijt Elke zo 9.30 ontbijt en 11.00 film | Sneak Preview Elke di, 21.30 | LuxDocs ***Ants on a Shrimp*** wo 7 sep, 19.30 (met nagesprek) | Happinez Cinema ***Fukushima, mon amour*** za 10 sep, 12.00 (met inleiding) | Roze Borrel ***You'll Never Be Alone*** zo 11 sep, 14.15 | IndoFilmCafé zo 11 sep, 19.30 | Filmcursus Cursus Première ma 12 sep en ma 26 sep, 19.30 (première, inleiding, nagesprek en filmanalyse) | Van Woord naar Beeld ***Julieta*** di 20 sep, 19.30 (met inleiding en nabespreking) | Filmdebat ***Lo and Behold*** do 15 sep (na afloop debat over de almacht van het internet) | FilmFlirt vr 23 sep, vanaf 17.30

Oirschot

Filmclub/Rabotheater De Enck
De Loop 67 | 0499-572 691 | deenck.nl
Birdman vr 23 sep

Oldenzaal

Filmhuis/Stadstheater De Bond
Molenstraat 25 | 0541-511 094 | filmhuisoldenzaal.nl

Cello en film

"Als God het orkest heeft bedacht, is de cello zijn grootste prestatie", zegt een personage in de roman Hotels of North America van Rick Moody, die we kennen van Ang Lee's verfilming van zijn roman *The Ice Storm*. Dat is goed gezien van het personage. Wie het niet gelooft, kan zich van 18 t/m 25 september laten overtuigen door het programma **Cello en Film** in EYE. Het door EYE en de Cello Biënnale georganiseerde programma bevat zwijgende films, die live worden begeleid door cellomuziek. Maar liefst acht cello's zullen bij Fritz Langs *Metropolis* klinken. Zij spelen een nieuwe score van Pieter Smithuijsen. De film is te zien in de originele versie, die sinds de vondst van een oude complete filmkopie in 2008 bestaat.
Een cello en een bandoneon zijn te horen bij de vertoning van de Deense zwijgende film *Hamlet* (Svend Gade, Heinz Schall, 1920), waarin Astrid Nielsen de titelrol speelt. Wie denkt dat het spelen met genderrollen iets van onze tijd is, weet na de film beter. Nielsen speelt Hamlet als een androgyne verschijning. Cellist Emile Visser en bandoneonspeler Martin de Ruiter spelen bij de film een nieuwe score van Annie Tangberg.
De Hongaarse cellist Örs Kőszeghy begeleidt zwijgende films uit het Bauhaus met modernistische composities van Paul Hindemith, Sándor Veress en Ernst Křenek.
Het Bauhaus (1919-1933) kennen we als de modernistische kunstschool in Weimar en Dessau, waarbij de meeste aandacht altijd uitgaat naar architectuur en schilderkunst. Maar in het Bauhaus waren ook filmers actief. De avantgarde zag in film een instrument voor sociale bewustwording en esthetische opvoeding. Zo klaagde fotograaf en filmer László Moholy-Nagy met *Grossstadtzigeuner* (1932) de ellendige leef- en woonomstandigheden van arme stadsbewoners aan. Walter Gropius zocht in *Wie wohnen wir gesund un wirtschaflich* (1928) de oplossing in functionalistische woningbouw. Naast deze sociaal geengageerde films vertoont het programma experimentele abstracte films van Hans Richter en Viking Eggeling.
Tenslotte speelt het Osiris Trio en Charlotte Riedijk het stuk Seven romances opus 127 van Sjostakovitsj, voorafgaand aan de vertoning van de documentaire *Typhoontschik*. Daarin portretteert Eline Flipse de in 1942 geboren Russische celliste Natalia Gutman, die het niet makkelijk had tijdens haar leven. Zo mocht ze negen jaar Rusland niet uit in de Sovjettijd.

EYEFILM.NL

HAMLET

Brooklyn di 20 en wo 21 sep, 20.00 | ***Elle*** di 6 en wo 7 sep, 20.00 | ***Les innocentes*** di 27 sep, 20.00

Oss

Cultuurpodium Groene Engel
Kruisstraat 15 | 0412-405 504 | groene-engel.nl
Café Society zo 25 t/m di 27 sep | ***Elle*** zo 4 t/m di 6 sep | ***The High Sun*** zo 11 t/m di 13 sep | ***Neon Bull*** zo 18 t/m di 20 sep | Buitenbios ***Er ist wieder da*** do 1 sep | ***La famille Bélier*** vr 9 sep | ***The Hundred-Foot Journey*** do 8 sep | ***Le tout nouveau testament*** vr 16 sep | ***St. Vincent*** do 15 sep

Oudenbosch

Filmtheater Fanfare
Utopiazaal (Markland College) | Pagnevaartweg 7 | 0165-314 503 | filmtheaterfanfare.nl | Aanvang: 20.15
The Danish Girl vr 2 sep, 20.45 | ***Dukhtar*** do 8 sep, 20.15 | ***The Jungle Book*** za 3 sep, 20.45 | ***Een man die Ove heet*** do 15 sep, 20.15 | ***The Man Who Knew Infinity*** do 22 sep, 20.15 | ***Race*** do 29 sep, 20.15 | ***The Red Turtle*** do 1 sep, 20.15

Purmerend

Filmhuis Purmerend
Kerkstraat 11 | 0299-416 506 (reserveringen via internet) | filmhuispurmerend.nl
Brooklyn di 20 sep, 14.30 en 20.30 | ***El Clan*** vr 9 sep, 20.30 | ***Elle*** za 10 en di 13 sep, 20.30 | ***Eye in the Sky*** vr 23 sep, 20.30 | ***Kollektivet*** za 24 en di 27 sep, 20.30 | ***Love and Friendship*** vr 30 sep, 20.30 | ***Truman*** vr 2 sep, 20.30 | di 6 sep, 14.30 en 20.30 | ***Zootropolis*** zo 11 sep, 20.30

Roermond

ECI Cultuurfabriek
ECI 13 | 0475-317 171 | eciculturfabriek.nl
Absolutely Fabulous The Movie vanaf do 22 sep | ***Compostella*** do 15 t/m zo 18 en wo 21 sep | ***A Heavy Heart*** vanaf do 29 sep | ***Liza the Fox Fairy*** za 17, ma 19 en wo 21 sep | ***Neon Bull*** vanaf do 22 sep | ***Les Ogres*** vr 16, ma 19 en di 20 sep | ***El olivo*** vanaf do 22 sep | ***Remember*** vanaf do 15 sep | Alzheimerdag ***Remember*** wo 21 sep | Benefietavond ALS ***A Heavy Heart*** do 29 sep

Rotterdam

Lantaren Venster
Otto Reuchlinweg 996 (Gebouw New Orleans, Wilhelmina Pier) | 010-277 2277 | lantarenvenster.nl
Premières ***24 Wochen*** vanaf do 29 sep | ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep | ***L'avenir*** vanaf do 9 sep | ***The Daughter*** vanaf do 1 sep | ***Desde Allá (From Afar)*** vanaf do 15 sep | ***Florence Foster Jenkins*** vanaf do 22 sep | ***Light Years*** vanaf do 22 sep | ***Mãe só há uma*** vanaf do 1 sep | ***Ma Ma*** vanaf do 15 sep | ***La tierra y la sombre*** vanaf do 29 sep | ***Weiner*** vanaf do 29 sep | Sneakpreview elke ma een verrassende voorpremière, 21.30 | Film&ontbijt ***Florence Foster Jenkins*** (voorpremière) zo 4 sep, 11.30 (ontbijt om 10.00) | Cursus Filmgeschiedenis ma 5, 12, 19 en op 26 sep, 19.30 | GayFilmNight ***You'll Never Be Alone*** di 6 sep, 21.30 | Rotterdam Philharmonic Gergiev Festival ***Alexander Nevsky*** di 6 sep, 19.00 | ***Ivan de Verschrikkelijke*** wo 7 sep, 19.00 | Happinez Cinema ***Fukushima, mon amour*** za 10 sep, 12.00 | Rotterdams Open Doek di 13 sep, 19.45 | Cracking the Frame ***I Don't Belong Anywhere: The Cinema Of Chantal Akerman*** wo 21 sep, 19.30 | Geen Daden Maar Woorden Festival zo 25 sep (titel n.n.b.) | Klassieker ***Chinatown*** vanaf do 15 sep

Schagen

Fth De Luxe/Scagon Theater
Torenstraat 1B (Cultuurhuis M18) | 0224-213 162 | filmtheaterdeluxe.nl
El abrazo de la serpiente do 29 en vr 30 sep, 20.00 | ***Elle*** do 8 en vr 9 sep, 20.00 | ***The High Sun*** vr 16 sep, 20.00 | ***The Land of the Enlightened*** do 15 sep, 20.00 | ***Men & Chicken*** do 1 en vr 2 sep, 20.00 | ***Truman*** do 22 en vr 23 sep, 20.00

Schiedam

Wenneker Cinema
Vijgensteeg 2 | 010-473 3000 | wennekercinema.nl | Raadpleeg de website voor het programma

Schijndel

Filmclub Schijndel/City Theater
Hoofdstraat 145 | 073-547 4837 | schijndelfilm.nl | Aanvang: 20.30
Melody di 6 sep, 20.30
Het Gasthuis
Lidwinahof 70
Themafilm: Transgender di 13 sep, 20.00

Soest

Filmhuis Artishock
Steenhoffstraat 46a | 06-4387 0112 | artishock-soest.nl | Raadpleeg de website voor het programma

Stadskanaal

Filmliga Stadskanaal
Menistenplein 9 | 0599-610 777 | smoky.nl | Aanvang: 20.15
A Bigger Splash di 6 sep | ***De Hellevaart*** di 27 sep | ***Kollektivet*** di 20 sep | ***Room*** di 13 sep

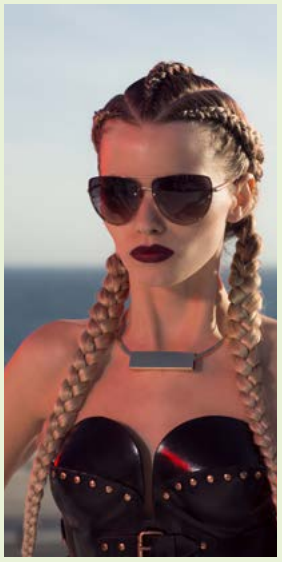

The Neon Demon **is waarschijnlijk de meest gestileerde en extravagante film die we dit jaar in de bioscoop zullen zien. Een perverse parade van poses en schoonheid met Narcissus als de enige ware god.**

★★★★½
Ronald Rovers in de Filmkrant

Tiel

Filmtheater Agnietenhof
St. Agnietenstraat 2 | 0344-673 500 | agnietenhof.nl | Raadpleeg de website voor het programma

Tilburg

Cinecitta
Willem II straat 29 | 085-902 2996 | cinecitta.nl | Raadpleeg de website voor exacte tijden en data
Verwacht ***Ants on a Shrimp*** | ***L'Avenir*** | ***The Daughter*** | ***Julieta*** | ***La Pazza Gioia*** | Stomme Film & Live Muziek za 27 aug en vr 9 sep (en met inleiding)

Uden

Filmhuis De Pul
Kapelstraat 13 | 0413-265 091 | filmpul.com
Elle do 1 sep, 20.00 | ***The Idol*** do 22 sep, 20.00 | ***Ma Loute*** do 29 sep, 20.00 | ***Een man die Ove heet*** do 8 sep, 20.00 | ***Of ik gek ben*** do 15 sep, 20.00 | Drive-in Cinema za 10 sep, 21.00 | Openluchtfilm ***Into the Wild*** za 17 sep, 21.00

Utrecht

't Hoogt
Hoogt 4 | 030-232 8388 | hoogt.nl
Verwachte premières ***Ants on a Shrimp*** vanaf do 1 sep (di 6 sep met Q&A) | ***L'avenir*** vanaf do 8 sep | ***Bacalaureat*** vanaf do 22 sep | ***Bodkin Ras*** vanaf do 8 sep | ***Desde allá*** vanaf do 15 sep | ***Light Years*** vanaf do 22 sep | ***Lo and Behold*** vanaf do 15 sep | ***Mãe só há uma*** vanaf do 1 sep | ***La tierra y la sombra*** vanaf do 29 sep | ***Weiner*** vanaf do 29 sep | Roze Maandag ***You'll Never Be Alone*** ma 19 sep, 19.15
Louis Hartlooper Complex
Tolsteegbrug 1 | 030-232 0452 | hartlooper.nl | Raadpleeg de website voor het wekelijkse programma
Springhaver 1 en 2
Springweg 50 | 030-231 3789 | Raadpleeg de wekelijkse filmladder en Uitloper

Veendam

Filmhuis vanBeresteyn
Museumplein 5a | 0598-317 730 | vanberesteyn.nl
Finding Dory zo 25 sep, 14.00 | ***Love & Friendship*** ma 26 sep, 20.00 | ***Een man die Ove heet*** ma 12 en di 13 sep, 20.00 | ***Truman*** ma 19 sep, 20.00

Film by the Sea

Het Zeeuwse nazomerfilmfestival **Film by the Sea** beleeft van 9 t/m 18 september zijn achttiende editie. Net als het International Filmfestival Rotterdam eerder dit jaar vindt het festival het tijd om het woud van films – meer dan honderd - overzichtelijker te presenteren. Het belangrijkste onderdeel is nog steeds het competitieprogramma met literatuurverfilmingen, dat dit jaar dertien films telt. Te zien zijn onder andere *Alone in Berlin* (Vincent Perez, 2016), waarin een Berlijns echtpaar na het sneuvelen van hun zoon in de oorlog de strijd met de nazi's aangaat; Marco Bellocchio's *Fai bei sogni* (met Emmanuelle Devos en Bérénice Bejo), over een man die worstelt met het verlies van zijn vroeg gestorven moeder; en Nicole Garcia's *Mal de pierres*, waarin Marion Cotillard in het naoorlogse Frankrijk een vrouw speelt op zoek naar passie in haar leven. Een jury onder leiding van Adriaan van Dis beoordeelt de literatuurverfilmingen. Naast de competitie zijn er zes nieuwe programma's, met op zee en scheepvaart geïnspireerde titels. Horizon bevat eerste of tweede films van nieuwe talentvolle filmmakers. In Ligthhouse draait het om films met maatschappelijke urgentie. High Waves vertoont spraakmakende films van andere filmfestivals. Captains bevat films van grootmeesters. In Compass zijn films ondergebracht die een richting in de wereld aangeven. Sirens, tenslotte, is samengesteld uit films waarin muziek een belangrijke rol speelt. Naast deze programma's is er Zeeuws Licht, dat Zeeuwse films bevat, en een educatieprogramma. Geen festival zonder themaprogramma: Wild Ducks bevat films over familiegeheimen, zoals de moderne klassieker *Festen* (Thomas Vinterberg) en het recente *Le fils de Jean* (Philippe Lloiret), over een man die na de dood van zijn vader, die hij niet kende, geconfronteerd wordt met een familiegeheim. Henrik Ibsen, de toneelschrijver die in zijn stukken nooit vies was van een geheim meer of minder en aan wiens toneelstuk De wilde eend de programmatitel is ontleend, zal boven tevreden toekijken.

FILMBYTHESEA.NL

FAI BEI SOGNI

Veenendaal

Filmhuis Veenendaal
Kees Stipplein 72 (Spectrum) | Alleen info 06-5388 3412 | filmhuisveenendaal.nl | Aanvang: 20.00
O.a. verwacht ***Een man die Ove heet*** za 27 aug, 20.00 | zo 4 sep, 14.30

Venlo

Filmtheater De Nieuwe Scene
Nieuwstraat 13 | 077-351 8183 | nieuwescene.nl
Heaven on Earth in de weken van do 15 t/m wo 28 sep | ***A Heavy Heart*** in de weken van do 15 t/m wo 28 sep | ***High-Rise*** in de weken van do 15 t/m wo 28 sep | ***The Idol*** in de weken van do 1 t/m wo 14 sep | ***Les Ogres*** in de weken van do 1 t/m wo 14 sep | ***Quand on a 17 ans*** in de weken van do 1 t/m wo 14 sep | Spotfilmcyclus: Zweet! ***De weg naar London*** in de week van do 1 t/m wo 7 sep

Vlaardingen

Filmtheater Het Zeepaard
Veerplein 134e (JT Bioscoop, kleine zaal) | info@hetzeepaard.nl | hetzeepaard.nl (info & reserveren) | Raadpleeg de website voor het programma

Vlissingen

Cine City
Spuikomweg 1 | Zie de bioscoopladder en de agenda in de dagbladen

Wageningen

Filmhuis Movie W
Generaal Foulkesweg 42a ('t Venster) | moview.nl
The Idol zo 4, 16.00 | di 6, vr 9, zo 11 en wo 14 sep, 20.30 | ***Liza, The Fox-Fairy*** do 1, za 3 en do 8 sep, 20.30 | zo 11 sep, 16.00 | ***Maggie's Plan*** zo 4, ma 5, wo 7, za 10 en di 13 sep, 20.30

Weesp

Theater City Of Wesopa
Herengracht 23 | 0294-458 093 | wesopa.nl | Aanvang: 20.00
The High Sun do 15 sep, 20.00 | ***Parched*** do 22 sep, 20.00 | ***Race*** do 8 sep, 20.00 | ***The Red Turtle*** do 1 sep, 20.00

Winterswijk

Filmhuis/Servicetheater Skopein
Meddosestr 4-8 | 054-352 1515 | filmhuiswinterswijk.nl | Aanvang: 21.00
Demolition di 13 sep, 18.30 en 21.00 | ***Eye in the Sky*** di 27 sep, 18.30 en 21.00 | ***Krigen*** di 6 sep, 18.30 en 21.00 | ***The Lady in the Van*** di 30 aug, 18.30 en 21.00 | ***Truman*** di 20 sep, 18.30 en 21.00

Woerden

AnnexCinema
Rosmolenlaan 1 | 0348-436 510 | annexcinema.nl
Verwacht ***Adios Amigos*** vanaf do 8 sep | ***Bridget Jones's Baby*** vanaf do 15 sep | ***Storks*** wo 28 sep | Ladies Night ***Bridget Jones's Baby*** wo 14 sep | Live Opera ***Norma*** ma 26 sep

Zaandam

Filmtheater De Fabriek
Jan Sijbrandsteeg 12 | 075-631 1993 | Reserveren via belbios | de-fabriek.nl | Raadpleeg de website voor het programma

Zaltbommel

Filmtheater Cinemaarten
In Theater de Poorterij Nieuwstraat 2 | Reserveren via e-mail cinemaarten@planet.nl | Aanvang: 20.15
Elle di 6 sep | ***The Idol*** di 13 sep | ***Love & Friendship*** di 20 sep

Zevenaar

Filmhuis Zevenaar
Wittenburgstr 14 | 0316-331 527 | Reserveringen 0316-344 250 (na 19.15) | filmhuiszevenaar.nl
Compostella zo 11 sep, 14.30 | di 13 sep, 10.30 | wo 14 sep, 20.15 | ***Maggie's Plan*** do 1, ma 5 en wo 7 sep, 14.30 | vr 2, zo 4 en di 6 sep, 20.15 | di 6 sep, 10.30 | ***Ma Loute*** do 8, za 10 en di 13 sep, 20.15 | ma 12 sep, 14.30 | ***Me Before You*** vr 9, di 13, wo 14 en ma 19 sep, 14.30 | vr 9, zo 11, ma 12, do 15 en wo 21 sep, 20.15 | ***Les Ogres*** za 17 en ma 19 sep, 20.15 | di 20 sep, 14.30 | ***Race*** do 15 sep, 14.30 | vr 16, zo 18 en di 20 sep, 20.15 | di 20 sep, 10.30 | ***The Red Turtle*** ma 5 en wo 7 sep, 20.15 | vr 2, zo 4 en di 6 sep, 14.30 | SevenArt Festival Buitenfilm do 1 sep, 21.15 | Exibition On Screen ***Painting the Modern Garden*** zo 18 sep, 11.00

Zierikzee

Filmtheater Zierikzee
Korte Nobelstraat 37-39 | 0111-411 223 | fizi.nl | Raadpleeg de website voor het programma

Zoetermeer

Filmhuis Cameo
Theaterplein 10 | filmhuiscameo.nl
A Bigger Splash di 23 aug, 20.00 | ***Eye in the Sky*** di 30 aug, 20.00 | ***The High Sun*** di 13 sep, 20.00 | ***The Idol*** di 27 sep, 20.00 | ***The King's Gardens*** di 6 sep, 15.00 | ***Love and Friendship*** di 20 sep, 20.00 | ***Les Ogres*** di 6 sep, 20.00

Zutphen

Filmtheater Luxor
Houtmarkt 64 | 0575-513 750 | luxorzutphen.nl
The Band's Visit di 20 sep, 20.00 | ***Het gangstermeisje*** zo 18 sep, 20.00 | ***Heaven on Earth*** do 22 sep, 14.30 en 20.00 | vr 23 sep, 17.00 | za 24 sep, 21.00 | zo 25 en wo 28 sep, 20.00 | di 27 sep, 14.30 | ***High Rise*** vr 23 sep, 20.30 | ma 26 sep, 20.00 | ***A Long and Happy Live*** vr 16 sep, 20.30 | ma 19 sep, 20.00 | ***Maggie's Plan*** di 13 sep, 20.00 | ***The Man Who Knew Infinity*** di 13 sep, 14.30 | wo 14 sep, 20.30 | ***Midnight Special*** za 24 sep, 18.30 | di 27 sep, 20.00 | ***Liza, the Fox-Fairy*** do 29 sep, 14.30 en 20.00 | vr 30 sep, 17.00 | ***Parched*** do 15 sep, 14.30 en 20.00 | vr 16 sep, 17.00 | di 20 sep, 14.30 | ***Les premiers les derniers*** vr 30 sep, 20.30

Zwolle

Filmtheater Fraterhuis
Blijmarkt 25 | Reserveren via website | filmtheaterfraterhuis.nl
O.a. verwacht ***L'avenir*** | ***Bacalaureat*** | ***Captain Fantastic*** | ***The Daughter*** | ***Florence Foster Jenkins*** | ***Ma Ma*** | O.a nog te zien ***Chronic*** vr 26 en za 27 aug, 19.15 | zo 28 aug, 12.00 | ***Neon Bull*** vr 26 au, 16.00 | zo 28 aug, 16.30 | di 30 aug, 14.00

Het knappe van *The Red Turtle* – en dit is over het algemeen het talent van Dudok de Wit – is dat de film helemaal niet 'moeilijk' of 'vaag' is, terwijl hij abstracte concepten als gevoel, spiritualiteit en verlichting behandelt.

★★★★½
Hugo Emmerzaal in de Filmkrant

Jeugdfilm

Overzicht van vertoningen van kinder- en jeugdfilms in de Nederlandse filmtheaters en filmhuizen. Adressen van de betreffende theaters zijn te vinden in het eerste deel van deze agendarubriek.

Amersfoort

Filmtheater De Lieve Vrouw
De GVR 6+ za 3 sep, 14.15 |

Amsterdam

Eye Filmmuseum
Cinemini voor de allerkleinsten ***Doen en laten*** zo 11 en zo 18 sep | ***Heksendrank en drakenvuur*** zo 25 sep | Nog te zien ***Casper en Emma op safari*** 4+ (o.v.b.) | ***De GVR*** 6+ | ***Meester Kikker*** 6+

Apeldoorn

Filmtheater/Podium Gigant
Shaun het schaap 4+ nog t/m wo 31 aug

Arnhem

Focus Filmtheater
Nog te zien t/m zo 4 sep ***Casper en Emma op Safari*** 4+ | ***Minuscule en de mierenvallei*** 4+ | Roald Dahl Festival (za 10 sep t/m zo 9 okt) met ***Fantastic Mr. Fox*** 8+ | ***De GVR*** 6+ | ***James en de reuzenperzik*** 8+ | ***Matilda*** 8+

Andere Roald Dahl

"Er is een trek in het joodse karakter dat vijandigheid uitlokt, misschien komt het door een soort gebrek aan genereusheid tegenover niet-joden. Ik bedoel, er is altijd een reden waarom een anti-iets zich ergens opkropt: zelfs een smeerlap als Hitler richtte zich niet zonder reden tegen hen." Citaat van een onverbeterlijke neonazi? Dat zou je denken, maar het zijn de woorden van de in 1990 overleden Roald Dahl. Pijnlijk, deze kloof tussen Dahl de geweldige kinderboekenschrijver en de onvervalste antisemiet. Moeten we er iets mee? Het cultureel correcte antwoord dat we oeuvre en maker los van elkaar moeten zien, is te makkelijk. Als Hitler kinderverhaaltjes had geschreven, zouden we die dan voorlezen aan onze kinderen? De makkelijkste houding is onwetendheid suggereren. Zoals Steven Spielberg deed op de persconferentie in Cannes over zijn verfilming van 'De grote vriendelijke reus': "Ik kende Roald Dahls persoonlijke geschiedenissen niet." Genoeg stof om over na te denken op het **Roald Dahl Festival** in het Focus Filmtheater in Arnhem. Tussen 10 september en 9 oktober vertoont het filmtheater wekelijks één Dahlverfilming: *Matilda* (Danny DeVito, 1996), *Fantastic Mr. Fox* (Wes Anderson, 2009), *James en de reuzenperzik* (Henry Selick, 1996) en *De GVR* (Steven Spielberg, 2016). Leuke boekverfilmingen, nare man.

FOCUSARNHEM.NL

Bergen

Fth CineBergen/Zwarte Schuur
De GVR (3D) 6+ za 10 sep, 16.30 | zo 11 sep, 15.30 | ***Huisdiergeheimen (3D)*** 6+ zo 25 sep, 15.30 | ***Ice Age: Collision Course*** 6+ zo 4 sep, 15.30 | ***Meester Kikker*** 6+ zo 18 sep, 15.30 | wo 21 sep, 14.30

Bussum

Filmhuis Bussum
Angry Birds: De Film 3D (NL) 6+ wo 24 aug, 14.30 | vr 26 aug, 15.30 | za 27 en zo 28 aug, 13.00 | ***Casper en Emma op safari*** 4+ za 27 en zo 28 aug, 13.30 | wo 31 aug, 14.30

Den Bosch

Verkadefabriek
Peuterpret ***Peppa Big*** 2+ zo 11 sep, 11.00

Deventer

Filmhuis De Keizer
Nog te zien ***Casper en Emma op Safari*** 4+

Heemskerk

Fh Heemskerk/Gebouw de Cirkel
The Jungle Book 12+ zo 18 sep, 14.00 |

Hoorn

Cinema Oostereiland
Casper en Emma op safari 4+ wo 7 sep, 15.00 | za 10 sep, 13.30 | ***Finding Dory*** 6+ zo 11 sep, 13.30 | ***De GVR*** 6+ za 3 sep, 13.30

Lelystad

Filmtheater/Agora
Angry Birds 6+ zo 18 sep, 15.30

Middelburg

Cinema Middelburg
Meester Kikker 6+ zo 18 en zo 25 sep, 13.30 | wo 21 en wo 28 sep, 14.00

Rotterdam

Lantaren Venster
Casper en Emma op safari 4+ elke za, zo en wo | ***Finding Dory*** (NL) 6+ elke za, zo en wo | ***Meester Kikker*** 6+ elke za, zo en wo

Veendam

Filmhuis vanBeresteyn
Finding Dory 6+ zo 25 sep, 14.00

Zevenaar

Filmhuis Zevenaar
Casper & Emma op safari 4+ vr 16, zo 18 en wo 21 sep, 14.30

Zutphen

Filmtheater Luxor
Brammetje Baas 6+ wo 14 sep, 15.00 | ***Morrison krijgt een zusje*** 6+ wo 28 sep, 15.00 | ***Paddington*** 6+ wo 21 sep, 15.00

Almodóvar legt laag voor laag het verhaal bloot en lijkt dicht bij de kern van het probleem te komen. Maar net als we daar lijken te geraken trekt ook hij zich terug. Hij laat ons net als Antía en Julieta achter met vragen en onzekerheden.

★★★½☆

Hugo Emmerzael over ***Julieta*** in de Filmkrant

Lezersacties september

El abrazo de la serpiente

Het Amazonegebied, begin 20ste eeuw. Nieuwe gebieden worden in kaart gebracht en lokale volkeren worden onderdrukt. Hier vindt een bijzondere ontmoeting plaats tussen twee ontdekkingsreizigers en de sjamaan Karamakate, die samen beginnen aan een levensgevaarlijke tocht door de jungle. "Een tocht die uitmondt in magisch-realistische momenten", schreef Omar Larabi in *de Filmkrant*. *Contact Film stelt vijf dvd's van* El Abrazo de la Serpiente *beschikbaar voor lezers van de Filmkrant.*

Strike a Pose

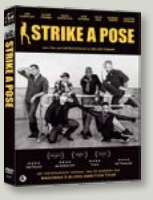

In 1990 worden zeven jonge dansers – zes homo's, één hetero - door Madonna gecast voor haar spraakmakende *Blond Ambition* Tour. Hun reis wordt vastgelegd in een van de meest succesvolle documentaires ooit: *Truth or Dare - In Bed with Madonna* (1991). Madonna's trotse dansers groeien uit tot iconen van seksuele vrijheid. Wild, onbezonnen en amper twintig, laten ze de wereld zien wat het betekent om jezelf te durven zijn. 25 jaar later onthullen de dansers in deze aangrijpende documentaire van Ester Gould en Reijer Zwaan de werkelijkheid over hun levens tijdens en na de tour. *Cinemien stelt vijf dvd's van* Strike a Pose *beschikbaar voor lezers van de Filmkrant.*

Tomorrow

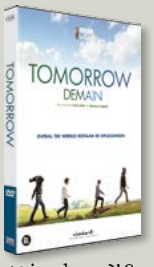

Actrice Mélanie Laurent (o.a. bekend van *Inglourious Basterds* en *Beginners*) vroeg zich na de geboorte van haar eerste kind af: 'in wat voor wereld zullen onze kinderen over 40 jaar leven?' Samen met Cyril Dion ging zij op onderzoek uit. "Als je met je boodschappenkarretje door de winkel rijdt, ben je niet alleen in je basisbehoeftes aan het voorzien, maar navigeer je ook kriskras langs de wereldproblemen", schreef Mariska Graveland in *de Filmkrant*. *Tomorrow* won een César voor Beste Documentaire en werd genomineerd voor een Prix Lumière in dezelfde categorie. *Twin Pics stelt vijf dvd's van* Tomorrow *beschikbaar voor lezers van de Filmkrant.*

BUT Film Festival

Even geen zin in verantwoorde arthousefilms of mainstream formulewerk? Bezoek dan het *B Movie, Underground & Trash Film Festival* (kortweg BUTFF). Van 31 augustus tot en met 4 september kan de avontuurlijk ingestelde cinefiel zich in Breda onderdompelen in een grensverleggend filmprogramma, waarin uiterste grenzen verkend en overschreden worden. Even geen zin in film? Geen probleem. Op het binnenplein van de Nieuwe Veste kan onder het genot van een zelf gebrouwen BUTFF-biertje genoten worden van een muzikaal en literair nevenprogramma. Ga naarbutff.nl voor meer info en het complete programma. *Het BUTFF stelt vijf keer twee vrijkaarten voor een voorstelling naar keuze beschikbaar voor lezers van de Filmkrant. Voor deze actie geldt: s.v.p. aangeven naar welke film je wilt en wie het eerst komt die het eerst maalt.*

Interesse?

Stuur een email met naam en adres naar *info@filmkrant.nl* en geef daarin aan voor welke actie u belangstelling hebt. N.B. Slechts één actie per inzender en wie het eerst komt, die het eerst maalt. Deze actie loopt tot 15 september. Winnaars ontvangen bericht en over de uitslag kan niet gecorrespondeerd worden.

FILMSTERREN

	Jos van der Burg, Het Parool	Gerhard Busch, Cinema.nl/VPRO	Belinda van de Graaf, Trouw	Gawie Keyser, De Groene Amsterdammer	Dana Linssen, NRC Handelsblad	Ronald Rovers, De Filmkrant/Trouw	Floortje Smit, de Volkskrant	André Waardenburg, NRC Handelsblad	Marco Weijers, De Telegraaf	Ab Zagt, Algemeen Dagblad	Coen van Zwol, NRC Handelsblad
Absolutely Fabulous: The Movie	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	★★★☆☆	★★☆☆☆
The BFG/GVR	☆☆☆☆☆	★★★½☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★½☆	★★★★☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	★★★☆☆	★★★☆☆
Café Society	★★★☆☆	★★★½☆	★★★½☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	★★★★☆	★★★★☆	★★★☆☆	★★★★☆	★★★★☆
Chronic	★★★★☆	★★★½☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	★★★★☆
Les chevaliers blancs	★★★½☆	☆☆☆☆☆	★★★½☆	★★☆☆☆	★★½☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆
Dukhtar	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	★★★☆☆	★★☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★½☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
The Family Fang	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
The Here After	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆
Jason Bourne	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	★★½☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★★★	★★★★☆	☆☆☆☆☆
Julieta	★★★★☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★½☆	★★★☆☆	★★★½☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★☆☆☆	★★★☆☆
Māe só ha ma	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Manglehorn	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★½☆
Meester Kikker	★★★★☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	★★½☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Neon Bull	☆☆☆☆☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★½☆	★★★★☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
The Neon Demon	☆☆☆☆☆	★★★★☆	★★☆☆☆	★★★★☆	★★★★½	★★★★☆	☆☆☆☆☆	★★☆☆☆	★★★☆☆	★★☆☆☆	★★☆☆☆
Out of Love	★★★½☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
El olivo	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	★★★½☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
La pazza gioia	★★★½☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	★★★☆☆
Les premiers les derniers	★★★★☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	★★★½☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆
Samuel in the Clouds	★★★★☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★½☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Star Trek Beyond	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★★☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	★★☆☆☆	★★★☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆
The Secret Life of Pets	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★☆☆
The Shallows	☆☆☆☆☆	★★★☆☆	★★★☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	★★★½☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆

★★★★★ is zeer goed | ★★★★☆ is goed | ★★★☆☆ is redelijk | ★★☆☆☆ is matig | ★☆☆☆☆ is slecht | ☆☆☆☆☆ is zeer slecht | ☆☆☆☆☆ is niet gezien

Boeken

Boeken kort

Sergei M. Eisenstein NOTES FOR A GENERAL HISTORY OF CINEMA | NAUM KLEIMAN EN ANTONIO SOMAINI | 2016, AMSTERDAM UNIVERSITY PRESS | € 32,50

Voor veel filmhistorici staat vast: de moderne cinema begon met Eisenstein. Terwijl velen waarschijnlijk ooit films als *Pantserkruiser Potemkin* of *Ivan de verschrikkelijke* hebben gezien, kent waarschijnlijk slechts een kleine groep zijn geschreven werk. Een deel was jarenlang onbereikbaar voor het publiek of alleen te verkrijgen in het Russisch. Dit boek wil daar verandering in brengen door Eisensteins 'notities voor een algemene geschiedenis van de cinema', inclusief tekeningen, schetsen en krabbels, te ontsluiten. Dit vormt de eerste helft van het boek, waarin Eisenstein uit de doeken doet hoe hij de cinema ziet: als een constant veranderend medium met een enorm rijke traditie. Een traditie die volgens Eisenstein banden heeft met diorama's, wassenbeeldenmusea, dionysische mysteries en dodenmaskers. We komen Eisenstein tegen als een zoeker en dromer, die uit de wereldgeschiedenis verhalen en beelden graaft om ze op een verrassende wijze samen te brengen. De tweede helft van het boek bestaat uit een verzameling essays van internationale Eisenstein-kenners, die zijn notities van context en interpretatie voorzien.

Dialogue THE ART OF VERBAL ACTION FOR THE PAGE, STAGE AND SCREEN | ROBERT MCKEE | 2016, TWELVE | € 36,95

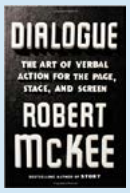

Robert McKee schreef met het boek *Story* uit 1999 een standaardwerk waar een hele generatie scenarioschrijvers, uit met name de Hollywoodtraditie, zich aan gespiegeld heeft. McKee's tweede boek richt zich op dialogen, een onderdeel van verhalen waarin personages het meest tot leven kunnen komen. McKee beargumenteert dat in een dialoog drie vormen van communicatie een rol spelen: het gezegde (de woorden die geuit worden), het ongezegde (de gedachten en gevoelens van de personages) en het onzegbare (de onbewuste drijfveren van een personage). In een goede dialoog zitten daarom meerdere impliciete dialogen verwerkt. Juist in de stilte, het indirecte en het tegengestelde houden zich vaak de betekenissen verborgen die toeschouwers en lezers het sterkste raken. Het zijn de momenten waarop de toeschouwer zijn eigen verlangens en gedachtes als het ware hoort resoneren, doordat hij of zij ze zelf moet invullen. Door middel van geslaagde voorbeelden probeert McKee meer schrijvers hiervoor het juiste gereedschap aan te bieden.

SAMENSTELLING JORIK GALAMA, INTERNATIONAL THEATRE & FILM BOOKS, LEIDSEPLEIN 26, 1017 PT AMSTERDAM, T 020 622 6489, THEATREANDFILMBOOKS.COM

Pasolini

EPISCHE VITALITEIT

BERTOLUCCI, GODARD EN PASOLINI TIJDENS EEN BESPREKING VOOR *AMORE ET RABBIA* (1969)

In een nieuw verschenen verzameling van Pasolini's gedichten en andere teksten vindt ook de filmliefhebber allerlei aanknopingspunten om het werk van de Italiaanse cineast te begrijpen.

DOOR DANA LINSSEN

Hij noemde zichzelf het liefste gewoon 'schrijver' vertelt Piet Joostens in zijn voorwoord bij de net verschenen bundel met vertaalde teksten, gedichten en interviews van Pier Paolo Pasolini, voor ons toch vooral filmmaker. Bekend van films die schaamteloos poëtisch en bitter politiek waren, taboes slechtten op een manier die duidelijk maakte dat niet het taboe maar de beledigde burgers en geestelijken het probleem waren; van *Mamma Roma* (1962), *Theorema* (1968), van zijn sprankelende trilogie van het leven (1971-1974) tot het postuum verschenen grimmige *Salò* (1975), wat het begin van een trilogie van de dood moest worden. De aandacht voor Pasolini gaat nooit helemaal verloren, maar kreeg vorig jaar rond deze tijd een nieuwe impuls door de Nederlandse release van Abel Ferrara's *Pasolini* (2014), een even grillige als geniale film. Hij speelt zich af op de laatste dag van het leven van de in 1975 vermoorde cineast, een mentaal verdwaallandschap van gestolde tijd, herinnering en visioenen van zijn nooit gerealiseerde *Porno-Teo-Kolossal*, de film die *Salò* in Italië-kritiek en seksueel exuberante deviatie moest overtreffen. Het is jammer dat er in Nederland bijna geen dvd's meer worden uitgebracht, want anders hadden boek en film een ideale double bill kunnen zijn. Het laatste interview met Pasolini, dat ook in *Vaarwel en de beste wensen, Pasolini. Poëzie & polemieken* is opgenomen, speelt in die film immers een cruciale, structurerende rol.

Voor filmliefhebbers is de nieuwe verzameling vooral interessant om er de kleine verwijzingen naar Pasolini's films in te ontdekken. Hoe helpen zijn woorden, zijn ongetemde poëzie, vaak in flow en dialect geschreven, zijn beelden te begrijpen? Bestaat er eigenlijk een collectie van Pasolini's filmstukken?

Jean-Paul Belmondo

Het prozagedicht "Wanhopige vitaliteit" (1964) leest als een abstract filmscenario: "Als in een film van Godard: alleen / in een auto op de snelweg". Ik zie meteen Jean-Paul Belmondo voor me in *A bout de souffle* (1960): "de herontdekking / van de romantiek in het hart / van het neokapitalistische cynisme, en wreedheid - / aan het stuur / op de snelweg". Pasolini plaatst de levensenergie van Godards debuut tegenover het noodlot en de dood, die niet alleen aan het einde van die film loeren, maar ook in zijn eigen werk altijd die jeugdige dynamiek ondermijnen.

In een interview dat Pasolini in 1965 aan Film Comment gaf, en dat door het Vlaamse webmagazine Sabzian in het Nederlands is vertaald, vertelt hij over het belang van poëzie, of een poëtisch bewustzijn als het over film gaat. Net als in de literatuur heb je in de cinema ook proza en poëzie, legt hij uit, hoewel de literaire basisstructuren hetzelfde zijn. Datzelfde geldt voor films. Een gewone western en een film van Godard, hebben in principe dezelfde structuur, maar de een is prozaïsch en de ander poëtisch: "Bijvoorbeeld, het gebrek aan een verhaal is eenvoudigweg het overwicht van de poëtische taal op de prozaïsche taal. Het is niet waar dat er geen verhaal is; er is een verhaal, maar in de plaats van het integraal te filmen, wordt het elliptisch verteld, met spatten van verbeelding, fantasie, allusie. Het wordt op een verwrongen manier verteld – maar er is een verhaal. In essentie is het onderscheid te maken tussen een cinema van proza en een cinema van poëzie. Een cinema van poëzie is echter niet noodzakelijk poëtisch."

In 1969 zouden ze elkaar in Italië ontmoeten, ter gelegenheid van de omnibusfilm *Amore e rabbia*. Maar ondanks hun wederzijdse respect, liepen hun temperamenten te zeer uiteen om vrienden te zijn en zou het tot *Histoire(s) du cinéma* duren voordat JLG uiteindelijk het belang van PPP onderkende. Pasolini's opmerkingen over wat poëtische cinema is, helpen ons in retrospectief ook de intuïties van Godards eigen film-essay te doorgronden.

Vaarwel en de beste wensen PASOLINI. POËZIE & POLEMIEKEN | PIER PAOLO PASOLINI, VERTAALD, SAMENGESTELD EN INGELEID DOOR PIET JOOSTENS | 2016, UITGEVERIJ POLIS, KALMTHOUT | 196 PAGINA'S | € 19,95

Thuiskijken

The Witch en *Bone Tomahawk*

HORROR-AMERICANA

De heksenhorror *The Witch* heeft de hype eromheen wel verdiend. Bekijk 'm samen met de bloedige western *Bone Tomahawk*, ook een historische horror. Allebei deze instant cultklassiekers werden op festivals als Imagine erg enthousiast ontvangen en verschenen rechtstreeks op dvd.

DOOR RIK HERDER

Het zijn echte *slow-burners*, *Bone Tomahawk* en *The Witch*. Wars van de schrikeffecten waarmee de gemiddelde horrorfilm je op de kast probeert te krijgen. Dat maakt ze niet minder angstaanjagend of bruut. Beide films maken vanaf de eerste seconde duidelijk waar het heen gaat – hel en verdoemenis – en laten je niet meer los. Zo zien we onze horrorfilms graag.

De even geestige als bloedige western *Bone Tomahawk* opent met een close-up van een nek die moeizaam met een roestig mes wordt doorgesneden, waarna de moordenaars op de vlucht slaan en een indiaanse begraafplaats omver lopen. Uit het niets zoeft een pijl in de hals van de onfortuinlijke bandiet. Vervolgens maken we kennis met de echte hoofdpersonen van dit verhaal: een kreupele cowboy, een indianenjager, een norse sheriff en zijn bejaarde assistent. Niet echt een heroische posse, maar ze moeten er toch op uit als de lieftallige echtgenote van de cowboy wordt gekidnapt. Dan volgt een lange zoektocht naar een barbaarse, onzichtbare vijand: naar verluidt een stel kannibalistische, door de evolutie overgeslagen indianen. Regisseur en scenarioschrijver S. Craig Zahler laat die monsters lang buiten beeld, een klassieke suspense-truc die zich uitbetaalt wanneer we het kwaad eindelijk te zien krijgen. Schokkend en tegelijk zwartkomisch is de plompverloren manier waarop de *gore* wordt opgediend. We waren gewaarschuwd.

The Witch serveert de gruwel subtieler; minder bloederig maar veel verontrustender. Ook hier gaat het in de openingsbeelden al mis wanneer het gezin Williams – vader, moeder, vier jonge kinderen en een baby – wordt verstoten uit een puriteinse gemeenschap in New England, Amerika. Waarom is niet helemaal duidelijk, maar het komt neer op een religieus meningsverschil. Anno 1630 betekent het dat je er letterlijk alleen voor staat. Dus moet de familie Williams aan de rand van een groot donker bos hun eigen huis bouwen. Regisseur en scenarist Robert Eggers, die jaren historisch onderzoek deed voor zijn debuut, laat zien dat er niets romantisch is aan dat pioniersbestaan. Wat een kale, karige wereld.

Dan moet de horror nog beginnen: onder de ogen van hardwerkende dochter Thomasin verdwijnt de baby. Zomaar, weg. Eggers doet dan een gewaagde zet: in een paar beelden, meer flarden dan scènes, laat hij ons een heks zien die de baby heeft gestolen. Het kwaad blijft geen mysterie zoals bij *Bone Tomahawk*. Terwijl verdriet en paranoia het gezin steeds verder slopen, de oogst mislukt en Thomasin door moeder wordt beschuldigd van hekserij, weten wij beter. Zo leven we intens met haar mee – wat je niet kunt zeggen van de echtgenote die in *Bone Tomahawk* ontvoerd wordt, zij is niet meer dan een te redden object.

Eggers en Zahler debuteren met krachtige, authentieke films waarvoor ze zelf het scenario schreven. Ze delen een groot gevoel voor taal. Het zeventiende-eeuwse Engels van *The Witch* verplaatst je rechtstreeks naar een andere tijd, waarin God het dagelijks leven beheerst en verdoemenis in een klein hoekje schuilt. Ook de taal van de *Bone Tomahawk* klinkt authentiek (Zahler schreef eerder romans), maar boeit vooral vanwege de laconieke dialogen. Neem de scène waarin de sheriff (een stoïcijnse Kurt Russell, zo weggelopen van de set van *The Hateful Eight*) samen met zijn oude *deputy* (een mompelende, verrukkelijke Richard Jenkins) stilzwijgend een kop veel te hete soep drinken. Een alledaagse scène die de plot geen meter verder helpt – maar wel de diepe band tussen de oude rotten schetst.

Robert Eggers is van de twee de beste stilist. *The Witch* en *Bone Tomahawk* delen een sterk script en markante karakters, maar de heksenhorror is ook nog eens visueel ijzersterk. Het bleke gezin, de zwarte verrotte maïs, het donkere natte bos, de smerige stal met een enge starende geit, het grove huis dat slechts door een enkele kaars wordt verlicht: elk beeld draagt bij aan een unheimisch gevoel. Aangewakkerd door dramatische viooluithalen nestelt de film zich direct onder je huid.

The Witch is een meesterwerk op de grens van arthouse en genrefilm, een schemerzone waar vaker mooie dingen gebeuren. Een raadselachtige en onheilspellende vertelling over geloof en angst, een gezinsdrama waarin de echte terreur schuilt in de kluwen van rouw, schuldgevoel en wantrouwen die de familie uiteen drijft. *Bone Tomahawk* is meer rechttoe rechtaan exploitatiefilm. Een botte bijl, maar wel net zo effectief als het wapen dat de kannibalen in de film van mensenbotten maken.

THE WITCH

BONE TOMAHAWK

Bone Tomahawk ★★★★½ VERENIGDE STATEN, 2015 | REGIE S. CRAIG ZAHLER | DISTRIBUTIE IMAGE ENTERTAINMENT (IMPORT)

The Witch ★★★★★ VERENIGDE STATEN, 2015 | REGIE ROBERT EGGERS | DISTRIBUTIE UNIVERSAL

THE GLOBALISATION TAPES

Joshua Oppenheimer: Early Works
De dialectiek van muzak

Uit de vroege films van Joshua Oppenheimer blijkt dat de regisseur al lang voor *The Act of Killing* onderzoek deed naar de relatie tussen film en werkelijkheid. De dvd *Early Works* is een belangrijke uitgave voor iedereen die met vraagtekens naar *The Act of Killing* en *The Look of Silence* keek.

Framing is een essentieel concept om de films van Joshua Oppenheimer te begrijpen. Zo deelde Oppenheimer in *The Act of Killing* de regiestoel met leden van de doodseskaders van de voormalige Indonesische president Soeharto om te zien hoe zij hun moorden op Indonesische communisten verbeelden. Deze 'movie theatre gangsters' gebruikten de stijl van de film noir en de musical om hun gewelddadige acties te visualiseren. De beelden leveren een kader waardoor we een blik kunnen werpen op een duister geheim dat onder het oppervlak van Indonesië broeit.

In opvolger *The Look of Silence* toont Oppenheimer de andere kant van dit beeld: dat van de nabestaande van een van de slachtoffers van deze moordenaars. Een optometrist die door het land reist en van dichtbij de moordenaar van zijn broer kan observeren. Van elk beeld bestaat een tegenbeeld, laat Oppenheimer zien. Dat deze gevoeligheid voor framing niet vanuit het niets ontstond laat een dvd met Oppenheimers vroege werk zien. Veel van zijn korte films blijken onderzoeken naar de relatie tussen beeld en geluid en de relatie tussen film en werkelijkheid. De stap van deze korte werken naar *The Act of Killing* wordt ineens begrijpelijk.

Met name door de middellange documentaire *The Globalisation Tapes* (2003), waarin Oppenheimer zijn filmische middelen ook al overdraagt aan Indonesiërs. Hier doet hij dat voor de agrarische vakbond van Sumatra om een documentaire te maken over de vergaande gevolgen van globalisering en de vernietigende impact van de vrije markt. Ook hier is het handig om in beeld en tegenbeeld te denken: terwijl wij in de supermarkt nietsvermoedend producten met palmolie kopen, sjouwt ergens een onderbetaalde boer honderden kilo's palmfruit door het regenwoud.

Het is rond de tijd van *The Globalisation Tapes* dat Oppenheimer de moordenaars uit *The Act of Killing* vond. Wat blijkt op deze dvd is dat veel van de beelden die hij toen schoot, dienden als voorstudies in het onderzoek naar de relatie tussen film en werkelijkheid. In *Muzak: A Tool of Management*, een voorbode van *The Act of Killing*, zien we een van die moordenaars opscheppen over zijn daden, terwijl oorverdovende muzak op de geluidsband klinkt. Een slinks voorbeeld van hoe urgente verhalen verborgen en vervormd kunnen worden door beeld en geluid. Hier is de kiem gelegd voor Oppenheimers latere, belangrijke werk.

HUGO EMMERZAEL ★★★★½

Joshua Oppenheimer: Early Works REGIE JOSHUA OPPENHEIMER | DISTRIBUTIE SECOND RUN (IMPORT, R2)

Stuff and Dough
Hier begon het allemaal mee

Cristi Puiu's debuut *Stuff and Dough* werd met terugwerkende kracht gebombardeerd tot de 'eerste film' van de Roemeense New Wave.

Er zijn in de kunsten grofweg twee soorten stromingen aan te wijzen. Die waarbij een groep kunstenaars zichzelf tot een groep smeedt en met een gedeeld programma de wereld te lijf gaat. De filmmakers van de Dogme 95-beweging zijn hier een goed voorbeeld van.

Daar tegenover staan de makers van de Roemeense New Wave, in veel opzichten de directe opvolger van Dogme. Hier zijn het niet de makers zelf die het verband leggen, maar de wereld buiten hen – critici voorop.

STUFF AND DOUGH

Sterker nog: de makers zelf bezweren dat er geen sprake van een coherente stroming is, waarvoor filmjournalist Kees Driessen in 2011 een even simpele als doeltreffende uitleg gaf: bewust of onbewust reageren de films van deze makers op de eenduidige propagandafilms uit het tijdperk-Ceaușescu, en dus willen ze niet gegroepeerd worden.

Maar ook zonder gezamenlijk manifest zie je de overeenkomsen. De stroming werd benoemd nadat drie Roemeense films in achtereenvolgende jaren prijzen wonnen in Cannes – Cristi Puiu's *The Death of Mr. Lazarescu* in 2005, *12:08 East of Bucharest* in 2006 en *4 maanden, 3 weken en 2 dagen* in 2007. De oorsprong werd met terugwerkende kracht in 2001 gelegd, bij het verschijnen van *Stuff and Dough* (*Marfa si banii*), het debuut van Puiu.

Dankzij een Britse dvd-release is die film nu ook in Nederland verkrijgbaar. Een geschenk. Niet alleen omdat de film zelf – een door het werk van John Cassavetes geïnspireerde roadmovie over een twintiger die snel geld wil verdienen met een drugstransport – een uitstekend staaltje modern realisme biedt, met de kijker op de passagiersstoel. De dvd-uitgave is zijn geld vooral waard voor Puiu's korte film *Coffee and Cigarettes* uit 2004, waarin de meestal impliciete politieke boodschap van veel van de films uit de Roemeense New Wave nu eens expliciet wordt uitgesproken. Een werkloze vader en zijn yupperige zoon ontmoeten elkaar in een restaurant en aan het slot van hun puntige dialoog onderkennen ze: "Er is hier niet echt iets veranderd, behalve de koffie en de sigaretten."

JOOST BROEREN ★★★★½

Stuff and Dough ROEMENIË, 2001 | REGIE CRISTI PUIU | DISTRIBUTIE SECOND RUN (IMPORT, R2)

FILMSLOT

HOLLYWOOD AAN DE AMSTEL

De halfjaarcijfers van de Nederlandse film zijn bekend en houden niet over. Het lijkt erop dat het dalende marktaandeel zich voortzet. Producent San Fu Maltha vraagt zich af of het wel goed komt met Hollywood aan de Amstel.

DOOR SAN FU MALTHA

Een weekend dat begint met het scheuren van Samuel L. Jackson door de Amsterdamse grachten en eindigt met een tweede plaats voor Max Verstappen in de GP; een zege van Tom Dumoulin in de koninginnenrit van de Tour en vier gouden medailles voor Nederland tijdens het EK atletiek in Amsterdam; het kan bijna niet meer stuk.

'Hollywood in Amsterdam' schreven de kranten de afgelopen weken over de buitenlandse films die dankzij die stimuleringsregeling waar wij ons als branche sterk voor hebben gemaakt nu in Nederland worden opgenomen. Van iedere euro die hier besteed wordt, kan men nu immers 30% terugkrijgen. Volgens een recent rapport van het Filmfonds levert dit een enorme versterking op van het Nederlandse filmklimaat.

Dalend marktaandeel

Maar gisteren las ik in het vakblad *Holland Film Nieuws* dat 2016 voor de Nederlandse film zelf geen sterk jaar is. In het eerste half jaar van 2016, blijkt na enig zoeken, is het marktaandeel van de Nederlandse film gezakt naar een nieuw dieptepunt van 12,3%. Op dit moment ligt dat zelfs onder de 10%. Vorig jaar hadden we over dezelfde periode nog een aandeel van 20%, terwijl de markt als geheel vrijwel gelijk is gebleven. Bovendien waren we vorig jaar ook al gedaald ten opzichte van het jaar daarvoor.

Minstens zo verrassend is dat het marktaandeel van Nederlandse films die voor realisatie gesteund zijn door het Filmfonds, minder dan 5% is. Blijkbaar doen de Nederlandse films die het Filmfonds geschikt vindt om gemaakt te worden, het helemaal niet zo goed. Dat speelde vorig jaar ook al en dat effect is sterker geworden.

Het Filmfonds is het grootste cultuurfonds met een directeur/bestuurder en een onzichtbare Raad van Toezicht op afstand. Een steeds verder uitdijende organisatie, bestaande uit inmiddels 41, bijna geheel witte mensen – in een wereld, die er nu toch echt anders uitziet.

Als filmondernemer heb ik net als veel van mijn collega's aan den lijve ondervonden dat het Fonds bovendien een wirwar aan regels heeft gecreëerd, met maar één 'loophole': de bestuurder mag van alle regels afwijken. Een tijdje geleden had het Fonds zelfstandig opererende intendanten. Nu hebben we afhankelijke consulenten zonder eigen budget. Een almachtig apparaat dat overal controle over wil hebben, maar zelf niet ter verantwoording kan worden geroepen, mochten de resultaten tegenvallen.

Zoals ook in het visitatierapport over het Filmfonds nadrukkelijk wordt aanbevolen, is het hoog tijd dat het Fonds openlijk verantwoording aflegt over de eigen doelstellingen. Het moet continu alert blijven op de machtspositie die het in de sector inneemt; er moet meer ruimte komen voor zelfkritiek en tegenspraak.

Paul Verhoeven

Esmé Lammers – ooit intendant bij het Fonds – wilde de invloed van het Fonds beperken door projecten vooral te beoordelen op grond van het objectieve trackrecord van de makers. Volgens de Universiteit van Twente een goed middel om successen te voorspellen. In plaats daarvan selecteert het Fonds vooral op de inhoud van het script. Daarbij hanteert het een subjectief en niet transparant systeem van trackrecords. Waardoor projecten van gerenommeerde makers, zoals Paul Verhoeven, buiten de boot dreigen te vallen.

De eerder aangehaalde, zogenaamd onafhankelijke HCK evaluatie van de stimuleringsmaatregel - opgesteld door David Lauwen, die meewerkte aan het opstellen van deze regeling - bevat niet alleen positieve resultaten. De huidige stimuleringsmaatregel wordt immers niet unaniem positief beoordeeld. Wel door het steeds kleiner wordende groepje grotere producenten. Maar veel minder door het groeiend aantal ZZP-ers. Versplintering in plaats van versterking heet dat. Terwijl versterking noodzakelijk is om schrijvers en regisseurs aan je te kunnen binden zodat een echte industrie kan ontstaan in plaats van afhankelijke projectgerichte producenten.

Minder regels, meer ondernemerschap

Hoewel vanuit de branche pogingen zijn ondernomen om de regels te versoepelen (en bijvoorbeeld toe te staan voor films met een budget onder 1 miljoen) blijft het Fonds halsstarrig vasthouden aan de bestaande regels. Terwijl in ons omringende landen, zoals het veelgeprezen België, blijkt dat juist films met een lager budget leiden tot meer ondernemerschap, innovatie en impulsen van onderaf, vooral van jong talent. Aanpassing zou dus tegemoet komen aan een van de belangrijkste doelstellingen van de stimuleringsmaatregelen, namelijk talentontwikkeling.

Intussen daalt het marktaandeel van de Nederlandse film verder; tegelijk met de afbouw van de suppletieregeling, een semi-automatische regeling voor films gericht op een groter publiek. Ook hier weigert het Fonds aanpassingen, ondanks verzoeken uit de branche. Doordat je alleen gebruik kunt maken van deze regeling wanneer je het jaar daarvoor succes hebt gehad, worden nu vooral films gemaakt die makkelijker te financieren zijn en sneller succes hebben. Vandaar de recente toevloed van romantische komedies en boekverfilmingen.

Wel blijkt het Fonds het belangrijk te vinden om meer dan 800.000 euro belastinggeld te geven aan *The Hitman's Bodyguard*, een Amerikaanse film die op het eerste gezicht heel moeilijk aan de voorwaarden voor de stimuleringsregeling kan voldoen. Want daar moet je minimaal 75 punten scoren aan zaken die belangrijk zijn voor het Nederlands filmklimaat. Daarnaast behoort een internationale coproductie te voldoen aan de Europese conventie. Het is niet bekend of deze Amerikaanse film daaraan voldoet. Het Fonds denkt misschien dat de film een gunstig effect zal hebben op het Nederlandse filmklimaat. Natuurlijk is het leerzaam en financieel interessant om aan een Amerikaanse film mee te werken. Ik hoop voor alle Nederlandse cast- en crewleden en zeker voor operator Rolf Dekens en geluidsman Antoin Cox dat ze ook meegenomen worden naar de opnamelocaties in het buitenland. Op de internationale filmdatabase IMDB is nog niet veel te merken van een eventuele Nederlandse coproductie en zeker niet van een Nederlandse creatieve input of postproductie-uitgaven.

Het is duidelijk dat het draaien van deze film tot extra bestedingen leidt in Nederland. Of het ook leidt tot versterking van het filmklimaat is twijfelachtig. Het leidt zeker niet tot het creëren van gelijke kansen voor Nederlandse producenten, het argument waarmee deze regeling verkocht is aan de politiek. Kan de door het Filmfonds getoonde flexibiliteit niet beter gebruikt worden om makers als Martin Koolhoven en zijn producent Els van der Vorst extra te ondersteunen bij hun bewonderenswaardige *Brimstone*-avontuur? Anders gaat het straks net als bij Paul Verhoeven, die zich door de regels gedwongen zag zijn films in het buitenland te maken. Misschien iets om over na te denken tijdens het Nederlands Film Festival in Utrecht?

WORLD WIDE ANGLE

ROEM

De Australische filmcriticus Adrian Martin kijkt naar opvallende discussies en tendensen rond filmmakers.

DOOR ADRIAN MARTIN

Onlangs wierp ik mezelf in een vruchteloze internetdiscussie die ontstond door publicitaire grootspraak: ‘Roger Ebert is de meest invloedrijke filmcriticus die ooit geleefd heeft’. Wat? Invloedrijker dan André Bazin, Laura Mulvey, Manny Farber? En hoe dan ook, wat wil dat eigenlijk zeggen, ‘invloedrijk’

Alle respect voor Ebert. Hij was duidelijk een fijne vent was, maar ik ben verder geen groot fan van zijn werk. En dat komt simpelweg doordat in de tijd en op de plek waar ik opgroeide (Australië) Ebert geen publieke aanwezigheid had. Als tiener wist ik meer over de kritische oordelen van Victor Perkins (R.I.P.), Penelope Houston of Andrew Sarris, omdat dat material makkelijk toegankelijk was via paperbacks in boekhandels, op scholen en in openbare bibliotheken. Peter Harcourt uit Canada was te horen via de nationale radio met zijn serie *Six European Directors*. Zelfs Bazin’s *What is Cinema?* kon ik makkelijk te pakken krijgen met mijn gretige handen, want die twee delen waren ruim voorhanden in tweedehandsboekwinkels.

De sleutel tot de paradoxen en aporieën van invloed is natuurlijk – of was, in het predigitale tijdperk – televisie. Iedere filmcriticus die z’n kop op televisie wist te krijgen en ‘m daar een redelijk aantal jaren wist te houden, wordt vanzelf veel bekender dan een criticus die het mest printmedia moest doen, hoe goed die ook gelezen werden. Als iemand beweert dat Ebert via TV meer mensen in Amerika heeft weten te bereiken dat welke andere criticus dan ook, dan kan ik uiteindelijk niks inbrengen tegen die statistiek.

Maar die nadruk op Amerika verhult iets significants. Er zijn veel plekken op de wereld waar critici films op TV geïntroduceerd en bediscussieerd hebben. Die werden automatisch veel bekender en meer populair dan hun collega’s die niet op TV verschenen. Toch denken we niet aan hen als we aan ‘de meest invloedrijke critici’ denken, omdat we ze al opgeslagen hebben in het exclusieve domein van herinneringen aan de nationale televisie van een bepaald land. En, precies zoals zij grotendeels onbekend blijven voor mensen in Amerika, is Ebert zelf niet meer dan een vage naam voor veel mensen buiten Amerika, waar zijn programma nooit is uitgezonden.

Niemand heeft ooit geprobeerd de wereldwijde geschiedenis van dit fenomeen te beschrijven. Ieder van ons zou een stuk erover kunnen indienen. In Australië bijvoorbeeld hadden we Bill Collins, nu voorbij de 80, die vanaf de jaren zestig eerst bij de publieke omroep en later bij commerciële stations shows presenteerde. Bij het publiek was hij bekend als ‘Mr Movies’, altijd aan het trippen op de films uit Hollywoods Gouden Tijdperk. Maar hij las ook live passages voor uit serieuze filmboeken en provoceerde door Miklós Jancsó’s seks-en-politiek feestje *Private Vices, Public Virtues* (1976) een prominente plek te geven in zijn koffietafelboek *Book of Movies*.

Momenteel wordt op het Spaanse kanaal TVE tijdens de meeste nachten van de week de serie *Historia de nuestro cine* uitgezonden, waar presentatrice Elena Sánchez voor de uitzending van een nationale klassieker praat met filmhistoricus Luis Parés. In Italië verscheen criticus Enrico Ghezzi zoveel jaren in het programma *Fuori Orario* dat, toen hij niet meer bij de studio kon komen, zijn stem via de telefoon werd opgenomen en soepel over oude opnamen werd geplakt waarop een jongere versie van ‘m te zien was!

Maar laten we niet overdrijven. Op TV – en ik spreek uit bittere ervaring – komen de meeste mensen een stuk minder slim over dan ze zijn. De formats van zoveel programma’s, en de enorme angst van producenten voor de zappende kijker, betekenen dat alles onvermijdelijk naar beneden wordt bijgesteld, richting de ‘kleinste gemene deler’ van de ‘gemiddelde kijker’. Dat is waanzin. Roem – in de vorm van hoge kijkcijfers, een miljoen online ‘hits’, of een hoge ‘herkenningsfactor’ voor een individuele criticus – telt niet op naar enige invloed van betekenis. En zelfs nog minder naar het voeden en verspreiden van een echte filmcultuur.

Wanneer mensen Ebert noemen als een invloedrijke criticus bedoelen ze dat hij films aanraadde en filmmakers aanbeval aan veel mensen die daar anders misschien nooit ‘van geproefd’ hadden. Ok, dat is goed en waardig. Maar het is nog niet het halve verhaal van wat een filmcultuur zou moeten behelzen – die moet namelijk niet alleen over films gaan, maar minstens evenzeer over *ideeën*.

Actie!

Europaplein
1078 GZ Amsterdam
14 april 2016
13.22 uur

De portier groet niet terug als fotograaf Bob Bronshoff en ik Hal F van de RAI in Amsterdam-Zuid binnenlopen. Terwijl we uit proberen te vinden waar we moeten zijn, realiseren we ons dat de tekst op zijn uniform niet Nederlands is maar Roemeens. Hij is geen echte portier, maar een figurant. Gebiologeerd staat hij te kijken naar een echte portier, die iets verderop een paar pottenkijkers wegstuurt.

Het evenementen-, congres- en beurscomplex uit 1961, ontworpen door Alexander Bodon, doet vandaag dienst als Roemeens vliegveld. Als Henri Coandă International Airport om precies te zijn, IATA-code OTP, ofwel: de luchthaven van Boekarest. Om daar twee korte scènes voor *In Blue* op te nemen, had 12.000 euro moeten worden afgetikt, wat volgens regisseur Jaap van Heusden niet in verhouding staat tot het budget. “Sinds er grote Hollywoodproducties in Roemenië worden opgenomen, zijn de prijzen daar enorm gestegen. Maar voor Amerikanen is het daar nog steeds goedkoop”, zegt Van Heusden, terwijl hij voorgaat naar de douanepoortjes die door zijn art director Jorien Sont in de hal zijn neergezet. “Goed hè? Het bedrijf dat die poorten maakt, heeft de bouwtekeningen gewoon online staan.”

In Blue vertelt het verhaal van de Nederlandse stewardess Lin (Gouden Kalf-winnares Maria Kraakman). Nadat zij tijdens een vlucht moet helpen bij een bevalling, raakt haar leven uit het lood. Ze ontmoet een jongen die in de tunnels onder Boekarest leeft (de zestienjarige Roemeense acteur Bogdan Iancu) en raakt met hem verwikkeld in een verwarrende moeder-zoon- annex liefdesrelatie. Het script schreef Van Heusden (*Win/win*, *De nieuwe wereld*) samen met Jan Willem den Bok.

In een hoek van de hal wordt de Roemeense figuratie opgevangen. Cameraman Melle van Essen probeert ondertussen in een achteraf-gangetje op de eerste verdieping met Sont tot overeenstemming te komen over waar de lichtbakken met Roemeense belettering (‘Salam mama si copilul’, ‘Tranzit’) opgehangen moeten worden. Sont wil het bord achter een schuifdeur, Van Heusden twijfelt. “Heb je iets heel moois gemaakt, en dan zie je het niet. Hoe staat het op de *artist’s impression*?” Dan, tot Van Essen: “Hoe zit het met de reflectie?” Het is maar voor een ‘tussenmomentje’, een shot van Kraakman en de rest van het cabinepersoneel, maar Van Heusden neemt alle tijd voor alle details.

Even later komt Maria Kraakman – gympjes, shawltje, een boterham in haar hand – poolshoogte nemen. Nadat hij haar heeft begroet, zoekt Van Heusden de Roemeense beveiliger op met wie Kraakman straks een onderonsje heeft bij de douanepoortjes. Hij legt uit dat ze een *unaccompanied minor* bij zich heeft en dat ze hem zegt dat ze zijn documenten aan boord is verloren, dat ze naar de transit moet, en dat ze dus haast heeft. “Het is de vraag of je haar gelooft.” De acteur knikt. Terwijl de bijrolacteur lijkt na te denken hoe gevoelig hij is voor haar verhaal, schiet Van Heusden in het voorbijgaan een productiemedewerker aan: “Waar zijn de rolkoffertjes?”

JAN PIETER EKKER
FOTO BOB BRONSHOFF

V.L.N.R. CAMERAMAN MELLE VAN ESSEN, PRODUCTION DESIGNER JORIEN SONT, FIRST ASSISTANT SANDER DONKER, REGISSEUR JAAP VAN HEUSDEN, GAFFER JANNEKE HOGENBOOM, BEST BOY RUDGER FABER EN JEFTA VARWIJK (SCRIPT CONTINUÏTEIT)

In Blue NEDERLAND/BELGIË/ROEMENIË, 2017 | SCENARIO JAN WILLEM DEN BOK & JAAP VAN HEUSDEN | REGIE JAAP VAN HEUSDEN | PRODUCENT IJSWATER FILMS, MARC BARY | IN COPRODUCTIE MET NTR, CAVIAR, STRADA FILM | UITVOEREND PRODUCENT MENDY POST | CAMERA MELLE VAN ESSEN | MONTAGE JASPER QUISPEL | ART DIRECTION JORIEN SONT, LIEKE SCHOLMAN | KLEDING CATHERINE VAN BREE | MAKE-UP DAPHNE ZWANENBERG, MICHELLE BEECKMAN | MUZIEK MINCO EGGERSMAN | MET MARIA KRAAKMAN, BOGDAN IANCU | KLEUR, 95 MIN | OMROEP NTR | DISTRIBUTIE PARADISO FILMED ENTERTAINMENT | TE ZIEN VANAF VOORJAAR 2017

DE FILMKRANT #391 VERSCHIJNT OP DONDERDAG 15 SEPTEMBER

Volgende maand

24 WOCHEN
LIGHT YEARS
FUOCCAMMARE
THE OTHER SIDE
OASIS: SUPERSONIC
DE HELD
NERVE
STOP THE POUNDING HEART
TONIO
LE FILS DE JEAN
MA VIE DE COURGETTE
RIPHAGEN
AS I OPEN MY EYES
FUKUSHIMA MON AMOUR
LA DANSEUSE
THE BEATLES: EIGHT DAYS A WEEK
LE CONFESSIONI
BRIDGET JONES’S BABY
FLORENCE FOSTER JENKINS
DEEPWATER HORIZON
THE WAILING

Highlights September

eye

Tacita Dean, *FILM* (2011). Courtesy the artist and Frith Street Gallery, London / Marian Goodman Gallery, New York / Paris]

Tentoonstelling Celluloid

Tacita Dean, João Maria Gusmão & Pedro Paiva, Rosa Barba, Sandra Gibson & Luis Recoder

De kunstenaars in de internationale groepstentoonstelling Celluloid onderzoeken in hun werk de bijzondere kwaliteiten van analoog filmmateriaal en het film apparatus. In een tijd van snelle en bijna totale digitalisering van het bewegend beeld vestigen deze kunstenaars de aandacht op de materiële eigenschappen van 16mm en 35mm celluloidfilm. Zij benadrukken de kracht van het geprojecteerde beeld en blazen het tastbare celluloid nieuw leven in.

17 september 2016 t/m 8 januari 2017

The General

Buster Keaton

Vijftig jaar geleden overleed de slapstickacteur en filmmaker Buster Keaton (1895-1966), tijd om stil te staan bij een van zijn beroemdste films, *The General*. Buster raakt als treinmachinist verzeild in de Amerikaanse Burgeroorlog en maakt er één lange, hilarische achtervolging van.

Vanaf 3 september

L'avenir

Mia Hansen-Love

Isabelle Huppert schittert als een filosofieprofessor die gedumpt wordt door haar man en haar leven opnieuw op de rails moet krijgen. Winnaar Zilveren Beer in Berlijn.

Vanaf 8 september

Cello en film

stille films met live cellobegeleiding

In aanloop naar de Cello Biënnale presenteert EYE het muzikale filmprogramma 'Cello en Film', waarin stille films uit de EYE-collectie live worden begeleid door cellomuziek. Met klassiekers als *Hamlet* en *Metropolis*. De films worden live begeleid door topmusici als Pieter Smithuijsen en Örs Köszeghy. Zie ook: eyefilm.nl/cello.

18 t/m 25 september

EYE FILMMUSEUM AMSTERDAM **info & tickets eyefilm.nl** BankGiroLoterij

VAN DE REGISSEUR VAN **IL CAPITALE UMANO**

VALERIA BRUNI-TEDESCHI MICAELA RAMAZZOTTI

LA PAZZA GIOIA

EEN FILM VAN **PAOLO VIRZÌ**

QUINZAINE
DIRECTORS' FORTNIGHT
CANNES 2016

"Een geweldig komisch drama"
VARIETY

PHOTO © PAOLO CIRIELLI

imagine WWW.IMAGINEFILM.NL Creative Europe MEDIA

NU IN DE BIOSCOOP